

Arbetsmarknad

13

Förslag till statsbudget för 2008

Arbetsmarknad

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	9
2	Lagförslag.....	11
2.1	Förslag till lag (2007:000) om kommuners medverkan i arbetsmarknadspolitiska åtgärder	11
3	Arbetsmarknad	13
3.1	Omfattning.....	13
3.2	Utgiftsutveckling	13
3.3	Skatteutgifter.....	14
4	Integrationspolitik.....	15
4.1	Omfattning.....	15
4.2	Utgiftsutveckling	15
4.3	Mål	16
4.4	Resultatredovisning	17
4.4.1	Resultat av generella insatser för integration och mot utanförskap.....	17
4.4.2	Resultat av insatser mot diskriminering	25
4.4.3	Resultat av insatser för nyanländas etablering	31
4.4.4	Analys och slutsatser	33
4.5	Riksrevisionens iakttagelser	34
4.6	Politikens inriktning	35
4.7	Budgetförslag	37
4.7.1	10:1 Avvecklingsmyndigheten för Integrationsverket	37
4.7.2	10:2 Integrationsåtgärder	37
4.7.3	10:3 Kommunersättningar vid flyktingmottagande.....	38
4.7.4	10:4 Hemustrustningslån.....	39
4.7.5	10:5 Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO)	40
4.7.6	10:6 Jämställdhetsombudsmannen (JämO)	40
4.7.7	10:7 Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO).....	41
4.7.8	10:8 Handikappombudsmannen (HO)	41
4.7.9	10:9 Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare	42
5	Urban utvecklingspolitik	43

5.1	Omfattning	43
5.2	Utgiftsutveckling.....	44
5.3	Mål.....	44
5.4	Resultatredovisning	44
5.4.1	Resultat.....	44
5.4.2	Utvecklingen inom politikområdets olika delmål	45
5.4.3	Analys och slutsatser	49
5.4.4	Revisionens iakttagelser	50
5.5	Politikens inriktning.....	50
6	Arbetsmarknadspolitik	53
6.1	Omfattning	53
6.2	Utgiftsutveckling.....	53
6.3	Skatteutgifter	54
6.4	Mål.....	56
6.5	Resultat.....	57
6.5.1	Analys och slutsatser.....	66
6.6	Revisionens iakttagelser	69
6.7	Politikens inriktning.....	71
6.8	Budgetförslag	78
6.8.1	22:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	78
6.8.2	22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	79
6.8.3	22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader.....	82
6.8.4	22:4 Lönebidrag och Samhall m.m.....	84
6.8.5	22:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	86
6.8.6	22:7 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007–2013	87
6.8.7	22:8 Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering	88
6.8.8	22:9 Bidrag till administration av grundbeloppet	90
6.8.9	22:10 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	91
6.8.10	22:11 Bidrag till lönegarantier-sättning.....	91
6.8.11	22:12 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	93

Tabellförteckning

Anslagsbelopp.....	10
3.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområdet	13
3.2 Härledning av ramnivån 2008–2010. Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad.....	14
3.3 Ramnivå 2008 Realekonomiskt fördelad.....	14
3.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 13, netto	14
4.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet	16
4.2 Andel sysselsatta bland inrikes respektive utrikes födda mellan 20-64 år	17
4.3 Andel arbetslösa bland inrikes respektive utrikes födda mellan 20-64 år	17
4.4 Andel elever med svensk respektive utländsk bakgrund som lämnar grundskolan med fullständiga betyg	18
4.5 Andel anställda med utländsk bakgrund inom statsförvaltningen jämfört med andelen personer med utländsk bakgrund i förvärvsarbetande ålder i hela befolkningen	19
4.6 Andel statsanställda med utländsk bakgrund inom lednings, kärn- respektive stödkompetens	19
4.7 Andel anställda med utländsk bakgrund i olika yrkesgrupper inom polisorganisationen	19
4.8 Andel anställda med utländsk bakgrund i olika yrkesgrupper inom åklagarorganisationen.....	20
4.9 Andel anställda med utländsk bakgrund i olika yrkesgrupper inom domstolsväsendet	20
4.10 Andel personer mellan 16-64 år med svensk respektive utländsk bakgrund som bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som gott.....	20
4.11 Andel personer mellan 16-64 år med svensk respektive utländsk bakgrund som bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som dåligt	21
4.12 Boende efter bakgrund och upplåtelseform, procentuell fördelning 2004	21
4.13 Andel trångbodda efter etnisk bakgrund och kön 2004, procent.....	21
4.14 Andel kvinnor som röstade i riksdagsvalen 2002 och 2006, procent	22
4.15 Andel män som röstade i riksdagsvalen 2002 och 2006, procent	22
4.16 Procentuell andel valda till riksdag 2002 och 2006	22
4.17 Procentuell andel valda till landstingsfullmäktige 2002 och 2006	23
4.18 Procentuell andel valda till kommunfullmäktige 2002 och 2006	23
4.19 Andel av befolkningen som undertecknat något upprop i allmänna frågor.....	23
4.20 Andel av befolkningen som deltagit i någon demonstration i allmänna frågor.....	23
4.21 Andel av befolkningen som tagit kontakt med någon tjänsteman eller förtroendevald	23
4.22 Andel av befolkningen som känner att man skulle kunna författa en skrivelse och överklaga myndighetsbeslut	23
4.23 Andel av befolkningen med svensk och utländsk bakgrund som är medlemmar i en fackförening, lantbruksorganisation, företagarorganisation eller liknande.....	23

4.24 Andel anställda med utländsk bakgrund av personalen hos 98 kulturinstitutioner, uttryckt i procent.....	24
4.25 Andel anställda med utländsk bakgrund bland personal i konstnärligt arbete, uttryckt i procentenheter.....	24
4.26 Antal sjukpenningdagar per sysselsatt person bland inrikes respektive utrikes födda.....	24
4.27 Fördelning av ärenden under 2006 per lag.....	27
4.28 Fördelning av ärenden under 2006 per lag.....	28
4.29 Fördelning av ärenden under 2006 per lag.....	29
4.30 Fördelning av ärenden under 2006 per lag.....	30
4.31 Andel Nyanlända invandrares etableringsgrad 12 månader efter folkbokföring efter 17 olika indikatorer.....	31
4.32 Kommunmottagandet åren 1995–2010.....	32
4.33 Anslagsutveckling.....	37
4.34 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 10:1 Avvecklingsmyndigheten för Integrationsverket.....	37
4.35 Anslagsutveckling.....	37
4.36 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 10:2 Integrationsåtgärder.....	38
4.37 Anslagsutveckling.....	38
4.38 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 10:3 Kommunersättningar vid flyktmottagande.....	39
4.39 Anslagsutveckling.....	39
4.40 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 10:4 Hemustrustningslån.....	40
4.41 Anslagsutveckling.....	40
4.42 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 10:5 Ombudsmannen mot etnisk diskriminering.....	40
4.43 Anslagsutveckling.....	40
4.44 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 10:6 Jämställdhetsombudsmannen.....	41
4.45 Anslagsutveckling.....	41
4.46 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 10:7 Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO).....	41
4.47 Anslagsutveckling.....	41
4.48 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 10:8 Handikappombudsmannen.....	42
4.49 Anslagsutveckling.....	42
4.50 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 10:9 Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare.....	42
5.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet.....	43
5.2 Index över utvecklingen.....	45
5.3 Andelen sysselsatta (procent).....	46
5.4 Beroende av långvarigt försörjningsstöd.....	46
5.5 Utbildningsnivå (procent).....	47
5.6 Antalet anmälda brott per 100 000 invånare.....	48
6.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet.....	53
6.2 Skatteutgifter inom politikområdet Arbetsmarknadspolitik, netto.....	54
6.3 Olika mått på öppen arbetslöshet, genomsnitt för perioden jan–juni 2007.....	57
6.4 Anslagsutveckling.....	78
6.5 Aske Kursgård.....	78
6.6 Tjänsteexport.....	78

6.7 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för, 22:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	79
6.8 Anslagsutveckling	79
6.9 Beräknad öppen arbetslöshet och deltagare i program.....	81
6.10 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd.....	82
6.11 Anslagsutveckling.....	82
6.12 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	83
6.13 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader	84
6.14 Anslagsutveckling.....	84
6.15 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	85
6.16 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 22:4 Lönebidrag och Samhall m.m.....	85
6.17 Anslagsutveckling.....	86
6.18 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 22:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	87
6.19 Anslagsutveckling.....	87
6.20 Anslagsutveckling.....	87
6.21 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	88
6.22 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 22:7 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007–2013	88
6.23 Anslagsutveckling.....	88
6.24 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	89
6.25 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 22:8 Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering.....	90
6.26 Anslagsutveckling.....	90
6.27 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 22:9 Bidrag till administration av grundbeloppet.....	90
6.28 Anslagsutveckling.....	91
6.29 Anslagsutveckling.....	91
6.30 Nettoutgifter m.m. för anslaget 22:11 Bidrag till lönegarantiersättning första halvåret 2005 respektive 2006	91
6.31 Företagskonkurser m.m. budgetåret 2004 –första halvåret 2007	92
6.32 Antalet personer med lönegarantiersättning m.m. budgetåret 2004 – första halvåret 2007	92
6.33 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 22:11 Bidrag till lönegarantiersättning.....	93
6.34 Anslagsutveckling.....	93
6.35 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, 22:11 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	93

Diagramförteckning

6.1 Antalet sysselsatta januari 2000–juli 2007, 16–64 år	58
6.2 Öppen arbetslöshet januari 2000–juli 2007, 16–64 år	58

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. antar regeringens förslag till lag (2007:000) om kommuners medverkan i arbetsmarknadspolitiska åtgärder (avsnitt 2.1 och 6.7),
2. godkänner regeringens förslag till mål för politikområdet Integrationspolitik (avsnitt 4.3),
3. godkänner regeringens förslag till mål för politikområdet Urban utvecklingspolitik och upphäver nuvarande mål för politikområdet (avsnitt 5.3),
4. godkänner att under 2008 lån får tas upp i Riksgäldskontoret för det samlade behovet av hemutrustningslån intill ett belopp av 1 300 000 000 kronor (avsnitt 4.7.4),
5. godkänner vad regeringen föreslår om statsbidrag till organisationer bildade på etnisk grund (avsnitt 4.6),
6. bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 000 000 000 kronor under 2009–2011 (avsnitt 6.8.3),
7. bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 22:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 7 908 293 000 kronor under 2009–2011 (avsnitt 6.8.4),
8. bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 22:7 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007–2013* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 350 000 000 kronor under 2009–2015 (avsnitt 6.8.7),
9. bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 22:8 *Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 10 800 000 kronor under 2009–2011 (avsnitt 6.8.8),
10. godkänner vad regeringen föreslagit om att avskaffa finansieringsbidraget vid arbetspraktik (avsnitt 6.7),
11. för budgetåret 2008 anvisar anslagen under utgiftsområde 13 Arbetsmarknad enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp*Tusental kronor*

Anslag		Anslagstyp	
10:1	Avvecklingsmyndigheten för Integrationsverket	ramanslag	12 000
10:2	Integrationsåtgärder	ramanslag	60 072
10:3	Kommunersättningar vid flyktningmottagande	ramanslag	5 743 103
10:4	Hemutrustningslån	ramanslag	14 519
10:5	Ombudsmannen mot etnisk diskriminering	ramanslag	41 932
10:6	Jämställdhetsombudsmannen (JämO)	ramanslag	29 035
10:7	Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO)	ramanslag	8 406
10:8	Handikappombudsmannen (HO)	ramanslag	12 088
10:9	Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare	ramanslag	23 800
22:1	Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	ramanslag	4 659 912
22:2	Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	ramanslag	28 831 200
22:3	Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader	ramanslag	5 503 336
22:4	Lönebidrag och Samhall m.m.	ramanslag	13 979 604
22:5	Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	ramanslag	121 209
22:6	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006	ramanslag	461 261
22:7	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007–2013	ramanslag	970 000
22:8	Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering	ramanslag	26 278
22:9	Bidrag till administration av grundbeloppet	ramanslag	49 541
22:10	Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	ramanslag	7 703
22:11	Bidrag till lönegarantiersättning	ramanslag	1 152 319
22:12	Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	ramanslag	53 381
Summa			61 760 699

2 Lagförslag

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag (2007:000) om kommuners medverkan i arbetsmarknadspolitiska åtgärder

1 §

En kommun får, efter överenskommelse med Arbetsförmedlingen, anordna aktiviteter för deltagare i arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Regeringen meddelar föreskrifter om under vilka förutsättningar som Arbetsförmedlingen får ingå sådana överenskommelser som avses i första stycket samt om innehållet i dessa överenskommelser.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008.

3 Arbetsmarknad

3.1 Omfattning

Utgiftsområdet omfattar politikområdena Arbetsmarknadspolitik, Integrationspolitik samt

Urban utvecklingspolitik som ersätter det tidigare politikområdet Storstadspolitik.

3.2 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområdet

Miljoner kronor

	Utfall 2006	Budget 2007 ¹	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010
Politikområde Arbetsmarknadspolitik	68 280	62 838	57 369	55 816	55 124	56 262
Politikområde Integrationspolitik ²	3 372	4 443	4 373	5 945	6 246	5 717
Totalt för utgiftsområde 13 Arbetsmarknad	71 652	67 281	61 742	61 761	61 370	61 978

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2008.

² Integrationspolitik tillsammans med Urban utvecklingspolitik, som ersätter politikområdet Storstadspolitik, har fram till 2007 redovisats under utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar. Från 2008 beräknas under utgiftsområdet även de tidigare under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg uppförda anslaget 16:10 Handikappombudsmannen samt medel för det statliga stödet till ideella organisationer för homo-, bi- och transpersoner från anslaget 14:1 Insatser mot HIV/AIDS och andra smittsamma sjukdomar. Under utgiftsområdet beräknas vidare de tidigare under utgiftsområde 14 Arbetsliv uppförda anslagen 23:6 Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO) och 24:1 Jämställdhetsombudsmannen (JämO). Vidare föreslås ett nytt anslag under utgiftsområdet 10:9; Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare. Inga anslagsbelopp föreslås anvisas för politikområdet Urban utvecklingspolitik.

Sedan innevarande budgetår omfattar utgiftsområdet förutom Arbetsmarknadspolitik även Integrationspolitik och Storstadspolitik. Storstadspolitik ersätts i denna budgetproposition med politikområdet Urban utvecklingspolitik. Riksdagen har på regeringens förslag i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition beslutat om ytterligare ändringar av utgiftsområdet vilket framgår av tabellen ovan. Från och med 2008 ingår myndigheterna Jämställdhetsombudsmannen (JämO), Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO) samt Handikappombudsmannen (HO) i utgiftsområdet. Med anledning av detta ökar ramen för ut-

giftsområdet med 49,5 miljoner kronor under 2008. Ett nytt anslag föreslås också uppföras under utgiftsområdet för medfinansiering av från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare, vilket ökar ramen för utgiftsområdet med 23,8 miljoner kronor under 2008. Utöver detta förklaras utgiftsförändringarna främst av ökade kostnader för kommunersättningar vid flyktingmottagande samt satsningarna inom arbetsmarknadspolitiken genom införandet av jobb- och utvecklingsgarantin, jobbgarantin för ungdomar och de ökade insatserna för personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga. Vidare före-

slår regeringen i denna budgetproposition i enlighet med vad som aviserades i 2007 års ekonomiska vårproposition att särskilt anställningsstöd och skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare (OSA) bör lämnas som bidrag i stället för kreditering av arbetsgivarnas skattekonto vilket innebär ökade utgifter under anslag samtidigt som skatteutgifterna på statsbudgetens inkomstsida minskar med motsvarande belopp. Dessa utgiftsökningar uppvägs dock av lägre utgifter för arbetslöshetsersättning genom en minskad arbetslöshet samt genomförda och ytterligare aviserade förändringar inom arbetslöshetsförsäkringen.

Beloppen för härledning av ramnivå för 2008–2010 förklaras därför i huvudsak av det som framgår av härledningen av anslagsnivån för anslagen 10:3 *Kommunersättningar vid flyktmottagande*, 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd*, 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* samt 22:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.*

Tabell 3.2 Härledning av ramnivå 2008–2010. Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

Miljoner kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	66 699	66 699	66 699
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning	47	175	322
Beslut	- 947	- 1 907	3 310
Övriga makroekonomiska förutsättningar	- 5 251	- 5 031	-9 595
Volymer	1 309	1 469	1 276
Överföring till/från andra utgiftsområden	- 70	- 36	- 34
Övrigt	0	0	0
Ny ramnivå	61 761	61 370	61 978

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

Tabell 3.3 Ramnivå 2008 Realekonomiskt fördelad

Miljoner kronor

	2008
Transfereringar ¹	56 310
Verksamhetsutgifter ²	5 402
Investeringar ³	49
Summa ramnivå	61 761

¹ Avser inkomstöverföringar dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Avser resurser som de statliga myndigheterna använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Avser utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

Den realekonomiska fördelningen av ramen för utgiftsområdet visar hur anvisade medel beräknas användas. Fördelningen baseras på utfall 2006 samt kända förändringar av anslagens användning. Huvuddelen avser transfereringar i form av bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd.

3.3 Skatteutgifter

Skatteutgifter för utgiftsområdet utgår från förhållandena som gällde vid tiden för 2007 års ekonomiska vårproposition. Skatteförslagen i budgetpropositionen för 2008 kommer till den del det påverkar skatteutgifterna att redovisas i 2008 års ekonomiska vårproposition.

Statens stöd inom utgiftsområdet redovisas i huvudsak på statsbudgetens utgiftssida. Vid sidan av dessa stöd finns även stöd på statsbudgetens inkomstsida i form av avvikelser från en likformig beskattning, s.k. skatteutgifter. Avvikelse från en likformig beskattning utgör en skatteförmån om t.ex. en grupp av skattskyldiga omfattas av en skattelättnad, och som en skatte-sanktion om det rör sig om ett "överuttag" av skatt.

Många av skatteutgifterna har införts, mer eller mindre uttalat, som medel inom specifika politikområden inte minst inom arbetsmarknadspolitiken. Dessa påverkar statsbudgetens saldo och kan därför jämföras med stöd på statsbudgetens utgiftssida. Regeringen avser därför att föreslå att frånga nyttjandet av skattekrediteringar för stöd som är att likställas med utgifter i syfte att ge utgiftstaket dess avsedda betydelse. En utförlig beskrivning av skatteutgifter finns i bilaga 2 till 2007 års ekonomiska vårproposition. I följande avsnitt redovisas nettoberäknade skatteutgifter med politikområdesanknytning som kan hänföras till utgiftsområdet. De enskilda skatteutgifterna inom politikområdet Arbetsmarknadspolitik redovisas närmare i avsnitt 6.3, där även en kort förklaring av respektive skatteutgift ges.

Tabell 3.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 13, netto

Miljoner kronor

	Prognos 2007	Prognos 2008
Politikområde Arbetsmarknadspolitik	17 023	16 550
Totalt för utgiftsområde 13	17 023	16 550

4 Integrationspolitik

4.1 Omfattning

Integrationspolitiken omfattar frågor om allas lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter oavsett etnisk bakgrund, nyanlända invandrades etablering i samhället, ersättning till kommunerna för flyktingmottagande och svenskt medborgarskap. Vidare ingår åtgärder för att motverka och förebygga diskriminering på grund av etnisk och religiös tillhörighet samt insatser mot främlingsfientlighet och rasism. Från och med 2008 ingår också åtgärder för att motverka och förebygga diskriminering på grund av kön, sexuell läggning och funktionshinder samt insatser mot homofobi.

Inom politikområdet finns myndigheten Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO) samt Nämnden mot diskriminering. Från 2008 ingår också myndigheterna Jämställdhetsombudsmannen (JämO), Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO) samt Handikappombudsmannen (HO) i politikområdet.

Integrationspolitiken är sektorsövergripande och genomförs till stor del inom andra politikområden.

4.2 Utgiftsutveckling

Under 2006 ökade antalet kommunmottagna flyktingar och skyddsbehövande i övrigt kraftigt jämfört med tidigare år. Mottagandet ligger enligt prognoser kvar på en hög nivå 2007–2009. Ersättningssystemets utformning innebär att ökningen 2006 och även 2007 får fullt genomslag på anslaget 2008.

Integrationsverket avvecklades den 1 juli 2007. Kostnader för myndighetens avveckling har beräknats för andra halvåret 2007 och för 2008. Ett anslag för att täcka dessa kostnader har förts upp på statsbudgeten. Anslaget för integrationsåtgärder minskar för att finansiera ersättning för vård av ensamkommande barn och till följd av att åtgärder mot hedersrelaterat våld förts till jämställdhetspolitiken inom utgiftsområde 14. Medel för en av Integrationsverket samordnad försöksverksamhet med regional utveckling av introduktionen upphör 2008.

Anslagen för JämO, HomO och HO har förts över till politikområdet fr.o.m. 2008. Ett nytt ramanslag för från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare förs upp på statsbudgeten fr.o.m. 2008.

Tabell 4.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet¹

Miljoner kronor

	Utfall 2006	Budget 2007 ¹	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010
<i>Anslag inom utgiftsområde 13</i>						
10:1 Avvecklingsmyndigheten för Integrationsverket	-	35,0	24,6	12,0	0,0	0,0
10:2 Integrationsåtgärder	105,9	85,4	77,7	60,1	52,1	28,0
10:3 Kommunersättningar vid flyktingmottagande	3 045,1	4 148,3	4 050,4	5 743,1	6 073,1	5 584,8
10:4 Hemutrustningslån	7,7	14,5	12,2	14,5	14,5	8,5
10:5 Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (D0)	31,1	41,5	40,9	41,9	42,6	30,4
10:6 Jämställdhetsombudsmannen (JämO)	28,4	28,6	27,9	29,0	29,7	30,5
10:7 Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO)	9,3	8,3	8,5	8,4	8,6	8,8
10:8 Handikappombudsmannen (HO)	14,2	12,0	12,5	12,1	12,4	12,7
10:9 Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare	-	-	-	23,8	13,0	13,0
2007 13 10:1 Integrationsverket	94,5	69,7	69,1	-	-	-
Totalt för politikområde Integrationspolitik	3 336,2	4 443,3	4 323,8	5 945,0	6 246,0	5 716,6

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/2007:FIU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2008.

4.3 Mål

Regeringens förslag: Integrationspolitikens mål kompletteras och blir därmed,

- lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund
- en samhällsgemenskap med samhällets mångfald som grund
- en samhällsutveckling som kännetecknas av ömsesidig respekt för olikheter inom de gränser som följer av samhällets grundläggande demokratiska värderingar och som alla oavsett bakgrund ska vara delaktiga i och medansvariga för
- ett samhälle fritt från diskriminering.

Skälen för regeringens förslag:

De nuvarande målen för integrationspolitiken fastställdes av riksdagen hösten 1997 (prop. 1997/98:16, bet. 1997/98:SfU6, rskr.1997/98:68) samt kompletterades 2001 (prop. 2000/2001:01, bet. 2000/01:SfU2, rskr. 2000/01:72) och 2002 (prop. 2002/2003:01, bet. 2002/03:SfU2, rskr. 2002/03:46).

Integrationspolitikens mål är enligt dessa beslut:

- lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund,
- en samhällsgemenskap med samhällets mångfald som grund, samt

- en samhällsutveckling som kännetecknas av ömsesidig respekt för olikheter inom de gränser som följer av samhällets grundläggande demokratiska värderingar och som alla oavsett bakgrund ska vara delaktiga i och medansvariga för.

I syfte att utveckla en politik som i första hand tar fasta på att motverka utanförskap och bekämpa diskriminering oavsett etnisk och religiös tillhörighet, kön, sexuell läggning eller funktionshinder har samtliga ombudsmän samt lagstiftningen mot diskriminering förts till politikområdet. Målen för integrationspolitiken behöver därför kompletteras med ett särskilt mål om diskriminering.

Den föreslagna kompletteringen av målen för integrationspolitiken innebär att insatser som görs för att förebygga och minska diskriminering på olika grunder samt dess resultat i fortsättningen redovisas inom utgiftsområde 13 under Integrationspolitik. När det gäller andra insatser som berör kön eller funktionshinder redovisas dessa, liksom tidigare, under politikområde Jämställdhetspolitik inom utgiftsområde 14 respektive politikområde Handikappolitik inom utgiftsområde 9.

Under våren 2008 avser regeringen att överlämna en proposition om en gemensam lagstiftning mot diskriminering och en gemensam ombudsmannamyndighet för de

olika diskrimineringsgrunderna. Regeringens avsikt är att återkomma till riksdagen i 2008 års vårproposition och presentera en långsiktig strategi för att bryta utanförskap. Politikområdets mål och inriktning kan då komma att ändras.

4.4 Resultatredovisning

4.4.1 Resultat av generella insatser för integration och mot utanförskap

Om redovisningen

I detta avsnitt redovisas resultat av generella insatser för integration och mot utanförskap. Redovisningen är uppdelad i nio samhällsområden och bygger på Integrationsverkets samlade analys av 15 myndigheters regeringsuppdrag att följa upp och analysera integrationspolitikens resultat (*Integrationspolitikens resultat 2007:05*).

Sysselsättning och arbete i nivå med egen kompetens

Integrationspolitikens resultat avseende sysselsättning och arbete i nivå med egen kompetens har följts upp genom fyra indikatorer (sysselsättning, arbete i nivå med kompetens, arbetslöshet och försörjningsstöd).

Sysselsättningen minskade mellan åren 2000 och 2004 för inrikes och utrikes födda, såväl för män som för kvinnor. I april 2005 genomfördes en EU-anpassning av SCB:s arbetskraftsundersökningar (AKU), vilket medför att resultaten inte är helt jämförbara med de tidigare undersökningarna. Det är därmed svårt att tolka förändringar i statistiken efter denna tidpunkt och att göra jämförelser bakåt i tiden. Hur mycket av förändringarna som är beroende av omläggningen är svårt att uppskatta.

Tabell 4.2 Andel sysselsatta bland inrikes respektive utrikes födda mellan 20-64 år

År	inrikes födda män %	utrikes födda män %	inrikes födda kvinnor %	utrikes födda kvinnor %
2000	82,5	69,0	78,2	58,7
2001	82,4	68,9	78,9	59,7
2002	81,9	67,7	78,8	60,1
2003	81,7	66,1	78,1	59,0
2004	81,3	65,5	77,7	57,8
2005	83,3	67,5	78,1	61,0
2006	83,9	70,9	79,3	61,1
Förändring 2005-2006	+0,6	+3,4	+1,2	+0,1

Källa: SCB. AKU, kvartal fyra

Tabell 4.3 Andel arbetslösa bland inrikes respektive utrikes födda mellan 20-64 år

År	inrikes födda män %	utrikes födda män %	inrikes födda kvinnor %	utrikes födda kvinnor %
2000	3,0	6,8	2,3	4,8
2001	2,9	6,1	2,2	5,2
2002	3,1	6,4	2,2	4,7
2003	4,1	8,6	3,0	6,0
2004	3,6	8,4	3,2	6,3
2005	4,5	10,4	4,2	10,3
2006	3,8	10,0	3,2	8,7
Förändring 2005-2006	-0,7	-0,4	-1,0	-1,6

Källa: SCB. AKU, kvartal fyra

Från 2005 till 2006 ökade sysselsättningen något i samtliga grupper. Skillnaden i sysselsättning mellan inrikes och utrikes födda män minskade, medan den ökade mellan inrikes och utrikes födda kvinnor. Särskilt kraftig var ökningen i sysselsättning bland utrikes födda män som varit i Sverige en relativt kort tid, samtidigt som sysselsättningen minskade bland utrikes födda kvinnor som bott i landet en längre tid.

Det kraftiga ökningen av sysselsättningen som skett och fortfarande sker återspeglas också i utvecklingen av de utrikes föddas sysselsättning. För utrikes födda män, 20-64 år, är ökningen mellan 2005 och 2006 t.o.m. större än för inrikes födda män medan sysselsättningen för utrikes födda kvinnor inte haft en lika gynnsam utveckling. Detta gäller också första halvåret 2007, då skillnaden i

sysselsättningsökning mellan utrikes och inrikes födda män ytterligare ökat.

Arbetslösheten gick också ner i alla grupperna, men här minskade skillnaden mellan inrikes och utrikes födda kvinnor medan den ökade mellan inrikes och utrikes födda män.

Under åren 2001–2004 skedde inga märkbara förändringar i andelen akademiker med ett kvalificerat arbete och inte heller i skillnaderna mellan utrikes och inrikes födda akademiker. Andelen inrikes födda akademiker med ett kvalificerat arbete låg omkring 77 procent och bland de utrikes födda omkring 63 procent för kvinnorna och 56 procent för männen. De högre talen för de utrikes födda kvinnliga akademikerna beror främst på att högre andel av de kvinnliga akademikerna från länder i Afrika, Asien och Latinamerika har ett kvalificerat arbete än manliga akademiker från samma regioner. Den akademiska utbildningens inriktning kan inte förklara de stora skillnaderna mellan utrikes och inrikes födda akademiker när det gäller möjligheten att få ett kvalificerat arbete och inte heller varför det är främst de manliga akademikerna som drabbas av dessa svårigheter.

Precis som när det gäller sysselsättningen generellt är skillnaden mellan de inrikes och utrikes födda akademikerna störst för dem som varit kort tid i Sverige eller är födda i länder i Afrika eller Asien.

Ett mått på ungdomars situation på arbetsmarknaden utgörs av andelen ungdomar 20–24 år som varken arbetar eller studerar. För ungdomar som är födda i Sverige är andelen 10 procent. Bland ungdomar födda i länder i Asien, Afrika, Latinamerika och Europa utanför EU 15 är andelen som varken arbetar eller studerar upp till tre gånger högre. Den högsta andelen återfinns bland ungdomar från länder i Afrika. I absoluta tal rör det sig om nästan 50 000 ungdomar födda i Sverige och drygt 10 000 utrikes födda ungdomar. Mellan åren 2001 och 2004 ökade andelen unga män som varken arbetar eller studerar, i synnerhet vad gäller unga män från länder i Afrika. Trots att de varken arbetar eller studerar var mellan 30 och 50 procent av dessa ungdomar aldrig anmälda på en arbetsförmedling under år 2004.

(*Integrationspolitikens resultat*, Integrationsverkets rapportserie 2007:05). Bakgrunden till siffrorna analyseras för närvarande i Regeringskansliet.

Utbildning i grund- och gymnasieskolan

Utvecklingen i grund och gymnasieskolan har följts upp genom två indikatorer, nämligen andelen elever som lämnar grundskolan med fullständiga betyg (dvs. minst betyget Godkänt i alla ämnen) och andelen elever som lämnar gymnasieskolan med slutbetyg. (Indikatorerna följs upp av Skolverket).

Tabell 4.4 Andel elever med svensk respektive utländsk bakgrund som lämnar grundskolan med fullständiga betyg

År	pojkar med svensk bakgrund %	pojkar med utländsk bakgrund %	flickor med svensk bakgrund %	flickor med utländsk bakgrund %
2003/04	75,1	56,8	81,4	66,3
2004/05	74,8	56,7	81,0	65,0
2005/06	75,1	57,1	81,6	65,7
Förändring 03/04–05/06	+0,0	+0,3	+0,2	-0,6

Källa: Skolverket

Andelen elever som lämnat grundskolan med fullständiga betyg har förändrats marginellt under perioden. Det finns ett betydande gap mellan elever med svensk respektive utländsk bakgrund. En närmare analys visar att gapet kan förklaras med tre faktorer. För det första kan en stor del av skillnaderna förklaras med skillnader i elevernas socioekonomiska bakgrund. För det andra uppvisar elever som invandrat efter skolstart betydligt lägre resultat i skolan än de elever som invandrat före skolstart eller som är födda i Sverige. För det tredje har vissa områdeseffekter uppmätts, vilket innebär att betygsresultaten tenderar att vara lägre i skolor där en hög andel av eleverna har invandrat eller har en svag socioekonomisk bakgrund. Mönstret i gymnasieskolan påminner om det i grundskolan.

Etnisk och kulturell mångfald inom staten

Integrationspolitikens resultat avseende anställda inom statsförvaltningen och anställda på olika nivåer följs upp genom statistik som tas fram av Arbetsgivarverket.

Tabell 4.5 Andel anställda med utländsk bakgrund inom statsförvaltningen jämfört med andelen personer med utländsk bakgrund i förvärvsarbetsande ålder i hela befolkningen

År	statsanställda män %	statsanställda kvinnor %	i förvärvsarbetsande åldrar %
2004	9,7	11,2	17,8
2005	9,8	11,5	18,2
2006	10,3	11,9	18,8
Förändring 2004–2006	+0,6	+0,7	+1,0

Källa: Arbetsgivarverket, Utländsk bakgrund i staten 2006

Tabell 4.6 Andel statsanställda med utländsk bakgrund inom lednings-, kärn- respektive stödkompetens

År	ledning män %	ledning kvinnor %	kärn män %	kärn kvinnor %	stöd män %	stöd kvinnor %
2004	5,1	6,8	10,5	12,2	7,8	10,3
2005	5,0	6,7	10,7	12,0	8,0	10,4
2006	4,8	6,6	11,0	12,4	8,8	10,9
Förändring 2004- 2006	-0,3	-0,2	+0,5	+0,2	+1,0	+0,6

Källa: Arbetsgivarverket, Utländsk bakgrund i staten 2006

Andelen statsanställda med utländsk bakgrund ökade marginellt mellan 2003 och 2006. Ökningen återfinns bland både kvinnor och män i alla kompetenskategorierna utom ledningskompetens. Under samma period ökade dock andelen med utländsk bakgrund bland de förvärvsarbetsande snabbare. Det kvarstår därför en betydande skillnad mellan andelen med utländsk bakgrund bland de statsanställda och andelen med utländsk bakgrund i förvärvsarbetsande åldrar i befolkningen. Bland de nyanställda (antingen helt nya i statlig tjänst eller som bytt arbetsgivare inom staten sedan föregående år) hade 16,6 procent utländsk bakgrund 2006.

Andelen anställda med utländsk bakgrund varierar mellan olika delar av statsförvaltningen. Den högsta andelen anställda med utländsk bakgrund, 18,4 procent, finns inom sektorn universitet, högskolor och forskning. Denna är också den största sektorn med totalt sett flest anställda. Sektorerna kultur (12,9 procent) samt arbetsliv, omsorg och utbildning (12,3 procent) har de näst högsta andelarna anställda med utländsk bakgrund. De lägsta andelarna anställda med utländsk bakgrund finns inom

affärsverk och infrastruktur (6,3 procent) och rättsväsendet (6,4 procent).

Rättsväsendet

Utvecklingen inom rättsväsendet har följts upp genom indikatorer som mäter andelen anställda med utländsk bakgrund samt antalet anställda som genomgått utbildningar i diskriminerings- och mångfaldsfrågor. (Indikatorerna har följts upp av myndigheterna inom rättsväsendet). Siffrorna kan sättas i förhållande till att 18,8 procent av hela befolkningen i förvärvsarbetsande åldrar har utländsk bakgrund.

Tabell 4.7 Andel anställda med utländsk bakgrund i olika yrkesgrupper inom polisorganisationen

År	Poliser män %	Poliser kvinnor %	Polis- aspiranter män %	Polis- aspiranter kvinnor %	Övriga män %	Övriga kvinnor %
2005	3,4	4,5	6,4	3,8	10,8	6,9
2006	3,8	4,6	9,4	4,4	11,8	7,9
Förändring	+0,2	+0,1	+3,0	+0,6	+1,0	+1,0

Källa: Rikspolisstyrelsen

Andelen anställda med utländsk bakgrund har ökat i samtliga personalkategorier. Bland manliga polisaspiranter har ökningen varit särskilt kraftig. Under 2006 var andelen med utländsk bakgrund bland aspiranterna betydligt högre än bland yrkesverksamma poliser, vilket bör bidra till en fortsatt ökad andel yrkesverksamma poliser med utländsk bakgrund. Då andelen med utländsk bakgrund i hela befolkningen i yrkesverksam ålder också ökat, har dock representativiteten bland de yrkesverksamma poliserna sjunkit marginellt under året.

2 489 personer, motsvarande 10 procent av samtliga anställda i polisorganisationen, hade genomgått utbildningar om minst en halv dag i diskriminerings- eller mångfaldsfrågor under 2006. Motsvarande siffra för 2005 var 7 procent av de anställda.

Tabell 4.8 Andel anställda med utländsk bakgrund¹ i olika yrkesgrupper inom åklagarorganisationen

År	Åklagare män %	Åklagare kvinnor %	Åklagar aspiranter män %	Åklagar aspiranter kvinnor %	Admini- stratörer män %	Admini- stratörer kvinnor %
2005	2,7	5,3	0	0	17,1	4,2
2006	2,4	5,1	5,8	10,5	15,1	6,0
Förändring	-0,3	-0,2	+5,8	+10,5	-2,0	+1,8

Källa: Åklagarmyndigheten

Andelen yrkesverksamma åklagare med utländsk bakgrund har sjunkit marginellt under året. Samtidigt har andelen med utländsk bakgrund bland åklagaraspiranterna ökat kraftigt och ligger numera betydligt högre än bland yrkesverksamma åklagare. Denna utveckling bör i förlängningen medföra att en successivt ökande andel av åklagarna har utländsk bakgrund.

166 kvinnor och 106 män, motsvarande 22 respektive 25 procent av alla anställda kvinnor och män, har genomgått utbildning i diskriminerings- och mångfaldsfrågor under 2006.

Tabell 4.9 Andel anställda med utländsk bakgrund² i olika yrkesgrupper inom domstolsväsendet

År	Ordinarie domare %	Icke- ordinarie domare %	Notarie r %	Föredra- gande/ bered- nings- jurister %	Dom- stolsse- kreterare %	Admini- stration %
2005 ³	4	6	8	5	6	11
2006	3,9	6,6	11,6	10,8	9,3	12,9
Förändring	-0,1	+0,6	+3,6	+5,8	+3,3	+2,9

Källa: Årsredovisning för Sveriges domstolar

Andelen med utländsk bakgrund har ökat i de flesta personalkategorierna inom domstolsväsendet, men framför allt bland notaries samt föredragande och beredningsjurister. Bland notaries, som utgör den huvudsakliga rekryteringsbasen för

¹ Åklagarmyndigheten redovisar personer med en förälder född utomlands såsom "personer med utländsk bakgrund".

² Domstolsväsendet redovisar personer med en förälder född utomlands såsom "personer med utländsk bakgrund".

³ Siffrorna för 2005 redovisades avrundade till hela procent

domar- och åklagaryrket, är andelen med utländsk bakgrund högre än bland de yrkesverksamma domarna och åklagarna. Av nybörjarna på juristlinjen under 2005 hade 15 procent utländsk bakgrund. Det finns därmed goda förutsättningar att öka andelen anställda med utländsk bakgrund i juristyrken inom rättsväsendet.

24 procent av samtliga anställda inom domstolsväsendet har genomgått utbildning i diskriminerings- och mångfaldsfrågor under året.

Av samtliga anställda inom kriminalvården 2006 var 11,6 procent utrikes födda och 3,6 procent inrikes födda med två utrikes födda föräldrar. I detta avseende ligger personalsammansättningen inom kriminalvården nära sammansättningen hos den samlade yrkesverksamma befolkningen i Sverige. Kriminalvården noterar dock att skillnader kvarstår avseende chefsbefattningar och på myndighetens huvudkontor. Information om diskrimineringslagstiftningen ingår i en grundläggande utbildning som är obligatorisk för alla anställda i kriminalvården. Under 2006 deltog ca 900 medarbetare, motsvarande 11 procent av den samlade personalstyrkan, i denna. Ytterligare ett hundratal anställda har genomgått kriminalvårdens fortbildning, där diskriminerings- och mångfaldsfrågor ingår.

Hälsa

Utvecklingen inom hälsoområdet har följts upp genom två indikatorer som rör självskattat hälsotillstånd. (Indikatorerna följs upp av Socialstyrelsen).

Tabell 4.10 Andel personer mellan 16-64 år med svensk respektive utländsk bakgrund som bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som gott

År	män med svensk bakgrund %	män med utländsk bakgrund %	kvinnor med svensk bakgrund %	kvinnor med utländsk bakgrund %
2000/01	78	74	73	64
2002/03	80	71	73	66
2004/05	78	72	72	68
Förändring 00/01- 04/05	0	-2	-1	+4

Källa: SCB (ULF)

Tabell 4.11 Andel personer mellan 16-64 år med svensk respektive utländsk bakgrund som bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som dåligt

År	män med svensk bakgrund %	män med utländsk bakgrund %	kvinnor med svensk bakgrund %	kvinnor med utländsk bakgrund %
2000/01	5	9	7	12
2002/03	5	10	6	10
2004/05	5	10	6	11
Förändring 00/01–04/05	0	+1	-1	-1

Källa: SCB (ULF)

Personer med utländsk bakgrund i åldrarna 16–64 år har överlag sämre självskattad hälsa än personer med svensk bakgrund. Det finns dock stora variationer inom gruppen med utländsk bakgrund. De som är födda utanför västvärlden löper tre till fyra gånger högre risk att lida av dålig självskattad hälsa än de utan utländsk bakgrund. Risken för att personer som är födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar ska rapportera dålig hälsa är ca 50 procent högre än för personer med svensk bakgrund. Knappt hälften av de rapporterade skillnaderna kan förklaras med skillnader mellan grupperna i socioekonomiska variabler såsom inkomster och position på arbetsmarknaden.

Dataunderlaget tillåter inte någon närmare analys av i vilken mån skillnaderna påverkas av faktorer såsom ursprungsland, levnadsvillkor och livsstil under uppväxten, riskfaktorer relaterade till flyktingskap (förföljelse, krig, väntan och osäkerhet), vistelsetid i Sverige eller upplevd diskriminering.

Boende

Utvecklingen följs upp genom sju indikatorer som följer bl.a. boendeform och olika aspekter av nöjdhet eller missnöjdhet med boendet. Indikatorerna följs upp av Boverket.

Tabell 4.12 Boende efter bakgrund och upplåtelseform, procentuell fördelning 2004

	svensk bakgrund	Utländsk bakgrund	Synliga minoriteter ⁴
Äganderätt	51	27	20
Bostadsrätt	16	17	13
Hyresrätt	33	56	67

Källa: Boverket

Data tyder på en segmentering av den svenska bostadsmarknaden. Framför allt är synliga minoriteter kraftigt överrepresenterade bland boende i hyresrätt, särskilt i kommunala hyresrätter. Bostadsrätter är den boendeform som tycks ha den mest jämna fördelningen av etniska grupper.

Tabell 4.13 Andel trångbodda efter etnisk bakgrund och kön 2004, procent

	svensk bakgrund	Utländsk bakgrund	Synliga minoriteter
Kvinnor	13	30	41
Män	15	34	45

Synliga minoriteter är kraftigt överrepresenterade bland de individer som är trångbodda enligt Boverkets trångboddhetsnorm (fler än en person per rum, kök och ett rum oräknat).

Enligt levnadsnivåundersökningen för barn (Barn-ULF) har barn med utländsk bakgrund tillgång till eget rum i betydligt lägre grad än barn med svensk bakgrund. Skillnaden var störst bland flickor där 33 respektive 5 procent saknade ett eget rum. Pojkarna med utländsk bakgrund hade tillgång till eget rum i något högre utsträckning än flickorna.

Trygghet prioriteras ofta högt av boende. Statistiska centralbyråns (SCB) undersökning om levnadsnivåförhållanden visar att det främst är kvinnor som känner sig otrygga. Drygt 25 procent av samtliga kvinnor har avstått från att gå ut på grund av rädsla för att bli utsatt för våld. Den största ökningen av dem som känner sig otrygga finns bland kvinnor som kan kategoriseras som tillhörande de synliga minoriteterna. I denna kategori är

⁴ Med "synliga minoriteter" avses personer med utländsk bakgrund med ursprung utanför Norden, EU 15, USA, Kanada, Australien eller Nya Zeeland.

det 35 procent som känner sig otrygga. Motsvarande tendens finns bland männen men på en mycket lägre nivå.

Mellan åren 2000 och 2005 ökade antalet anmälningar till DO i bostadsfrågor från 30 till 54. Lagändringar och ökad kännedom om diskrimineringslagstiftningen kan ha påverkat utvecklingen.

Boendesegregationen mäts med ett segregationsindex. En högre indexsiffra anger en högre grad av etnisk boendesegregation i kommunen. Index 0 innebär att de boende i kommunen bor helt blandat oavsett bakgrund, medan 100 skulle innebära att alla etniska grupper bor helt separerade från varandra i olika bostadsområden. Indexuppföljningen visar att boendesegregationen har ökat i 17 av de 24 största kommunerna i landet. Utvecklingen är dock inte entydig. I Malmö och Göteborg har boendesegregationen minskat under perioden medan den ökat i Stockholm.

Varken de utrikes föddas preferenser i fråga om boende eller skillnader i inkomster och utbildning kan ensamt förklara segregationen i städerna. Forskningsläget är emellertid sådant att det inte är möjligt att bedöma i vilken utsträckning diskriminering bidrar till den etniska segregationen.

Demokrati och delaktighet

Utvecklingen kring demokrati och delaktighet följs med indikatorer på bl.a. deltagande vid allmänna val, medlemskap i föreningar samt deltagande i olika former av demokratiska handlingar. Indikatorerna följs upp av SCB.

Tabell 4.14 Andel kvinnor som röstade i riksdagsvalen 2002 och 2006, procent

	kvinnor 2002	kvinnor 2006	Förändring 2002–2006
Svensk bakgrund	83,3	85,4	+2,1
Utländsk bakgrund	69,3	70,0	+0,7
Utrikes födda	69,1	68,5	-0,6

Källa: SCB ME 13 Valdeltagande vid valet 2002

Tabell 4.15 Andel män som röstade i riksdagsvalen 2002 och 2006, procent

	Män 2002	Män 2006	Förändring 2002–2006
svensk bakgrund	82,9	84,4	+1,5
Utländsk bakgrund	65,6	66,3	+0,7
Utrikes födda	61,5	65,2	+3,7

Källa: SCB ME 13 SM 0701 Valdeltagande vid de allmänna valen 2006

Det finns stora skillnader i valdeltagandet mellan personer med svensk respektive utländsk bakgrund. Generellt ökade valdeltagandet från 2002 till 2006, med undantag för gruppen utrikes födda kvinnor.

Valdeltagandet är relaterat till bl.a. medborgarskap, arbetslöshet och civilstånd. Resultaten av en enkätundersökning riktad till väljare födda i Bosnien, Chile och Somalia tyder också på att deltagande i olika sociala sammanhang, medlemskap i invandrarföreningar och förekomst av kandidater från den egna gruppen är faktorer som kan relateras till ett högre valdeltagande, medan upplevelser av diskriminering kan relateras till ett lägre valdeltagande (Bäck, Henry och Soinen, Maritta: *Politisk annonsering eller nätverkande? Uppföljning av partiernas särskilda informationsinsatser till invandrarväljare vid 2002 års val*).

Tabell 4.16 Procentuell andel valda till riksdag 2002 och 2006

	2002	2006	Förändring
Kvinnor, svensk bakgrund	92,4	94,5	+2,1
Kvinnor, utländsk bakgrund	7,6	5,5	-2,1
Män, svensk bakgrund	94,8	93,5	-1,3
Män, utländsk bakgrund	5,2	6,5	+1,3

Källa: www.scb.se/medborgarinflytande

Tabell 4.17 Procentuell andel valda till landstingsfullmäktige 2002 och 2006

	2002	2006	Förändring
Kvinnor, svensk bakgrund	90,9	91,1	+0,2
Kvinnor, utländsk bakgrund	9,1	8,9	-0,2
Män, svensk bakgrund	93,1	93,1	0
Män, utländsk bakgrund	6,9	6,9	0

Källa: www.scb.se/medborgarinflytande

Tabell 4.18 Procentuell andel valda till kommunfullmäktige 2002 och 2006

	2002	2006	Förändring
Kvinnor, svensk bakgrund	91,4	90,6	-0,8
Kvinnor, utländsk bakgrund	8,6	9,4	+0,8
Män, svensk bakgrund	93,1	92,9	-0,2
Män, utländsk bakgrund	6,9	7,1	+0,2

Källa: www.scb.se/medborgarinflytande

Förändringarna i andelen valda till riksdag, landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige med utländsk bakgrund har varit marginella. Då andelen med utländsk bakgrund i den valbara befolkningen ökat under perioden 2002–2006, har representativiteten i detta avseende försämrats något. Det finns forskning som tyder på att såväl institutionella hinder som diskriminering inom partierna kan ha betydelse för underrepresentationen av personer med utländsk bakgrund i det svenska politiska systemet (SOU 2006:53 *Partierna nominerar*).

Tabell 4.19 Andel av befolkningen som undertecknat något upprop i allmänna frågor

	1998	2000–2001	Förändring
Svensk bakgrund	23,2	23,9	+0,7
Utländsk bakgrund	14,4	15,6	+1,2

Källa: SCB ULF 1998 samt ULF 2000–2001

Tabell 4.20 Andel av befolkningen som deltagit i någon demonstration i allmänna frågor

	1998	2000–2001	Förändring
svensk bakgrund	9,7	10,9	+1,2
Utländsk bakgrund	7,7	9,9	+2,2

Källa: SCB ULF 1998 samt ULF 2000–2001

Tabell 4.21 Andel av befolkningen som tagit kontakt med någon tjänsteman eller förtroendevald

	1998	2000–2001	Förändring
svensk bakgrund	27,4	24,4	-3,0
Utländsk bakgrund	21,3	18,1	-3,2

Källa: SCB ULF 1998 samt ULF 2000–2001

Tabell 4.22 Andel av befolkningen som känner att man skulle kunna författa en skrivelse och överklaga myndighetsbeslut

	1998	2000–2001	Förändring
svensk bakgrund	70,6	68,7	-1,9
Utländsk bakgrund	62,7	63,0	+0,3

Källa: SCB ULF 1998 samt ULF 2000–2001

Generellt sett har skillnaderna mellan personer med svensk respektive utländsk bakgrund i olika former av demokratiskt deltagande minskat under perioden 1998 – 2000/01. Tidigare forskning tyder på att skillnaderna mellan grupperna i huvudsak kan förklaras med skillnader i genomsnittlig utbildningsnivå: högutbildade tenderar att delta i demokratiska aktiviteter i högre utsträckning än lägre utbildade, oavsett bakgrund (*Om invandrades politiska delaktighet – Sammanfattning och diskussion*, Integrationsverkets rapportserie 2000:14).

Tabell 4.23 Andel av befolkningen med svensk och utländsk bakgrund som är medlemmar i en fackförening, lantbruksorganisation, företagarorganisation eller liknande

	1998	2000–2001	Förändring
svensk bakgrund	59,9	59,6	-0,3
Utländsk bakgrund	54,8	56,6	+1,8

Källa: SCB ULF 1998 samt ULF 2000–2001

Skillnaden i organisationsgrad mellan personer med svensk respektive utländsk bakgrund är liten och minskade ytterligare mellan åren 1998 och 2000/01.

Kultur

Utvecklingen inom kulturområdet följs upp genom indikatorer som mäter mångfald i samarbeten och utbyten samt i personalsammansättningen hos kulturinstitutionerna. (Indikatorerna följs upp av Statens kulturråd).

Tabell 4.24 Andel anställda med utländsk bakgrund av personalen hos 98 kulturinstitutioner, uttryckt i procent

	2001	2004	Förändring
Samtliga anställda	12,5	12,8	+0,3
Personer i ledande ställning	8,6	6,8	-1,8
Nationella scenkonstinstitutioner	15,6	15	-0,6
Regionala teaterinstitutioner	10,5	10,4	-0,1
Regionala musikinstitutioner	15,9	17,1	+1,2
Centrala museer	13	13,6	+0,6
Regionala museer	8,3	8	-0,3
Övriga myndigheter, stiftelser och bolag	10,4	11,7	+1,3

Källa: statens kulturråd Uppföljning av de integrationspolitiska målen

Tabell 4.25 Andel anställda med utländsk bakgrund bland personal i konstnärligt arbete, uttryckt i procentenheter

	2001	2004	Förändring
Nationella scenkonstinstitutioner	19,0	19,0	0
Regionala scenkonstinstitutioner	8,8	8,5	-0,3
Regionala musikinstitutioner	18,1	19,2	+1,1

Källa: statens kulturråd Uppföljning av de integrationspolitiska målen

Andelen anställda med utländsk bakgrund hos myndigheter och institutioner på kulturområdet var nästan oförändrat mellan åren 2001 och 2004. Då andelen med utländsk bakgrund i den yrkesverksamma befolkningen ökade snabbare, har representativiteten minskat under perioden. Personer med utländsk bakgrund är något överrepresenterade i de konstnärliga befattningarna, men underrepresenterade i administrativa och ledande befattningar.

Det finns ingen nationell statistik över besökare på kulturinstitutioner eller deltagande i kulturlivet i övrigt som kan uppdelas efter bakgrund. Tidigare undersökningar visar emellertid att utbildning och socioekonomisk tillhörighet har stor betydelse för deltagande i kulturlivet.

Socialförsäkringar

Integrationsverket och Försäkringskassan har följt upp integrationspolitikens resultat genom indikatorer

Tabell 4.26 Antal sjukpenningdagar per sysselsatt person bland inrikes respektive utrikes födda

	1998	2002	2004	Förändring 1998–2004
inrikes födda kvinnor	7,6	15,2	12,5	+4,9
Utrikes födda kvinnor	10,9	18,1	15,3	+4,4
Inrikes födda män	3,9	7,7	6,3	+2,4
Utrikes födda män	5,9	12,0	9,9	+4,0

Källa: SCB (LISA)

Antalet sjukfall ökade bland såväl inrikes som utrikes födda kvinnor och män fram till år 2002, för att därefter minska bland samtliga grupperna. Utrikes födda har i genomsnitt högre sjukfrånvaro och beviljas oftare sjuk- eller aktivitetsersättning än inrikes födda.

Resultat av Integrationsverkets stöd till integrationspolitikens genomförande

Integrationsverket har fram till den 30 juni 2007 varit central förvaltningsmyndighet för integrationsfrågor. Verkets uppdrag har varit

att skapa genomslag för integrationspolitiska mål och synsätt på olika samhällsområden samt att aktivt stimulera integrationsprocesserna i samhället. En central uppgift har också varit att verka för att nyanlända invandrare tas emot i kommunerna och att följa upp deras introduktion. Integrationsverket har i enlighet med riksdagens beslut avvecklats den 1 juli 2007. Vissa av Integrationsverkets uppdrag togs då över av andra myndigheter.

Kunskap om integrationspolitikens

genomförande och resultat på olika områden

I rapporten *Integrationspolitikens resultat* (Integrationsverkets rapportserie 2007:05) redovisas 15 statliga myndigheters regeringsuppdrag att följa upp och analysera integrationspolitikens resultat. Integrationsverket hade som den sextonde myndigheten i uppdrag att lämna en samlad analys av dessa myndigheters resultat. I uppdraget ingick också att Integrationsverket skulle göra en egen uppföljning och analys utifrån ett antal indikatorer inom områdena nyanlända invandrare och diskriminering. Dessa resultat har också publicerats i separata rapporter som *Diskriminering dröjer sig kvar – indikatorer och insatser inom området etnisk och religiös diskriminering* (Integrationsverkets rapportserie 2007:06) samt *Ett förlorat år - analys av insatser och resultat för en nyanländ* (Integrationsverkets rapportserie 2007:5), se vidare avsnitten 4.4.2 respektive 4.4.3.

Stöd till strategiska aktörer

Integrationsverket har genomfört en uppföljning av de överenskommelser om samverkan för integration och mot diskriminering som träffats mellan Integrationsverket, Sveriges kommuner och landsting samt arbetsmarknadens parter. De deltagande organisationerna bedömer att överenskommelserna lett till ökad samverkan och förstärkning av insatserna för integration.

Fördelning av stöd till organisationer

21 lokala verksamheter mot diskriminering har fått stöd enligt förordningen (2002:989) om statligt stöd för verksamhet som förebygger och motverkar diskriminering. Det sammanlagda stödbeloppet uppgick till 14 miljoner kronor. Sex ansökningar avlogs. I rapporten *Nationell utvärdering av lokala*

antidiskrimineringsverksamheter konstateras att verksamheterna i huvudsak riktas mot diskriminering på grund av etnisk tillhörighet och religion, och endast i mindre utsträckning mot diskriminering på andra grunder.

Under 2006 har ca 18 miljoner kronor fördelats till riksorganisationer bildade på etnisk grund enligt förordningen (2000:216) om statsbidrag till organisationer som främjar integration. 14 organisationer har beviljats organisationsbidrag, 28 har fått organisations- och verksamhetsbidrag och nio har fått etableringsbidrag.

Drygt 7 miljoner kronor har fördelats i projektbidrag enligt förordningen om statsbidrag till organisationer som främjar integration. Vid fördelning av projektmedel har Integrationsverket prioriterat insatser för nyanlända invandrades etablering. En extern utvärdering har genomförts av effekterna av de projekt som fick stöd under 2004. Resultatet redovisas i rapporten *Utvärdering av beviljade bidrag* (Integrationsverkets stencilserie 2007:11). Projekten kritiseras för bristande riskanalyser, kommunikation och omvärldsbevakning och svårigheter när det gäller att nå relevanta målgrupper. En central slutsats är att projektens effekter är svårbedömda bl.a. på grund av breda målformuleringar. En rekommendation från utvärderarna är att det bör sättas konkreta och tydliga mål för projektstöd så att de går att följa upp.

Integrationsverket har också medverkat i besluten om fördelning av projektmedel ur EU:s flyktingfond. Fonden redovisas under utgiftsområde 8 politikområde 12 Migrationspolitik.

Hedersrelaterat våld och förtryck

Redovisas inom utgiftsområde 14 under Jämställdhetspolitik.

4.4.2 Resultat av insatser mot diskriminering

Om redovisningen

I detta avsnitt redovisas resultat av insatser mot diskriminering. Avsnittet består av två

delar. I den första beskrivs situationen rörande förekomst och upplevelser av diskriminering, kunskap om diskriminering samt benägenheten att anmäla diskriminering. Därefter redovisas resultat av verksamheten hos ombudsmännen mot diskriminering.

Förekomst av diskriminering m.m.

International Labour Organization (ILO) har på uppdrag av Integrationsverket genomfört en undersökning om förekomsten av diskriminering vid rekrytering. Studien genomfördes med den s.k. situation testing-metoden. Resultatet enligt måttet nettodiskrimineringsnivå, dvs. skillnaden mellan majoritets- och minoritetspersoner, indikerar att diskriminering av personer med utländsk bakgrund vid rekryteringssituationer förekommer på en signifikant nivå, som dock är lägre än i andra EU-länder där liknande studier gjorts.

Resultatet tyder på att manliga testpersoner med bakgrund i Mellanöstern måste söka upp till tre gånger fler anställningar än män med svensk bakgrund för att bli kallade till intervju, trots likvärdiga kvalifikationer och språkkunskaper. Resultaten har publicerats i rapporten *Discrimination against native Swedes of immigrant origin in access to employment – Research study on Stockholm, Malmö and Gothenburg, utilizing the ILO discrimination practise testing approach* (Karin Attström, International Migration Papers 86E)

En annan studie från 2006 (Roth m.fl.: *Etnisk diskriminering på svensk arbetsmarknad – resultat från ett fältexperiment*) visar att goda kunskaper i svenska och högre utbildning ökar chanserna till arbete och goda inkomster. Studien visar att de flesta arbetsgivare inte diskriminerar. Samtidigt påvisas att diskriminering sker. Personer med arabiskt klingande namn har 50 procents lägre sannolikhet att bli kallade till intervju. Detta är särskilt markant på mindre arbetsplatser där andelen utlandsfödda är hög, i lågkvalificerade yrken, på arbetsplatser med låg personalomsättning eller där en man är ansvarig för rekryteringen.

Rapporten *Upplevelser av etnisk diskriminering hos utrikes födda personer i Sverige 2005* (Integrationsverkets stencilserie

2006:5) visar att 22 procent av 1 155 intervjuade personer från Östeuropa, Mellanöstern, Afrika, Latinamerika eller Asien upplever att de blivit diskriminerade en eller flera gånger på svenska arbetsplatser under året. Det är något vanligare att män upplever diskriminering än att kvinnor gör det. Drygt tio procent upplevde diskriminering i kontakter med arbetsförmedlingen och sex procent i sjukvården. Mellan 11 och 15 procent anger sig ha upplevt diskriminering på offentliga platser såsom kollektivtrafiken, affärer eller på restauranger.

Ungefär 80 procent av befolkningen, något fler kvinnor än män, anger att de kan tänka sig att anmäla bevitnad diskriminering. En femtedel av de tillfrågade i upplevelseundersökningen anger att de har kunskap om diskrimineringslagarna, och en fjärdedel att de vet vart de kan vända sig i diskrimineringsfrågor.

Arbetsgivarundersökning 2005 (Integrationsverkets rapportserie 2006:04) visar att en majoritet av arbetsgivarna anser att diskrimineringslagstiftningen behövs och att det är viktigt att arbetsgivare arbetar aktivt mot etnisk diskriminering. Ungefär hälften anser sig känna till diskrimineringslagstiftningen väl.

Integrationsbarometern 2005 (Integrationsverkets rapportserie 2007:04) visar att integrationspolitikens övergripande inriktning har en stark förankring hos allmänheten i Sverige. En stor majoritet av befolkningen instämmer i att det är bra för Sverige att människor från olika kulturer blandas med varandra och att alla invandrare som är permanent bosatta i Sverige måste ges samma rättigheter som landets egen befolkning. Samtidigt anser mer än hälften att integrationen generellt sett fungerar ganska eller mycket dåligt.

I Rapporten *Rasism och främlingsfientlighet i Sverige – antisemitism, antiziganism och islamofobi 2006* (Integrationsverkets rapportserie 2007:03) diskuteras bl.a. tendenser till ökad islamofobi i Sverige och Europa. Ett annat, mer positivt, mönster är att arbetet mot olika former av rasism och främlingsfientlighet utvecklats vidare på olika nivåer i samhället. Fler samhällsaktörer engagerar sig i arbetet. Det framhålls dock att stöd behövs för att arbetet ska kunna fortsätta

och framförallt möjligheter att öka kunskapen om frågorna.

Slutrapporten *Diskriminering – ett hot mot folkhälsan* från projektet ”Diskriminering och hälsa”, som genomfördes i samverkan mellan Folkhälsoinstitutet, DO, HomO och HO, redovisar starka samband mellan diskriminering och ohälsa.

Resultat av insatser hos Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO)

Ombudsmannen mot etnisk diskriminering har de uppgifter som anges i

- lagen (1999:131) om Ombudsmannen mot etnisk diskriminering,
- lagen (1999:130) om åtgärder mot diskriminering i arbetslivet på grund av etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning,
- lagen (2001:1286) om likabehandling av studenter i högskolan,
- lagen (2003:307) om förbud mot diskriminering, samt
- lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever.

Tabell 4.27 Fördelning av ärenden under 2006 per lag

Lag	Antal ärenden
lagen (1999:130) om åtgärder mot diskriminering i arbetslivet på grund av etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning	273
lagen (2001:1286) om likabehandling av studenter i högskolan	16
lagen (2003:307) om förbud mot diskriminering	332
lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever	35
lagen (1999:131) om Ombudsmannen mot etnisk diskriminering	101
sammanlagt	757

Till DO inkom 757 anmälningar om diskriminering under 2006, vilket motsvarar en minskning med 15 procent jämfört med året

innan. 60 procent av anmälarna var män och 40 procent kvinnor. Andelen kvinnor bland anmälarna har ökat med åtta procentenheter sedan 2005. Under 2006 avslutades 672 ärenden, vilket kan jämföras med 859 för år 2005. Den genomsnittliga handläggningstiden för ärenden avslutade under 2006 var 114 dagar, vilket är lika länge som året innan. Under det första halvåret 2007 har antalet anmälningar varit 24 procent högre än under samma period 2006.

Av 273 arbetslivsärenden under året kom 37 procent från arbetssökande och 63 procent från arbetstagare. Därvid har andelen ärenden från arbetssökande minskat och från arbetstagare ökat jämfört med tidigare år. De flesta anmälningarna från arbetssökande avser etnisk diskriminering vid själva anställningsbeslutet eller p.g.a. utebliven intervju. Anmälningarna från arbetstagare avser ofta etniska trakasserier eller upphörande av olika anställningsformer.

Under 2006 gjordes 35 anmälningar enligt den nya lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever.

Tillsyn över statliga myndigheter m.m.

Under 2006 har DO granskat 15 statliga myndigheters arbete med att förebygga etnisk och religiös diskriminering på arbetsplatsen. DO bedömde att ingen av redovisningarna visade att myndigheten uppfyller lagens krav utan kompletteringar. Myndigheterna har i allmänhet en plan för hur arbetet med lika rättigheter ska bedrivas, men de uppfyller ofta inte de krav på aktiva åtgärder mot diskriminering som ställs i lagen om etnisk och religiös diskriminering. Inte heller något av 14 statligt helägda bolag som DO granskade under året levde initialt upp till lagens krav på aktiva åtgärder. Mot årets slut kunde dock samtliga granskade bolag redovisa godtagbara kompletteringar. Av 15 granskade kommuner hade bara en uppfyllt lagens krav vid årets slut, medan kompletteringar begärdes från de övriga.

Granskningarna visar att det är relativt vanligt att arbetsgivare inte bedriver några aktiva åtgärder mot diskriminering på det sätt som lagen förutsätter. Samtidigt har DO noterat ett ökat intresse från de granskade aktörernas sida för att utveckla

organisationernas verksamhet för att nå upp till lagens krav.

Utvärderingar av DO:s tillsynsarbete visar att tillsynen har lett till att myndigheters kunskaper om lagens krav ökat och att de aktiva åtgärderna förbättrats.

Ett antal centrala myndigheter samt länsstyrelserna har utarbetat strategier för arbete mot diskriminering i samråd med DO, HomO och Handisam.

Arbetsgivare, fackliga organisationer, myndigheter och andra aktörer har fått del av information från DO vid 140 utbildningstillfällen.

Ett samarbete har etablerats mellan DO, de andra ombudsmännen mot diskriminering, barn- och elevombudet och Skolverket för information och utbildning om lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Gemensamma riktlinjer har tagits fram för att användas som stöd i skolornas likabehandlingsarbete.

Särskilda informations- och utbildningsinsatser har nått ut till målgrupper som bedöms vara särskilt utsatta för diskriminering, bl.a. muslimer och personer från Mellanöstern, afrosvenskar och utomeuropeiska kvinnor.

Samarbetet med lokala antidiskrimineringsbyråer har utvecklats vidare och antalet anmälningar som kommer in via byråerna har ökat. DO har under året mottagit 77 anmälningar genom byråerna. DO har vidtagit utredningsåtgärder eller andra åtgärder i 51 av dessa fall.

Resultat av Jämställdhetsombudsmannens insatser (JämO)

Jämställdhetsombudsmannen (JämO) har de uppgifter som anges i

- jämställdhetslagen (1991:43),
- lagen (2001:1286) om likabehandling studenter i högskolan ,
- lagen (2003:307) om förbud mot diskriminering ,
- lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever .

Till dessa lagar tillkommer förbudet mot missgynnande av föräldralediga, som trädde i kraft den 1 juli 2006.

Tabell 4.28 Fördelning av ärenden under 2006 per lag

Lag	Antal ärenden
Jämställdhetslagen (1991:433)	135
lagen (2001:1286) om likabehandling av studenter i högskolan	4
lagen (2003:307) om förbud mot diskriminering	70
lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever	9
Föräldraledighetslagen (1994:584)	11
sammanlagt	229

Antalet ärenden till JämO om diskriminering på grund av kön enligt jämställdhetslagen minskade från 171 anmälningar 2005 till 135 under 2006. Av dessa gjordes 107 stycken av kvinnor och 28 stycken av män. Den vanligaste anmälningsgrunden är lönediskriminering.

Den genomsnittliga handläggningstiden för diskrimineringsärenden som rör jämställdhetslagen har varit 6,2 månader under 2006, vilket är en förbättring från året innan då handläggningstiden var 9,8 månader.

Utöver anmälningarna enligt jämställdhetslagen har 94 anmälningar inkommit utifrån de övriga lagar där JämO utövar tillsyn eller kan föra talan.

Under 2006 avslutade JämO granskningen av 114 jämställdhetsplaner och 31 likabehandlingsplaner (för högskolor). Samtidigt inleddes under året den mest omfattande granskningen någonsin av arbetsgivarnas arbete med lönekartläggningar. I en första omgång nådde redovisningarna från endast 25 arbetsgivare av 375 upp till lagens krav.

Jämställdhetsnämnden har under 2006 fattat beslut i ett ärende om vitesföreläggande. Frågan gällde Försvarmaktens skyldighet enligt 10 § jämställdhetslagen att kartlägga och analysera skillnader i lön och andra anställningsvillkor mellan kvinnor och män, vilka hos myndigheten utför arbete som är att

betrakta som lika eller likvärdigt. Enligt beslutet har Försvarsmakten inte företagit någon sådan central analys, men nämnden ansåg att detta inte beror på tredska utan på att rättsläget inte varit helt klart. Bland annat därför har nämnden inte ansett att det föreligger skäl för ett vitesföreläggande.

Resultat av insatser hos Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO)

Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO) har de uppgifter som anges i

- lagen (1999:133) om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av sexuell läggning,
- lagen (2001:1286) om likabehandling av studenter i högskolan,
- lagen (2003:307) om förbud mot diskriminering, samt
- lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever.

Enligt förordningen (1999:70) med instruktion för Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO) ska HomO också verka för att diskriminering på grund av sexuell läggning inte förekommer på några andra områden i det svenska samhället samt förebygga och motverka homofobi.

Tabell 4.29 Fördelning av ärenden under 2006 per lag

Lag	Antal ärenden
lagen (1999:133) om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av sexuell läggning	8
lagen (2001:1286) om likabehandling av studenter i högskolan	0
lagen (2003:307) om förbud mot diskriminering	21
lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever	3
Övriga samhällslivet	13
sammanlagt	45

Under 2006 mottog HomO 45 anmälningar från personer som ansett sig drabbade av diskriminering av skäl som har samband med sexuell läggning. Antalet anmälningar är marginellt lägre än 2005. Den genomsnittliga handläggningstiden för ärenden var 199 dagar, vilket är något högre än året innan. Ökningen bedöms bero på ett fåtal komplicerade ärenden på högskoleområdet.

Jämfört med de andra ombudsmännen är det en relativt låg andel av anmälningarna till HomO som rör arbetslivet. Detta bedöms åtminstone delvis bero på att HomO, till skillnad från de andra ombudsmännen, endast får in ett fåtal anmälningar rörande rekrytering och anställningsbeslut.

Nästan hälften av alla anmälningar har rört tillhandahållande av varor, tjänster och bostäder samt socialtjänst och hälso- och sjukvård. Antalet ärenden och förfrågningar om råd och stöd med anknytning till samkönade familjerelationer och föräldraskap har ökat kraftigt. Tre anmälningar har gjorts enligt den nya barn- och elevskyddslagen.

HomO avslutade 41 anmälningsärenden under året. HomO har uppnått någon form av upprättelse i 17 procent av samtliga avslutade fall. Andelen är den högsta bland ombudsmännen.

Myndigheten beslutade att på eget initiativ inleda granskning i 11 fall (jämfört med 15 ärenden för 2005). Bland annat granskades sju högskolor. Fyra av dessa saknade eller hade föråldrade likabehandlingsplaner, medan tre hade planer som bedömdes vara av god kvalitet.

Fler enskilda personer än tidigare har fått råd och stöd i diskrimineringsärenden genom såväl direkta förfrågningar till HomO som tryckt och Internetbaserat informationsmaterial. Olika aktörer har nåtts av information om diskrimineringslagstiftningen vid 151 externa utbildnings- och informationstillfällen som HomO medverkat i under året. Antalet innebär en ökning med 35 procent jämfört med 2005.

Samarbetet mellan HomO och fackliga organisationer, universitet, högskolor, myndigheter samt olika intresseorganisationer har utvecklats genom olika projekt.

Ett anmälningsärende har under 2006 inkommit till HomO via en lokal antidiskrimineringsbyrå. Efter kontakt med ett

flertal antidiskrimineringsbyråer drar HomO slutsatsen att byråernas verksamheter, trots en fortsatt hög fokusering på etnicitet, detta år i större utsträckning än tidigare har integrerat diskrimineringsgrunden sexuell läggning i verksamheten.

Resultat av Handikappombudsmannens insatser (HO)

Handikappombudsmannen (HO) har enligt lagen (1994:749) om Handikappombudsmannen till uppgift att bevaka frågor som rör funktionshindrade personers rättigheter och intressen. HO:s arbete rör främst tillsyn av och information om diskrimineringslagstiftningen.

HO utövar tillsyn enligt de fyra lagar som förbjuder diskriminering på grund av funktionshinder:

- lagen (1992:132) om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av funktionshinder,
- lagen (2001:1286) om likabehandling av studenter i högskolan,
- lagen (2003:307) om förbud mot diskriminering och
- lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever.

Den 1 december 2006 trädde en ny bestämmelse om stöd- och anpassningsåtgärder i kraft genom ändringar i lagen (1999:132) om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av funktionshinder. Ändringen innebär att EG-rättens arbetslivsdirektiv i den del som avser skäliga stöd- och anpassningsåtgärder fullt ut genomförs i Sverige (rådets direktiv 2000/78/EG av den 27 november 2000 om inrättande av en allmän ram för likabehandling i arbetslivet). Enligt den nya bestämmelsen ska arbetsgivarens skyldigheter i fråga om stöd- och anpassningsåtgärder gälla i alla de sju fall då diskrimineringsförbudet för övrigt gäller, det vill säga också under anställningen, vilket tidigare inte var fallet samt i förhållande till den som söker eller fullgör yrkespraktik utan att vara anställd hos arbetsgivaren.

Tabell 4.30 Fördelning av ärenden under 2006 per lag

Lag	Antal ärenden
lagen (1992:132) om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av funktionshinder	97
lagen (2001:1286) om likabehandling av studenter i högskolan	9
lagen (2003:307) om förbud mot diskriminering	86
lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever	24
lagen (1994:749) om Handikappombudsmannen	308
Sammanlagt	524

Antalet anmälningsärenden till HO har minskat kraftigt jämfört med 2005 men nästan fördubblats jämfört med 2004. Det stora antalet anmälningar 2005 berodde främst på en massanmälningsaktion rörande otillgängliga lokaler och miljöer under året. Antalet anmälningar enligt lagen om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av funktionshinder har ökat från året innan. 24 ärenden gällde lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever som trädde i kraft den 1 april 2006. Handläggningstiderna för anmälningsärenden har ökat något från året innan. Den genomsnittliga handläggningstiden under 2006 uppgick till 123 dagar.

Lagen (1994:749) om Handikappombudsmannen rör bristande tillgänglighet och andra frågor som inte omfattas av diskrimineringslagarna. De har därför i allmänhet avslutats genom hänvisning till respektive tillsynsmyndighet, utan att ombudsmannen inlett en egen utredning. Utvärderingar av HO:s webbplats har visat på goda resultat, särskilt rörande internationella riktlinjer för tillgänglighet och vägledningen för 24-timmarswebben.

Fem ärenden har inkommit till HO från lokala antidiskrimineringsbyråer. En handlingsplan för kompetensutveckling för personer inom antidiskrimineringsbyråerna har tagits fram med HO:s medverkan.

4.4.3 Resultat av insatser för nyanländas etablering

Resultat av Integrationsverkets insatser för nyanländas etablering

Kunskap om nyanländas etablering

I rapporten *Ett förlorat år* (2007:5) redovisar Integrationsverket sitt uppdrag att följa introduktionen för nyanlända invandrare. Undersökningen genomfördes hösten 2006. De huvudsakliga resultaten från rapporten redovisas nedan. Redovisningen görs genom 22 indikatorer varav 17 redovisas i tabell 4.31.

Sammantaget visar uppföljningen att det inte sker någon snabb etablering och integration för nyanlända under de tolv första månaderna efter folkbokföring i en kommun. För dem som deltar i kommunernas introduktion är insatserna mycket begränsade under denna tid, med undantag för deltagande i svenskundervisning för invandrare (sfi). Det ska dock påpekas att det finns stora skillnader mellan olika kommuner. Vissa kommuner har utvecklat bra metoder och nått goda resultat. Framförallt har dessa kommuner hittat lösningar som snabbt ger de nyanlända jobb genom att de redan från början kunnat kombinera arbete, praktik och svenskutbildning.

Sysselsättningen tolv månader efter tidpunkten för folkbokföring är dock generellt låg bland dem som deltagit i kommunernas introduktionsverksamhet. Sysselsättningen är betydligt högre om alla nyanlända invandrare inkluderas. Kvinnor är i en betydligt lägre grad sysselsatta än män. En minoritet får sin utbildning validerad. Skillnaden är också stor mellan personer med olika utbildningar och utbildningsnivå. Högskoleutbildade får i en betydligt högre utsträckning en bedömning av sin utbildning än gymnasieutbildade och personer med lägre utbildning. En minoritet har fått ett godkänt resultat i någon sfi-kurs tolv månader efter folkbokföring. Få har avslutat någon annan typ av utbildning i svenska. Resultaten visar också att Arbetsmarknadsverket (AMV) deltar endast i liten utsträckning i den kommunala introduktionen och att ytterst få har fått

arbetspraktik som initierats av AMV. Det är vanligare att delta i arbetsmarknadspraktik som initierats av kommunen, men även här är det en minoritet som deltagit. Ytterst få med rehabiliteringsbehov har deltagit i en arbetslivsinriktad rehabilitering. Däremot är det vanligare att delta i en hälsoundersökning och få information om hälso- och sjukvården på sitt eget språk. Slutsatsen är att det är en minoritet av de vuxna nyanlända invandrarna som deltar i olika integrationsinsatser under de första tolv månaderna med undantag för svenskutbildning. Det är viktigt att notera att mätningen sker efter tolv månader av introduktionstiden, som ofta är betydligt längre än så. Det ska dock i sammanhanget understrykas att tidigare undersökningar från Integrationsverket som genomförts två år efter folkbokföring visat på resultat som liknar de nu redovisade med undantag av sfi-utbildningen, där en klart större andel når en godkänd betygsnivå efter ytterligare ett år. Resultaten pekar på att kommunerna ensam ansvarar för och genomför introduktionen för nyanlända.

Indikatorerna för nyanlända barn och ungdomar visar att det är en minoritet av alla barn som deltar i språkförskoleverksamhet och ungdomar som får ämnesbaserad undervisning på sitt modersmål i skolan.

Tabell 4.31 Andel Nyanlända invandrades etableringsgrad 12 månader efter folkbokföring efter 17 olika indikatorer.

Område	Indikator	Kvinnor %	Män %	Totalt %
Sysselsättning	Sysselsatta	29,2	38,9	34
	Sysselsatta som egna företagare	1,5	2,9	2,2
	Sysselsatta bland dem som deltagit i kommunal introduktion	7	20,8	13,9
	Sysselsatta i reguljära arbeten bland dem som deltagit i kommunal introduktion	6	16,4	11,2
Validering i samband med kommunal introduktion	Högskoleutbildade utomlands som a) fått sin utbildning bedömd/validerad och b) fått vägledning	25,6 ^a	22,5 ^a	24,0 ^a
		41,8 ^b	48,9 ^b	45,4 ^b

	Grundskole- eller gymnasieutbildade som fått sin kompetens validerad	2,9	6,7	4,9
	Fått sin reella kompetens validerad i nära samverkan med arbetslivet	2,7	5,4	4
	Fått en yrkesbedömning som initierats av AMV	4,3	12,1	8,2
	Erhållit minst godkänd betygsnivå i sfi-kurs	24,5	17,6	21,2
Utbildning i svenska	Erhållit minst godkänd betygsnivå i sfi-kurs bland dem som deltagit i kommunal introduktion	23,3	30,6	27
	Avslutat någon annan typ av svenskutbildning bland dem som deltagit i kommunal introduktion	7	14,5	10,7
	Deltagit i arbetspraktik (inkl. prova-på-plats) som initierats av AMV	2	6,4	4,2
Praktik i samband med kommunal introduktion	Deltagit i arbetspraktik initierad av AMV som skett parallellt med sfi	1	1,4	1,2
	Deltagit i arbetsmarknadspraktik som initierats av kommun	20	29,1	24,5
	Deltagit i arbetsmarknadspraktik som skett parallellt med sfi som initierats av kommun	19,7	25,7	22,7
Yrkesinriktad utbildning i samband med kommunal introduktion	Deltagit i en arbetsmarknadsutbildning som initierats av AMV	1,7	4,7	3,2

Uppföljning av introduktionsplaner

Integrationsverket har genomfört en stickprovskontroll av introduktionsplaner. Av 615 begärda planer inkom 72 procent. Mindre än hälften av de inkomna planerna var underskrivna av både kommun och den

enskilde personen vilket verket anser vara en stor brist.

Kommunmottagande och bosättning

Under 2006 bosatte sig 27 048 personer i landets kommuner inom ramen för det kommunala flyktingmottagandet. Detta är en ökning med nästan 18 500 personer jämfört med 2005. Ökningen är en konsekvens av den tillfälliga lagstiftningen om ny prövning av utvisnings- och avvisningsbeslut. Närmare beskrivning av konsekvenser och effekter av den tillfälliga lagstiftningen redovisas under utgiftsområde 8 Migrationspolitik.

Av dem som togs emot i kommunerna 2006 var 43 (48) procent kvinnor och 57 (52) procent män. 35 (38) procent var barn under 18 år, 63 (60) procent vuxna mellan 18 och 64 år och 2 (2) procent 65 år och äldre. Integrationsverket hade överenskommelser om flyktingmottagande med 233 (173) kommuner 2006. (Siffror inom parentes avser om inget annat anges år 2005).

Det förekommer stora variationer från år till år i antalet kommunmottagna personer. I nedanstående tabell framgår omfattningen av flyktingmottagandet de senaste tolv åren samt prognos för perioden 2007–2010.

Tabell 4.32 Kommunmottagandet åren 1995–2010

1995	15 900
1996	6 800
1997	13 600
1998	12 000
1999	9 100
2000	12 200
2001	12 600
2002	12 900
2003	12 200
2004	9 200
2005	8 700
2006	27 100
2007	27 000 prognos
2008	31 000 prognos
2009	26 800 prognos
2010	24 100 prognos

Av de personer som under 2006 bosatte sig i kommunerna inom ramen för flyktingmottagandet var 23 044 asylsökande innan de fick beslut om uppehållstillstånd.

1 571 var kvotflyktingar och 2 196 var anhöriga till flyktingar. 327 personer som omfattas av mottagandet fick uppehållstillstånd av andra skäl.

Av dem som bosatte sig i kommunerna hade flertalet själva ordnat sitt boende när uppehållstillstånd beviljades. Integrationsverket anvisade en kommunplats till 7 100 (3 407) personer, varav 1 800 (1 055) personer var kvotflyktingar. 5 250 (2 276) vistades i Migrationsverkets anläggningsboende och resterande 50 (139) i s.k. eget boende före anvisningen. Huvuddelen av dem som ordnat sitt boende själv har sökt sig till de större städerna. De som behövt Integrationsverkets hjälp har därför huvudsakligen hänvisats till orter utanför storstadsområdena. Antalet anvisade kan skilja sig från antalet mottagna då anvisning kan ske ett år och mottagandet året därefter.

Den genomsnittliga väntetiden från beviljat uppehållstillstånd till inflyttning i en kommun minskade från 91 dagar 2004 till 83 dagar 2005 för att sedan öka till 103 dagar 2006. Den negativa utvecklingen av ledtiderna mellan 2005 och 2006 beror på det kraftigt ökade antalet uppehållstillstånd på grund av den tillfälliga lagstiftningen om ny prövning av utvisnings- och avvisningsbeslut.

Statlig ersättning till kommuner

Integrationsverket betalar ut ersättning till kommunerna enligt förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m. Utbetalningarna har uppgått till ca 3 (1,7) miljarder kronor under 2006 vilket är en ökning med 75 procent jämfört med 2005.

En särskild ersättning på 100 miljoner kronor har under 2006 lämnats till kommuner för att underlätta överenskommelser om ett utökat flyktingmottagande med anledning av det ökade behovet av kommunplatser.

Kommuner med överenskommelser om ett utökat mottagande under 2006 kunde också få ett tillfälligt stöd om 20 000 kronor per mottagen person. Totalt utbetalades 435,5 miljoner kronor i sådant stöd under 2006.

Vidare betalades 129,4 (152,2) miljoner kronor till kommunerna i ersättning för särskilda kostnader för personer som hade hög ålder eller var arbetsoförmögna på grund av sjukdom eller funktionshinder vid ankomsten till Sverige. Sammanlagt 139 (142) kommuner

sökte och fick ersättning för ca 1 500 (1 800) personer, en minskning med ca 300 personer från året innan. Ersättning för särskilda kostnader för barn utan egna vårdnadshavare betalades ut med 73,9 (77) miljoner kronor, en marginell minskning från året innan.

Integrationsverket disponerade 60 miljoner för ersättning för betydande extraordinära kostnader vilket är en fördubbling jämfört med 2005. Ansökningar kom in från 91 kommuner och den ansökta summan uppgick till 64,1 miljoner kronor varav 49,4 har beviljats. Ersättning betalas i huvudsak främst för vård och behandling, placeringskostnader m.m. för enskilda personer eller familjer. En del av stödet beviljas för direktmottagning av kvotflyktingar och som ekonomisk kompensation i samband med organiserat mottagande av flyktingar som flyttade från vissa kommuner i en storstadsregion.

År 2006 utbetalades 103 (128,7) miljoner kronor i sjukvårdersättningar varav 100,2 (93,3) miljoner kronor för varaktig vård och 2,8 (3,7) miljoner kronor för ersättning för hälsoundersökningar. Kostnaderna för varaktig vård har minskat med ca 25 miljoner kronor jämfört med år 2005. Skäl till det är främst att vårdtagare har avlidit eller blivit svenska medborgare.

4.4.4 Analys och slutsatser

Resultat av den tidigare integrationspolitiken

Den generella politiken för integration under den förra mandatperioden har endast lett till blygsamma resultat. De sociala och ekonomiska klyftorna mellan befolkningen med svensk respektive utländsk bakgrund har i huvudsak förblivit oförändrade eller vidgats under de senaste åren. Skillnaderna är dock stora inom den heterogena gruppen personer med utländsk bakgrund. Utvecklingen är generellt svagare för de grupper som redan från början varit mer utsatta som t.ex. nyanlända invandrare, lågutbildade och personer som tillhör de s.k. synliga minoriteterna. Den svaga utvecklingen kan i huvudsak förklaras med ett fåtal nyckelfaktorer.

Arbete och egen försörjning

Arbete och egen försörjning är och förblir de viktigaste enskilda faktorerna för att bryta utanförskap i en vid mening. Trots en huvudsakligen god ekonomisk konjunktur skapades det inte tillräckligt många arbetstillfällen i Sverige under den sista halvan av 1990-talet och de första åren av 2000-talet. Personer med svag anknytning till arbetsmarknaden, bland dem många invandrare, ungdomar, lågutbildade, långtidssjuka och boende i utanförskapsområden, har drabbats hårt av den svaga sysselsättningsutvecklingen. Sysselsättningen är betydligt lägre bland invandrade kvinnor än bland invandrade män. Invandrare som flyttat till Sverige efter de tidiga barndomsåren samt svenskar med utomeuropeisk bakgrund och låg utbildning löper särskilt hög risk att drabbas av ett bestående utanförskap på arbetsmarknaden.

I budgetpropositionen för 2007 och i 2007 års ekonomiska vårproposition har regeringen presenterat en rad åtgärder för tillväxt, arbete och ökat företagande. Insatserna i kombination med den rådande högkonjunkturen har lett till en mycket kraftig sysselsättningsutveckling som bedöms fortsätta även under de kommande åren. Detta bör också ge goda integrationspolitiska effekter. Den stora utbredningen av utanförskap på arbetsmarknaden kommer sannolikt att medföra att det även under goda konjunkturförutsättningar tar åtskilliga år att komma till rätta med problemen. Ytterligare insatser för att stärka sysselsättningsgraden kommer därför att behövas under de kommande åren. Det finns indikationer på att de reformer som genomförts hittills i första hand stödjer återinträdet för de arbetslösa som står relativt nära arbetsmarknaden.

Grund- och gymnasieskolan

Elever med utländsk bakgrund når sämre resultat än elever med svensk bakgrund. Särskilt nyanlända elever och elever med lågt föräldrastöd halkar efter avseende studieresultat.

Grund- och gymnasieskolan har heller inte tillräckligt kunnat kompensera för elevernas skilda förutsättningar. Regeringens insatser för en kunskapsskola för alla syftar till att förbättra måluppfyllelsen för skolan, särskilt

avseende de elever som från början har sämre förutsättningar.

Nyanländas etablering

Samhällets insatser för att stödja nyanlända vuxna invandrades etablering i arbete och utbildning har inte varit tillräckligt effektiva. Incitamenten har inte varit tillräckliga för vare sig individen att anstränga sig för en snabbare etablering eller för de offentliga aktörerna att utveckla insatserna. Tiden för etablering i arbete, utbildning, boende och samhällsliv är därmed alltför lång för många nyanlända, vilket innebär en belastning för både individen och samhället. Brister i sfi-undervisningen samt bidragssystem med inlåsnings effekter fördröjer inträdet på arbetsmarknaden. Att endast en minoritet av de nyanlända får sin tidigare utbildning eller yrkeserfarenhet validerad kan också ha negativ inverkan för arbetsmarknadsinträdet för gruppen. Det finns stora variationer mellan individens resultat av sfi-undervisningen. Generellt lyckas de med god tidigare utbildningsbakgrund bäst medan andra med kortare utbildning uppvisar sämre resultat.

Diskriminering

Diskriminering kan vara en förklaring till det utanförskap som många människor upplever. Lagstiftningen på området har förstärkt successivt och antalet insatser har ökat, t.ex. genom ökade anslag och befogenheter till ombudsmännen mot diskriminering. Samtidigt visar flera undersökningar att diskriminering fortfarande är ett problem i samhället. Det finns därför anledning att intensifiera arbetet mot diskriminering.

4.5 Riksrevisionens iakttagelser

Riksrevisionen har inte haft några invändningar eller anmärkningar rörande ombudsmännen mot diskriminering.

Riksrevisionen har i sin årliga revision av Integrationsverket lämnat en invändning rörande periodiseringen av vissa utbetalningar till kommunerna. Invändningen rör hur myndigheten i sitt bokslut har periodiserat vissa ersättningar där ansökan för kostnader under 2006 inkommit från kommunen efter årsskiftet och därför inte kunnat handläggas av

Integrationsverket vid bokslutstillfället i januari 2007. Från halvårsskiftet 2007 går hanteringen av utbetalningarna över till Migrationsverket. Integrationsverket har informerat Migrationsverket om Riksrevisionens bedömning för att säkerställa att redovisningen framöver följer de krav som Riksrevisionen ställer.

4.6 Politikens inriktning

Generell politik mot utanförskap

Politiken under mandatperioden ska inriktas på åtgärder som kan bryta utanförskapet. Integrationspolitiken ska ses i ett sådant bredare sammanhang. För närvarande genomförs ett flertal strukturreformer som bedöms öka bl.a. invandrades deltagande på arbetsmarknaden till följd av förslag i budgetpropositionen för 2007 och 2007 års ekonomiska vårproposition. Det gäller främst jobbavdraget, införandet av instegsjobb och nystartsjobb, jobb- och utvecklingsgarantin, samt jobbgarantin för ungdomar. Frågan om införande av en Sfi-bonus bereds för närvarande i Regeringskansliet. Försöksverksamhet med nystartscentrum ska komma igång under 2008.

Utöver de insatser som redan pågår eller som aviseras i denna proposition kommer regeringen att i den ekonomiska vårpropositionen för 2008 presentera en sammanhållen strategi för integrationspolitiken för resten av mandatperioden. Integrationsstrategin kommer i huvudsak att handla om generella åtgärder mot utanförskap och att med olika åtgärder ytterligare tydliggöra arbetslinjen på ett sätt som stärker konkurrenskraften på arbetsmarknaden bl.a. för personer som är utrikes födda.

Diskriminering

Ett fortsatt kraftfullt arbete för att motverka diskriminering ska ha högsta prioritet. I detta ingår att utforma en ny gemensam lag mot diskriminering, att bereda frågan om höjda ersättningsnivåer vid diskriminering och att genomföra en sammanslagning av nuvarande ombudsmän till en myndighet. Regeringens ambition är att återkomma till riksdagen med lagförslag som kan behandlas av riksdagen

under våren 2008, samtidigt som etableringen av den nya ombudsmannamyndigheten förbereds. Vid sidan av detta arbete planeras också en utredning om diskrimineringstester som bevismedel.

Nyanländas etablering

Flyktningmottagandet har hittills i alltför hög grad präglats av omhändertagande och passivisering. Den fortsatta politiken är inriktad på att nyanlända vuxna så snart som möjligt ska lära sig svenska och komma ut på arbetsmarknaden under det första året i Sverige. Arbetslinjen ska gälla. Incitamentsstrukturen på alla nivåer – bl.a. för den enskilde att snabbt ta ett arbete och lära sig svenska, för arbetsgivarna att anställa och för att få en bättre spridning på boendemönster – ska stärkas. Introduktionsperioden ska vara så kort som möjligt och därefter ska inga särskilda åtgärder riktas till invandrare, därför ska behoven av eventuella stöd ske inom ramen för den generella politiken. I detta syfte har regeringen redan vidtagit ett antal åtgärder och fler planeras.

Sedan den 1 juli 2007 är det en uppgift för Migrationsverket och länsstyrelserna att verka för att det finns en beredskap och kapacitet att ta emot flyktingar i kommunerna. Samtidigt har regeringen förtydligat vissa myndigheters ansvar för nyanlända invandrare. Det gäller bl.a. AMV, Skolverket och Försäkringskassan. Inriktningen på flyktningmottagandet framöver är att kommunerna och berörda myndigheter i ett län ska kunna samverka kring mottagandet och introduktionen för att uppnå ökad effektivitet. Överenskommelser om mottagande av flyktingar ska i första hand träffas med kommuner där det finns en god arbetsmarknad inom pendlingsavstånd.

En utredning (dir. 2007:52) ser över ansvar, utformning och finansiering av flyktningmottagandet och andra insatser som sammantaget kan påskynda och öka möjligheterna till etablering på arbetsmarknaden. De ekonomiska konsekvenserna av nuvarande system och de kostnader som kommunerna har för flyktningmottagandet kommer att ses över. En väsentlig uppgift för utredningen är att se över hur arbetslinjen kan stärkas och hur AMV tillsammans med andra arbetsförmedlande organisationer kan ha en mer framträdande roll i mottagandet av

nyanlända. I uppdraget ingår också att ge förslag om att stärka de ekonomiska incitamenten för en snabb etablering på arbetsmarknaden. Uppdraget ska redovisas senast den 2 juni 2008.

I den ekonomiska vårpropositionen för 2007 föreslogs en extra ersättning till kommuner som under 2007 träffar överenskommelse om flyktingmottagande för treårsperioden 2007–2009, i första hand i kommuner med en god arbetsmarknad inom pendlingsavstånd. Den extra ersättningen är till stor del prestationsbaserad och lämnas för personer som inom tolv månader kommer ut i arbete eller praktik eller når en viss nivå på svenskutbildningen. Vidare aviserade regeringen att individuella stimulanser i flyktingmottagandet skulle införas för att öka motivationen för de som deltar i sfi-undervisningen eller får en snabb arbetslivsetablering. Ett arbete pågår nu för att utveckla ett förslag med inriktning på en sfi-bonus till flyktingar, skyddsbehövande och anhöriga som inom viss tid efter uppehållstillstånd når en sfi-nivå som bedöms tillräcklig för att kunna få arbete. Inriktningen är att förslaget ska kunna träda i kraft under 2008. Regeringen har vidtagit ett flertal åtgärder för att höja kvaliteten i sfi-undervisningen och har beredskap att vid behov återkomma med ytterligare åtgärder.

Myndigheten för skolutveckling har under året redovisat förslag till en nationell strategi för utbildning av nyanlända barn och ungdomar (U2007/4263/S). Som ett led i arbetet med strategin har Skolverket under 2007 redovisat förslag till mål och riktlinjer för utbildningen av nyanlända barn och ungdomar i grundskolan och gymnasieskolan (U2007/4479/S). Regeringen kommer att arbeta vidare med insatser för att förbättra utbildningssituationen för nyanlända elever.

Förslag till ny inriktning för statsbidrag till organisationer

Regeringens förslag: Den övergripande inriktningen på stödet till organisationer bildade på etnisk grund ska vara att stärka organisationernas egna initiativ och verksamheter kring kultur, språk och identitet samt delaktighet i samhället. De nuvarande kraven på att organisationerna ska bedriva verksamhet i enlighet med de integrationspolitiska mål som anges av regeringen avskaffas.

Vidare ska organisationer som bedriver verksamheter som motverkar rasism och likartade former av intolerans kunna få särskilt stöd.

Skälen för regeringens förslag: Det nuvarande stödet till organisationer bildade på etnisk grund bygger på att organisationer som huvudsakligen har medlemmar med utländsk bakgrund ska arbeta enligt av regeringen angivna integrationspolitiska mål. Integration är en ömsesidig process där organisationer bildade på etnisk grund inte har mer ansvar för integration än andra organisationer. Det är inte heller förenligt med den nuvarande politiken att regeringen ska styra inriktningen på de etniska organisationernas verksamhet. Regeringen anser att statsbidraget till etniska organisationer i högre grad ska stärka egna initiativ och verksamheter. Många av organisationerna bildade på etnisk grund arbetar främst med frågor om språk, identitet och kultur som i sig innebär att deras engagemang och delaktighet i samhället stärks.

Därtill anser regeringen att det är angeläget att stärka möjligheterna för sådana organisationer som bedriver verksamhet för att motverka rasism och annan intolerans att få stöd.

Den förändrade inriktningen på bidragen sker inom nuvarande ekonomisk ram för befintliga stöd till vissa organisationer inom integrationsområdet och avses träda i kraft fullt ut den 1 juli 2008.

Europeiska unionen (EU) och integrationspolitik - Integrationsfonden

En övergripande princip inom EU är att integrationspolitik primärt är ett nationellt ansvar. Samtidigt är det viktigt att ta tillvara de erfarenheter på integrationsområdet som

andra medlemsländer kan ha. Ett utvidgat och förbättrat erfarenhetsutbyte är därför huvudinriktningen på samarbetet inom EU på integrationsområdet.

Ett sådant erfarenhetsutbyte kommer bl.a. att ske genom det allmänna programmet SOLID (Solidaritet och hantering av migrationsströmmar) där EU inrättat Europeiska fonden för integration av tredjelandsmedborgare för perioden 2007–2013. Syftet med Integrationsfonden är att ge tredjelandsmedborgare rättigheter och skyldigheter som är jämförbara med EU-medborgares. Målgruppen är företrädesvis arbetskraftsinvandrare och anhöriga. Flyktingar och skyddsbehövande ingår t.ex. inte. Insatser för dessa kan få projektmedel ur EU:s flyktingfond.

Integrationsfonden ska bl.a. ge stöd till åtgärder för att ge nyanlända tredjelandsmedborgare grundläggande kunskaper om värdlandets språk, historia, institutioner, socioekonomiska särdrag, kulturliv samt grundläggande normer och värderingar och komplettera sådana befintliga program och åtgärder.

Genom den nya Integrationsfonden är det möjligt för organisationer och myndigheter att pröva nya metoder för att nå nyanlända tredjelandsmedborgare och för att utveckla, genomföra och utvärdera olika insatser.

4.7 Budgetförslag

4.7.1 10:1 Avvecklingsmyndigheten för Integrationsverket

Tabell 4.33 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	0	Anslags-sparande	0
2006	Utfall	0	Anslags-sparande	0
2007	Anslag	35 000 ¹	Utgifts-prognos	24 552
2008	Förslag	12 000		
2009	Beräknat	0 ²		
2010	Beräknat	0 ³		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 0 tkr i 2008 års prisnivå.

³ Motsvarar 0 tkr i 2008 års prisnivå.

Anslaget används för att finansiera Integrationsverkets avvecklingsorganisation.

Regeringen har tillsatt en särskild utredare (dir. 2007:34) med uppdrag att från och med den 1 juli 2007 ansvara för avvecklingen av Integrationsverket. Avvecklingen ska vara avslutad senast den 31 augusti 2008.

Regeringens överväganden

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 12 000 000 kronor anvisas under anslaget Integrationsverkets avvecklingsorganisation för 2008.

Tabell 4.34 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 10:1 Avvecklingsmyndigheten för Integrationsverket

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007 ¹	0	0	0
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	0	0	0
Beslut	12 000	0	0
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	12 000	0	0

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

4.7.2 10:2 Integrationsåtgärder

Tabell 4.35 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	105 883	Anslags-sparande	19 092
2006	Utfall	105 883	Anslags-sparande	19 092
2007	Anslag	85 364 ¹	Utgifts-prognos	77 687
2008	Förslag	60 072		
2009	Beräknat	52 072 ²		
2010	Beräknat	27 950 ³		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för stöd till organisationer bildade på etnisk grund, för åtgärder som stimulerar integrationsprocesserna i samhället och för insatser som förebygger och motverkar främlingsfientlighet, rasism och

etnisk diskriminering. Vidare finns under 2008 medel för insatser i syfte att bryta utanförskap.

Regeringens överväganden

Anslagsnivån minskar till följd av beslut om överföringar enligt den ekonomiska vårpropositionen för 2007 för att bl.a. finansiera nystarscentrum under 2007 och 2008, för att finansiera vård av ensamkommande barn samt för att insatser mot hedersrelaterat våld inte längre finansieras under anslaget. Vidare upphör den försöksverksamhet med regional samverkan kring introduktionen som samordnats av Integrationsverket och som bedrivits i ett antal län med stöd av särskilda medel under 2006 och 2007.

Från och med 2008 tillförs anslaget samtidigt medel motsvarande 6,3 miljoner kronor för det statliga stödet till ideella organisationer för homo-, bi- och transpersoner som tidigare finansierats under utgiftsområde 9 anslaget 14:1 *Insatser mot HIV/AIDS och andra smittsamma sjukdomar*.

För stöd till lokal verksamhet mot diskriminering beräknas ca 14 miljoner kronor.

Stiftelsen KFUM Söder Fryshuset har tidigare beviljats stöd enligt förordningen (2002:1058) om statligt stöd för verksamhet som bistår personer som vill lämna rasistiska och andra grupperingar. Även den massmediebevakande verksamheten Quick Response hos Röda Korsets Ungdomsförbund har tidigare fått stöd. Regeringens avsikt att skapa en särskild stödordning för organisationer som bekämpar främlingsfientlighet och annan intolerans innebär att de medel som dessa organisationer erhållit kommer att upphöra den 1 juli 2008. Dessa och andra organisationer har då möjlighet att söka stöd för sin verksamhet i det nya systemet.

Det sammanlagda stödbeloppet som avsätts för ändrad inriktning av stödformerna till organisationer bildade på etnisk grund och för att motverka rasism och intolerans beräknas till cirka 30 miljoner kronor för 2008.

Regeringen föreslår att ett anslag på 60 072 000 kronor anvisas för 2008. För 2009

och 2010 beräknas anslaget till 52 072 000 respektive 27 950 000 kronor.

Tabell 4.36 Härlledning av anslagsnivån 2008–2010, för 10:2 Integrationsåtgärder

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	136 742	136 742	136 742
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-83 000	-91 000	-115 122
Överföring till/från andra anslag	6 330	6 330	6 330
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	60 072	52 072	27 950

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

4.7.3 10:3 Kommunersättning vid flyktingmottagande

Tabell 4.37 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	3 045 107	Anslags-sparande	81 086
2006	Utfall	3 045 107	Anslags-sparande	81 086
2007	Anslag	4 148 282 ¹	Utgifts-prognos	4 050 421
2008	Förslag	5 743 103		
2009	Beräknat	6 073 126		
2010	Beräknat	5 584 819		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för statlig ersättning till kommuner och landsting för kostnader i samband med mottagandet och introduktionen av flyktingar eller skyddsbehövande i övrigt och deras anhöriga. Huvuddelen av den statliga ersättningen utgår i form av schablonersättning som lämnas till kommunerna med ett fast belopp per mottagen person. Beloppet fördelas över minst två år och börjar betalas ut månaden efter det att flyktingen har folkbokförts i en kommun. Därutöver lämnas ersättning för faktiska kostnader för försörjningsstöd och vissa andra kostnader för äldre, varaktigt sjuka, barn utan vårdnadshavare och för personer med funktionshinder.

Riksdagen har efter förslag i den ekonomiska vårpropositionen för 2007 beslutat att en extra ersättning ska lämnas till kommuner som träffar överenskommelse om att ta emot flyktingar under åren 2007 – 2009.

Omfattningen av kommunmottagandet styrs i grunden av händelser utanför Sverige. Stora variationer kan förekomma mellan åren i antalet mottagna personer i kommunerna. Beräkningarna av anslaget utgår från redan mottagna flyktingar samt prognoser om asylsökande, antal beslut i asylärenden, andelen asylsökande som kan väntas få tillstånd att bosätta sig här samt invandringen av anhöriga till flyktingar och vidarebosatta flyktingar (kvotflyktingar).

Regeringens överväganden

För 2008 och framåt beräknas antalet kommunmottagna flyktingar ligga nära nivån för 2006, som innebar en markant ökning jämfört med mottagandet under tidigare år. Ersättningssystemets konstruktion innebär att det högre antalet mottagna 2006–2008 får full genomslagskraft på utgifterna fr.o.m. 2008.

I den ekonomiska vårpropositionen för 2007 anvisades 654 miljoner kronor för 2008 för att finansiera en extra ersättning till kommunerna för flyktingmottagandet och en ökad ersättning till kommunerna för mottagandet av ensamkommande barn. Utöver det ingår även anvisning av medel för finansiering av förslag till hur en bonus för den enskilda individen kan utformas som nu bereds inom regeringskansliet. Motsvarande för 2009 och 2010 utgör 708 respektive 432 miljoner kronor.

Inom anslagsramen bör Migrationsverket få använda högst 100 miljoner kronor för ersättning till kommuner för extraordinära kostnader.

Regeringen föreslår att ett anslag på 5 743 103 000 kronor anvisas för 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget till 6 073 126 000 respektive 5 584 819 000 kronor.

Tabell 4.38 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 10:3 Kommunersättningar vid flyktingmottagande

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	3 831 904	3 831 904	3 831 904
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	654 000	708 000	432 000
Övriga makroekonomiska förutsättningar	-52 134	63 968	44 643
Volym	1 309 333	1 469 254	1 276 272
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	5 743 103	6 073 126	5 584 819

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

4.7.4 10:4 Hemutrustningslån

Tabell 4.39 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2006	7 678		3 396
2007	14 519 ¹		12 182
2008	Förslag	14 519	
2009	Beräknat	14 519	
2010	Beräknat	8 519	

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för att täcka räntekostnader för upplåningen av medel för lån till hemutrustning. Från och med 1991 kan flyktingar och vissa andra utlänningar få statliga lån till hemutrustning när de ska etablera hushåll i Sverige. Omfattningen av låneverksamheten bestäms främst av antalet kommunmottagna flyktingar m.fl. och i vilken utsträckning de väljer att ta lån (se tabell i avsnitt 4.4.3). Underskottet i verksamheten – i huvudsak låneeftergifter och bristande inbetalningar av räntor och amorteringar – täcks via anslaget.

Regeringens överväganden

Regeringens förslag: Under 2008 får lån tas upp i Riksgäldskontoret för hemutrustningslån intill ett belopp om 1 300 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Kapitalupplåningen för hemutrustningslån sker i Riksgäldskontoret. Den totala låneskulden för upptagna hemutrustningslån beräknas uppgå till ca 1 179 miljoner kronor vid utgången av 2007. För 2008 beräknas att låneskulden ökar med ca 84 miljoner kronor och det totala lånebehovet bedöms därmed bli närmare 1 300 miljoner kronor.

Beräknad anslagsnivå

Den stora volymökningen av ärenden till följd av den förändrade situationen fr.o.m. 2006 vad gäller flyktingmottagandet jämfört med år 2005 samt ökande räntesatser kan få konsekvenser för anslaget från 2008 och framåt. Regeringen kommer att följa anslagsutvecklingen noggrant.

Regeringen föreslår att ett anslag på 14 519 000 kronor anvisas för 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget till 14 519 000 respektive 8 519 000 kronor.

Tabell 4.40 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 10:4 Hemutrustningslån

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	14 519	14 519	14 519
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			-6 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	14 519	14 519	8 519

4.7.5 10:5 Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO)

Tabell 4.41 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2006	Utfall	31 124		251
2007	Anslag	41 479 ¹		40 947
2008	Förslag	41 932		
2009	Beräknat	42 597 ²		
2010	Beräknat	30 362 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 41 932 tkr i 2008 års prisnivå.

³ Motsvarar 28 932 tkr i 2008 års prisnivå.

Anslaget används för DO:s förvaltningskostnader. Från anslaget finansieras också Nämnden mot diskriminering

Regeringens överväganden

Den förstärkning som DO fick 2007 upphör 2010. Kostnaden för Nämndens mot diskriminering verksamhet beräknas under 2008 uppgå till 150 000 kronor.

Regeringen föreslår att ett anslag på 41 932 000 kronor anvisas för 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget till 42 597 000 respektive 30 362 000 kronor.

Tabell 4.42 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 10:5 Ombudsmannen mot etnisk diskriminering

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	41 479	41 479	41 479
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	660	1 628	2 742
Beslut	-207	-510	-13 859
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	41 932	42 597	30 362

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

4.7.6 10:6 Jämställdhetsombudsmannen (JämO)

Tabell 4.43 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2006	Utfall	28 388		46
2007	Anslag	28 601 ¹		27 943
2008	Förslag	29 035		
2009	Beräknat	29 705 ²		
2010	Beräknat	30 478 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 29 035 tkr i 2008 års prisnivå.

³ Motsvarar 29 035 tkr i 2008 års prisnivå.

Anslaget används för Jämställdhetsombudsmannens förvaltningskostnader.

Regeringens överväganden

I enlighet med riksdagens beslut efter förslag i den ekonomiska vårpropositionen för 2007 flyttas anslaget fr.o.m. 2008 till utgiftsområde 13, politikområde Integrationspolitik, med anledning av det kommande förslaget om sammanslagning av ombudsmännen till en myndighet.

Regeringen föreslår att ett anslag på 29 035 000 kronor anvisas för 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget till 29 705 000 respektive 30 478 000 kronor.

Tabell 4.44 Härlledning av anslagsnivån 2008–2010, för 10:6 Jämställdhetsombudsmannen

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	28 601	28 601	28 601
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	434	1 104	1 877
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	29 035	29 705	30 478

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

4.7.7 10:7 Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO)

Tabell 4.45 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2006	9 324	135	
2007	8 323 ¹		8 461
2008	Förslag	8 406	
2009	Beräknat	8 602 ²	
2010	Beräknat	8 828 ³	

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 8 406 tkr i 2008 års prisnivå.

³ Motsvarar 8 406 tkr i 2008 års prisnivå.

Anslaget används för HomO:s förvaltningskostnader.

Regeringens överväganden

I enlighet med riksdagens beslut efter förslag i den ekonomiska vårpropositionen för 2007 flyttas anslaget fr.o.m. 2008 till utgiftsområde 13, politikområde Integrationspolitik, med anledning av det kommande förslaget om sammanslagning av ombudsmännen till en myndighet.

Regeringen föreslår att ett anslag på 8 406 000 kronor anvisas för 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget till 8 602 000 respektive 8 828 000 kronor.

Tabell 4.46 Härlledning av anslagsnivån 2008–2010, för 10:7 Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO)

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	8 323	8 323	8 323
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	83	279	505
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	8 406	8 602	8 828

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

4.7.8 10:8 Handikappombudsmannen (HO)

Tabell 4.47 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2006	14 191	784	
2007	Anslag	11 993 ¹	12 548
2008	Förslag	12 088	
2009	Beräknat	12 370 ²	
2010	Beräknat	12 691 ³	

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 12 088 tkr i 2008 års prisnivå.

³ Motsvarar 12 088 tkr i 2008 års prisnivå.

Anslaget används för Handikappombudsmannens förvaltningskostnader.

Regeringens överväganden

I enlighet med riksdagens beslut efter förslag i den ekonomiska vårpropositionen för 2007 flyttas anslaget fr.o.m. 2008 till utgiftsområde 13, politikområde Integrationspolitik, med anledning av det kommande förslaget om sammanslagning av ombudsmännen till en myndighet.

Regeringen föreslår att ett anslag på 12 088 000 kronor anvisas för 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget till 12 370 000 respektive 12 691 000 kronor.

Tabell 4.48 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 10:8 Handikappombudsmännen

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	11 993	11 993	11 993
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	92	370	691
Beslut	3	7	7
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	12 088	12 370	12 691

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

4.7.9 10.9 Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare

Tabell 4.49 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2008	Förslag	23 800 ¹
2009	Beräknat	13 000
2010	Beräknat	13 000

¹ Nytt anslag från och med 2008.

Ett nytt ramanslag *Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredje lands medborgare* förs upp på statsbudgeten fr.o.m. 2008. Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet) är

ansvarig myndighet för Europeiska fonden för integration av tredjelandsmedborgare inom EU:s ramprogram för solidaritet och hantering av migrationsströmmar. Anslaget används för utbetalningar till projekt som beviljas medel inom ramen för Integrationsfonden. Projekt som kan ges stöd avser utbildningsinsatser avseende samhällsinformation, språk, historia och kultur. Under perioden 2007–2013 ska Integrationsfonden fördela sammanlagt ca 825 miljoner euro för att underlätta integrationen för nyanlända invandrare i EU:s medlemsstater.

Regeringens överväganden

Anslagsbeloppet motsvarar EU:s finansiering av projekten. För 2007 beräknas Sverige erhålla cirka 10,8 miljoner kronor och för 2008 ca 13 miljoner kronor i bidrag från Integrationsfonden. Bidraget administreras av Svenska ESF-rådet. Inbetalningar från Europeiska kommissionen redovisas under inkomsttitel 6911 Övriga bidrag från EU.

Anslaget för 2008 bör motsvara anvisade medel från EU avseende både åren 2007 och 2008 på grund av den eftersläpning som har uppstått för programperiodens första år. Regeringen föreslår att ett ramanslag på 23 800 000 kronor anvisas för 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget till 13 000 000 för respektive år.

Tabell 4.50 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 10:9 Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	0	0	0
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	23 800	13 000	13 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	23 800	13 000	13 000

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

5 Urban utvecklingspolitik

5.1 Omfattning

Regeringen ändrar inriktningen på politikområdet och vill stärka kopplingen till andra politikområden, med fokus på arbete, utbildning och trygghet. Av den ändrade inriktningen följer att Storstadsdelegationen läggs ned. Därtill ändras mål för arbetet inom politikområdet. Utgångspunkten för regeringens fortsatta arbete är att minska antalet stadsdelar som präglas av utanförskap i Sverige samt förbättra förutsättningarna för städers bidrag till landets konkurrenskraft. Regeringen anser att de särskilda medel för projekt i stadsdelar som tidigare utbetalats inom Storstadspolitiken inte är en långsiktig lösning. Därför kommer regeringens arbete med att bryta utanförskapet inom en urban utvecklingspolitik att ske genom den generella politiken.

Tillväxtperspektivet är grundläggande för att öka förutsättningarna för att även de områden som nu präglas av utanförskap på sikt i större utsträckning ska bidra till en ekonomisk och

hållbar utveckling samt stärkt konkurrenskraft för staden och regionen i dess helhet.

Regeringen bereder formerna för hur verktyg inom den generella politiken bäst kan utnyttjas för att bryta utanförskap samt stärka en ekonomisk tillväxt och en i övrigt hållbar utveckling i storstäder och större städer.

Uppföljning, utvärdering och analys av utveckling i områden präglade av utanförskap samt storstäders och större städers betydelse för konkurrenskraft kan utvecklas. Regeringen kommer att följa den nationella och internationella utvecklingen inom politikområdet. Samverkan med berörda och intresserade kommuner och andra aktörer för att bryta utanförskapet med lokala utvecklingsavtal utgör en grund för arbetet.

Tabell 5.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet

Milljoner kronor

	Utfall 2006	Budget 2007 ¹	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010
Anslag inom utgiftsområde 13						
2004 13 11:1 Utvecklingsinsatser i storstadsregionerna	35,5	0,0	49,1	-	-	-
Totalt för utgiftsområde 13	35,5	0,0	49,1	0,0	0,0	0,0
Anslag inom utgiftsområde 16						
2002 16 11:1 Förstärkning av utbildning i storstadsregionerna	8,9		2,0			
Totalt för utgiftsområde 16	8,9	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0
Totalt för politikområdet	44,3	0,0	51,1	0,0	0,0	0,0

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

5.2 Utgiftsutveckling

Utgifterna inom politikområdet har styrts av de insatser som gjorts inom det lokala utvecklingsarbetet för att bryta segregationen. Regeringen har beviljat medel till kommuner med lokala utvecklingsavtal. Under 2007 utbetalas slutrekvisitioner för insatser inom ramen för lokala utvecklingsavtal som har ägt rum före den 31 december 2006.

5.3 Mål

Regeringens förslag:

Målen för den urbana utvecklingspolitiken ska vara följande:

- färre individer i utanförskap i stadsdelar som präglas av utanförskap,
- färre antal stadsdelar som präglas av utanförskap och
- fler stadsdelar, samt storstäder och större städer i sin helhet, som präglas av ekonomisk tillväxt och hållbar utveckling för att öka konkurrenskraften.

Politikområdet verkar genom den generella politiken och bidrar till att det samlade utanförskapet i landet minskar.

Målen för urban utvecklingspolitik ersätter de tidigare övergripande målen för politikområdet.

5.4 Resultatredovisning

5.4.1 Resultat

Regeringen har prioriterat insatser för att bryta utanförskapet. Detta sker i huvudsak genom generella insatser med fokus på arbete, utbildning och trygghet. Utanförskapet har tidigare främst uppmärksammats i storstädernas förortsområden, men under de senaste åren har utanförskapet vuxit sig allt starkare och finns även i stadsdelar i fler städer runt om i landet. Staten har sedan 1999 samarbetat med sju kommuner om insatser i sammanlagt 24 stadsdelar inom ramen för lokala utvecklingsavtal. Mot bakgrund av utvecklingen erbjöd regeringen i december 2006 ytterligare 23

kommuner med stadsdelar som karaktäriserats av stor andel invånare i utanförskap denna möjlighet. Kommunerna erbjöds samarbete om en stadsdel per kommun där upprättande av en strategisk stadsdelsplan utgör grunden för samarbetet.

Rapporten Storstadssatningens implementering 2007 anger att ett lyckat omhändertagande av erfarenheter från utvecklingsarbete i projektform är i behov av bärande strukturer i moderorganisationen. Implementeringen påverkas av faktorer som organisation, mottaglighet och tillgängliga resurser i form av både tid och pengar. Det lokala utvecklingsarbetet bedrivs från och med 2007 inom ramen för ordinarie resurser. Avtalen för 2007 har anpassats till de nya villkoren.

I linje med fokuseringen på arbete, utbildning och trygghet gav regeringen Arbetsmarknadsverket, Brottsförebygganderådet, Försäkringskassan, Myndigheten för skolutveckling och Rikspolisstyrelsen i 2007 års regleringsbrev i uppdrag att utifrån sina ordinarie uppdrag bidra till de lokala utvecklingsavtalens måluppfyllelse genom att träffa samverkansöverenskommelser med berörda kommuner. Hinder för samverkan ska anmälas till den särskilde utredaren, Koordinator för samverkan inom storstadspolitikens lokala utvecklingsarbete (dir. 2006:66).

Andra myndigheter med storstadspolitiska uppdrag är Boverket, Statens folkhälsoinstitut, Institutet för tillväxtpolitiska studier och Ungdomsstyrelsen. Även Integrationsverket som avvecklades den 1 juli 2007 hade ett sådant uppdrag.

Boverket har under året redovisat sin uppföljning av målen för integration i boendet. I rapporten Etniska hierarkier i boendet (februari 2007) redovisas utvecklingen av integration och segregation i boendet med hjälp av de indikatorer som angavs i budgetpropositionen för 2006. I Boverkets uppdrag för 2007 ingår, utöver fortsatt uppföljning av utvecklingen av integration i boendet, att redovisa hur verket arbetar för att stödja kommuner med lokalt utvecklingsavtal för att öka erfarenhetsutbytet mellan kommunerna.

Integrationsverket redovisade i mars 2007 utvecklingen i de bostadsområden som har omfattats av lokala utvecklingsavtal till och med 2006 med utgångspunkt i databasen Stativ i rapporten Utvecklingen i storstadssatningens

24 bostadsområden 1997-2005. Utvecklingen inom områdena sysselsättning, försörjningsstöd och utbildningsnivå redovisas nedan i avsnitt 4.4.2. Övriga myndigheter har fram till och med augusti 2007 ännu inte rapporterat uppdrag för 2007.

Lokala utvecklingsavtal 2007

Regeringen inledde överläggningar i januari 2007 om lokala utvecklingsavtal utifrån de nya villkor som gäller under 2007. Av de nya kommunerna har 14 tecknat ett lokalt utvecklingsavtal med staten för 2007. Samtliga tidigare avtalskommuner har också fortsatt samarbetet genom avtal utifrån de nya villkor som gäller under 2007. Under 2007 är således totalt 38 stadsdelar föremål för samarbete inom ramen för tecknade lokala utvecklingsavtal.

Dessa kommuner är Borås, Botkyrka, Gävle, Göteborg, Halmstads, Haninge, Huddinge, Jönköping, Kristianstad, Landskrona, Linköping, Luleå, Malmö, Nacka, Norrköping, Stockholm Sundsvall, Södertälje, Trollhättan, Uppsala, och Växjö.

En strategisk stadsdelsplan har hittills redovisats av Borås, Botkyrka, Gävle, Halmstad, Huddinge, Jönköping, Kristianstad, Landskrona, Luleå, Malmö, Norrköping, Sundsvall, Trollhättan, Uppsala och Växjö kommun. Övriga kommuner arbetar med att ta fram sina respektive stadsdelsplaner.

Samtliga kommuner arbetar med att ta fram samverkansöverenskommelser tillsammans med ovan nämnda myndigheter. Följande kommuner har fram till och med augusti 2007 redovisat samverkansöverenskommelser med minst en av de prioriterade myndigheterna: Borås, Botkyrka, Halmstad, Huddinge, Jönköping, Luleå, Malmö, Norrköping, Sundsvall och Växjö kommun.

Koordinator för samverkan

För att förstärka och underlätta samverkan och samordning inom det lokala utvecklingsarbetet på både regional och lokal nivå tillsatte regeringen en storstadskoordinator den 1 juni 2006 (Koordinator för samverkan inom storstadspolitikens lokala utvecklingsarbete dir. 2006:66). En slutrapport ska lämnas till regeringen senast den 1 oktober 2007.

5.4.2 Utvecklingen inom politikområdets olika delmål

Index över politikområdets utveckling

Utvecklingen i stadsdelarna under 2007 redovisas i tabeller i det följande. I tabellerna visas också utvecklingen i de två stadsdelar med högst respektive lägst värden för att ge en bild av spridningen inom gruppen.

För att följa utvecklingen i de stadsdelar som omfattas av lokala utvecklingsavtal redovisas årligen utvecklingen i ett index. Indexet väger samman andelen sysselsatta, andelen som är beroende av långvarigt försörjningsstöd samt andelen med lägst tvåårig gymnasieutbildning. Siffran 0 i indexet betyder att ingen är i sysselsättning, att alla har ett långvarigt beroende av försörjningsstöd och att ingen har lägst 2-årig gymnasieutbildning. Siffran 100 betyder således att alla har sysselsättning, att ingen har långvarigt beroende av försörjningsstöd och att alla har lägst 2-årig gymnasieutbildning. Indexet baseras på statistik ur databasen Stativ.

Tabellen nedan visar den genomsnittliga utvecklingen i Sverige och i de stadsdelar som omfattades av avtal under 2006 samt utvecklingen i Rosengård (som är den stadsdel som har lägst index, men som är en av de som har utvecklats mest) och Jordbro (som är den stadsdel som har högst index).

Tabell 5.2 Index över utvecklingen

	1998	2004
Hela Sverige	71	75
Genomsnitt 24 stadsdelar	55	61
Rosengård	37	47
Jordbro	64	69

Integrationsverket har med utgångspunkt i databasen Stativ fram till den 30 mars 2007 redovisat utvecklingen av andelen sysselsatta, arbetslöshet, beroende av långvarigt försörjningsstöd, befolkningsstatistik samt utbildningsnivå i de 24 stadsdelar som sedan 1999 har omfattas av lokala utvecklingsavtal. Från och med den 1 juli 2007 har Statistiska centralbyrån tagit över hanteringen av databasen Stativ.

Sysselsättning

Andelen sysselsatta har under åren 1998–2004 utvecklats enligt tabellen nedan.

Tabell 5.3 Andelen sysselsatta (procent)

	Sverige	24 stadsdelar	14 stadsdelar	Jordbro	Rosengård
Genomsnitt 1998	73,3	47,3		64,4	20,9
Genomsnitt 2001	75,7	53,4		70,9	27,9
Genomsnitt 2002	75,9	52,9		70,1	28,7
Genomsnitt 2003	75,1	51,6		67,8	29,3
Genomsnitt 2004	76,1	51,6	59,5	67,9	30,8
<i>Varav 2004</i>					
Män	70	56,7		71,3	41,4
Kvinnor	65,9	51,5		62,9	36,5
Inrikes födda män	81,3	64,8		76,9	49,8
Inrikes födda kvinnor	77,8	63,4		73,1	48,8
Utrikes födda män	58,6	48,6		65,7	32,9
Utrikes födda kvinnor	54	39,5		52,6	23,1

Tabellen visar genomsnittet för riket, genomsnittet för de 24 stadsdelarna 1998–2004, de 14 tillkommande stadsdelarna 2004, utvecklingen i Jordbro (som är den av de 24 stadsdelarna som har högst andel sysselsatta – samt utvecklingen i Rosengård) som är den av de 24 stadsdelarna som har längst andel sysselsatta. Siffrorna är baserade på uppgifter från Integrationsverket.

Mellan åren 1998, då sysselsättningen var mycket låg, och 2001 ökade andelen sysselsatta i genomsnitt för de 24 stadsdelarna som då omfattades av lokala utvecklingsavtal. Den positiva utvecklingen har därefter mattats av.

Försörjningsstöd

Utvecklingen vad gäller det långvariga beroendet av försörjningsstöd redovisas i tabellen nedan.

Tabell 5.4 Beroende av långvarigt försörjningsstöd

	Sverige	24 stadsdelar	14 stadsdelar	Hallunda /Norsborg	Rosengård
Genomsnitt 1998	2,2	15,3		4,6	40,5
Genomsnitt 2002	1,5	10,4		1,8	31,8
Genomsnitt 2003	1,5	10,3		2,0	30,3
Genomsnitt 2004	1,5	10,2	7,5	2,0	27,0
Genomsnitt 2005	1,5	9,9	7,0	2,0	24,3
<i>Varav 2005</i>					
Inrikes födda män	0,7	3,5		0,5	6,5
Inrikes födda kvinnor	0,6	3,4		0,4	5,4
Utrikes födda män	6,3	12,0		2,9	24,9
Utrikes födda kvinnor	6,8	15,2		3,4	29,3

Tabellen visar utvecklingen i genomsnitt för Sverige, i genomsnitt för de 24 stadsdelarna, de 14 tillkommande stadsdelarna 2004 och 2005, utvecklingen i Hallunda/Norsborg (som är den av de 24 stadsdelarna som har lägst andel invånare i beroende av långvarigt försörjningsstöd – samt utvecklingen i Rosengård) som är den av de 24 stadsdelarna som har högst andel invånare i beroende av långvarigt försörjningsstöd. Siffrorna är baserade på uppgifter från Integrationsverket.

Över tiden har det långvariga beroendet av försörjningsstöd minskat i samtliga stadsdelar utom tre. Dock har utvecklingen mattats av vid mätningar efter år 2002.

Vidare konstateras i Socialstyrelsens rapport Social rapport 2006 att de som bor i mycket resurssvaga områden i de tre storstadsregionerna har haft svårare att komma tillbaka till självförsörjning genom eget arbete än de som bor i andra typer av områden.

Utbildningsnivå

Utbildningsnivån, mätt som andelen personer som har längre än två års gymnasieutbildning, har utvecklats enligt tabellen nedan.

Tabell 5.5 Utbildningsnivå (procent)

	Sverige	24 stads- delar	14 stads- delar	Södra Inner- staden	Rinkeby
Genom- snitt 1998	41,5	33,3		43,9	32,3
Genom- snitt 2002	49,5	41,5		58,6	38,5
Genom- snitt 2003	50,8	41,6		60,6	37,4
Genom- snitt 2004	52,1	40,9	66,4	62,1	36,8
Genom- snitt 2005	53,4	39,2	66,2	64,1	36,7
<i>Varav 2005</i>					
Inrikes födda män	50,9	46,7		67,3	42,6
Inrikes födda kvinnor	56,7	48,1		76,1	44,9
Utrikes födda män	51,0	43,0		50,4	37,5
Utrikes födda kvinnor	52,2	40,7		52,6	32,5

Tabellen visar utvecklingen i genomsnitt för Sverige, i genomsnitt för de 24 stadsdelarna, de 14 tillkommande stadsdelarna 2004 och 2005, utvecklingen i Södra Innerstaden (som är den av de 24 stadsdelarna där utbildningsnivån ökat mest), utvecklingen i Rinkeby (som är den av de 24 stadsdelarna där utbildningsnivån ökat minst), samt i Fittja (som är den av de 24 stadsdelarna där utbildningsnivån är lägst). Siffrorna är baserade på uppgifter från Integrationsverket.

Skolverkets preliminära statistik för 2007 visar att andelen behöriga till gymnasieskolans nationella program minskar och är den lägsta sedan det mål- och resultatrelaterade betygssystemet infördes läsåret 1997/98. Det beror framförallt på att en större andel elever inte når målen för betyget Godkänt i matematik. Statistiken baseras på inkomna elevuppgifter från drygt 90 procent av eleverna och den definitiva statistiken publiceras under november 2007. Bakom de nationella genomsnittssiffrorna döljer sig stora skillnader mellan kommuner och skolor.

Demokrati och delaktighet

Inom ramen för regeringens demokratisatsning år 2006 fick tolv kommuner, varav sju kommuner med lokala utvecklingsavtal, extra resurser för att genomföra valinformationsinsatser inför 2006 års val. Insatserna genomfördes i samverkan med det lokala föreningslivet. Målet var att nå grupper som deltar i val i mindre utsträckning, t.ex. personer med utländsk bakgrund. Stockholms universitet har i sin utvärdering, som presenteras i rapporten Från högtid till måltid, bl.a. konstaterat att aktiviteten i huvudsak har varit resultatrik och att det har varit framgångsrikt att använda föreningslivet som arena för att skapa möten mellan politiker och väljare.

Rapporten visar att av de 24 stadsdelar som omfattas av lokala utvecklingsavtal var utvecklingen i valdistrikt i Rosengård störst (+9,7 procentenheter jämfört med 2002 års kommunala val) i 2006 års kommunala val. Minst var utvecklingen i ett valdistrikt i Ronna

(-3,8 procentenheter jämfört med 2002 års kommunala val). Av de 24 stadsdelar som har deltagit i demokratisatsningen har 13 stadsdelar haft en positiv utveckling, sju stadsdelar en negativ utveckling, en stadsdel oförändrad utveckling och för två stadsdelar saknades uppgifter för jämförelse med 2002.

Botkyrka och Huddinge kommun har inom samma satsning fått särskilda medel för att delta i aktiviteten medborgarinflytande under 2006 och 2007. Aktiviteten genomförs inom ramen för kommunens långsiktiga ambition att integrera medborgarinflytande mellan valen som ett permanent inslag i kommunens beslutsprocess. Slutrapportering av detta arbete sker i december 2007.

Attraktiva och trygga stadsdelar

Utifrån den officiella kriminalstatistiken från Brottsförebyggande rådet över anmälda brott redovisas nedan antalet anmälda brott per 100 000 invånare under 2004, 2005 och 2006 i de stadsdelar som ursprungligen omfattades av lokala utvecklingsavtal. Stadsdelsindelningen överensstämmer i enstaka fall inte med den indelning som gjorts för utvecklingsarbetet inom ramen för de lokala utvecklingsavtalen.

Tabell 5.6 Antalet anmälda brott per 100 000 invånare

	2004	2005	2006	Ökn/minsk 2005 - 2006
Hela landet	13 885	13 753	13490	-2%
Fosie	16 509	18 320	17870	- 2,5%
Hyllie	10 657	17 704	25967	47%
Rosengård	18 030	16 706	15437	- 8%
Sa Innerstaden	34 108	25 865	27104	5%
Bergsjön	15 600	16 242	15136	-7 %
Biskopsgården	12 611	11 124	12818	15%
Gunnared	14 582	15 090	15539	3%
Rinkeby	18 758	20 686	21429	4%
Skärholmen	18 475	19 515	19771	1%
Spånga- Tensta	15 354	15 136	15007	- 1%

Folkhälsa

Försäkringskassan tar tillsammans med SCB fram statistik över ohälsotalet i de stadsdelar som omfattas av lokala utvecklingsavtal. Ohälsotalet är ett mått på antalet utbetalda dagar med sjukpenning, arbetsskadesjukpenning, rehabiliteringspenning, aktivitets- och sjukersättning från socialförsäkringen. Ohälsotalen 2006 i de stadsdelar som omfattas av lokala utvecklingsavtal för 2007 ligger, med några få undantag, mellan 6 och 60 procent över ohälsotalet för hela landet. Sammanställningen över ohälsotalen i dessa stadsdelar redovisas på Försäkringskassans webbplats forsakringskassan.se/omfk/analys/storstad/.

Storstädernas betydelse för tillväxt

Institutet för tillväxtpolitiska studier redovisar enligt uppdrag i regleringsbrev tillväxtutvecklingen i storstadsregionerna. Enligt rapporten Regionernas tillstånd 2006 bidrog storstadsregionerna Stockholm, Göteborg och Malmö med 50 procent av landets samlade tillväxt mellan åren 1994- 2004. Regionala centra bidrog med 35 procent av tillväxten under samma period. Siffrorna visar att Sveriges samlade ekonomiska utveckling i stor utsträckning påverkas av tillväxten i regionerna kring storstäderna och de större städerna.

Rapporten innehåller även en analys av segregation baserad på utbildning, ålder och ursprung i de tre storstadsregionerna, samt hur segregationen påverkat tillväxten över den senaste tioårsperioden. Resultatet visar att det som har störst betydelse för tillväxt är arbetsmarknadens storlek. Den inomregionala segregationen förklarar bara en liten del av inkomstförändringen mellan 1994 och 2004.

Internationellt

Informellt ministermöte i Leipzig i maj 2007

Vid ett informellt urbanministermöte i maj 2007 antogs tillkännagivandet "Leipzig Charter on Sustainable European Cities". Tillkännagivandet bygger vidare på slutsatser från tidigare informella urbanministermöten, bland andra i Rotterdam 2004 och i Bristol 2005. Sverige har under flera år förordat etablerandet av effektiva och strukturerade former för kunskaps- och erfarenhetsutbyte på europeisk nivå. Vid det informella ministermötet i Leipzig bidrog Sverige till att de befintliga strukturer som etablerats på såväl mellanstatlig nivå som inom Europeiska kommissionen för kunskaps- och erfarenhetsutbyte, så som Urbact, European Urban Knowledge Network och Skills for sustainable communities, framöver ska länkas samman för att utnyttja resurserna effektivare.

European Urban Knowledge Network

Kunskapsnätverket European Urban Knowledge Network (EUKN) permanentades från och med maj 2007 och utgör därmed en grundstruktur för kunskaps- och erfarenhetsutbyte för EU:s medlemsländer. Mångkulturellt centrum (MKC) har förberett ett svenskt deltagande i European Urban Knowledge Network. Därtill har MKC under 2006 förberett Sveriges deltagande i "Skills Symposium for sustainable communities", ett forum för utbyte av yrkesrelaterad kunskap om hållbar stadsutveckling, samt ansvarat för att resultatet av symposiet fördes vidare till kommuner, myndigheter samt andra aktörer involverade i det lokala utvecklingsarbetet i Sverige.

EU:s strukturfondsperiod 2007 – 2013

I december 2006 fattade regeringen beslut om en nationell strategi för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007-2013.

Storstäder är tillsammans med glest befolkade områden i norra Sverige prioriterade områden.

Vid framtagandet av de regionala planerna inom det nationella strukturfondsprogrammet för regional konkurrenskraft och sysselsättning, vilket delfinansieras av Europeiska socialfonden (ESF), bör förhållanden i utsatta stadsdelar i storstäder och större städer beaktas.

Fyra kommuner med lokala utvecklingsavtal för 2007, Borås, Landskrona, Södertälje och Trollhättan har deltagit i Urbact-programmets initiativ Support for cities. En internationell tematisk expert har besökt kommunerna för att dela med sig av sina kunskaper och erfarenheter inom respektive tema. Dessa besök har varit givande för kommunernas lokala utvecklingsarbete.

Europeiska Investeringsbanken

I enlighet med överenskommelse vid urbanministermötet i Bristol 2005 har en arbetsgrupp tillsatts med uppgiften att undersöka kompletterande finansieringsformer till strukturfonder. Arbetsgruppen, bestående av åtta medlemsländer samt Turkiet tillsammans med Europeiska investeringsbanken, Europeiska kommissionen, Europeiska bankens styrelse, Regionkommittén och OECD har utarbetat ett förslag på hur banken kan utveckla sin verksamhet till stöd också för stadsutveckling i utanförskapsområden. Förslaget presenterades på urbanministermötet Leipzig 2007 och utvecklas i rapporten Financing Investments in Sustainable Cities and Communities in Europe – the Role of the EIB. Arbetsgruppen kommer fortsätta sitt arbete, där samtliga medlemsländer kan delta. Det fortsatta arbetet rapporteras senast 2009.

5.4.3 Analys och slutsatser

Allians för Sverige gick till val på att bryta utanförskapet. För att lyckas krävs en rad insatser på många områden. Det handlar om en omläggning av politiken, med arbetslinjen som röd tråd, för att ge individer bästa möjliga förutsättningar för egen försörjning och individuell utveckling.

Den tidigare storstadspolitiken fördes i praktiken till stor del genom riktade satsningar, t ex satsades 2 miljarder på åtskilliga projekt i 24 stadsdelar 1999 – 2006. Resultatredovisningen i

tabellerna ovan visar att särskilda pengar inte räckte till för att nå tillfredställande resultat i berörda stadsdelar. De extra medlen resulterade i en del positiva resultat i de stadsdelar som fick ta del av pengarna, men bidrog till alltför få varaktiga lösningar.

I stället fördjupades och försvårades utanförskapet påtagligt för många människor i stadsdelar runt om i landet. Flera av de komplexa problem som tidigare kännetecknade stadsdelar i storstäder, så som hög andel arbetslösa, långvarigt beroende av försörjningsstöd, unga som avslutar grundskolan utan fullständiga betyg, höga ohälsotal, finns nu även i mellanstora städer.

Enskilda projekt leder sällan till långsiktiga lösningar. Det är genom förbättrad ordinarie verksamhet i skola, arbetsförmedling, försäkringskassa, polis etc. samt sektorsövergripande samverkan som varaktig förändring kan uppstå.

Utan delaktighet och motivation från de boende nås inga framgångar på sikt.

De insatser som görs lokalt och regionalt för att öka medborgarnas delaktighet och stimulera marknadens aktörer bland annat genom satsningar på IT-infrastruktur är viktiga eftersom nya sätt att kommunicera, sprida och ta del av information blir allt vanligare.

Det är genom omläggningen av den generella politiken med fokus på fler jobb, bättre skolor och tryggare områden som grunden läggs för att bryta utanförskapet. Samtidigt är det först när de berörda själva engageras, får möjlighet och tar ansvar som en bestående förändring kan ske. Utanförskapet måste brytas genom att varje enskild individ får en stärkt egenmakt och kan förbättra sina livsvillkor. Regeringen avser återkomma med förslag hur möjligheten till en förbättrad uppföljning, utvärdering och analys av utvecklingen i områden präglade av utanförskap samt storstäders och större städers betydelse för regional och nationell konkurrenskraft kan utvecklas liksom former för samverkan mellan stat och kommun. Regeringen kommer att följa den internationella och nationella utvecklingen inom politikområdet.

5.4.4 Revisionens iakttagelser

Det finns inga iakttagelser eller granskningsrapporter från Riksrevisionen att redovisa för politikområdet.

5.5 Politikens inriktning

Regeringen ändrar inriktningen på politikområdet och vill stärka kopplingen till andra politikområden, med fokus på arbete, utbildning och trygghet. Av den ändrade inriktningen följer att Storstadsdelegationen läggs ned. Arbete och egen försörjning är en viktig faktor för att bryta utanförskap. I budgetpropositionen och i den ekonomiska vårpropositionen för 2007 har regeringen presenterat en rad åtgärder för tillväxt, arbete och ökat företagande.

Insatserna i kombination med den rådande högkonjunkturen bedöms leda till en successiv ökning av sysselsättningen och minskning av arbetslösheten under de kommande åren. Detta bör också ge goda effekter i områden som präglas av utanförskap. Regeringen kommer att följa upp detta. Politiken under mandatperioden ska inriktas på åtgärder som kan bryta utanförskapet. För närvarande genomförs ett flertal strukturreformer som bedöms öka deltagandet på arbetsmarknaden. Det gäller främst nystartsjobb, jobb- och utvecklingsgarantin samt instegsjobb. Regeringens insatser för en kunskapsskola för alla syftar till att förbättra målpuppfyllelsen för skolan, särskilt avseende de elever som från början har sämre förutsättningar. Verktygen för att bryta utanförskap finns inom andra politikområden. Regeringen bereder för närvarande formerna för hur verktyg inom den generella politiken bäst kan utnyttjas för att bryta utanförskap samt stärka en ekonomisk tillväxt och en i övrigt hållbar utveckling i storstäder och större städer.

I regeringens arbete med att bryta utanförskapet bidrar en urban utvecklingspolitik med att rikta ett särskilt fokus på de stadsdelar i företrädesvis större städer som präglas av ett utanförskap. I stadsdelar där en hög andel invånare upplever ett utanförskap genom arbetslöshet, långvarigt beroende av försörjningsstöd, otrygghet eller ohälsa finns

skäl för staten att särskilt samarbeta med berörd kommun för att gemensamt finna effektiva metoder för att bryta utanförskapet. Här ingår att samordna de viktigaste myndigheterna för mest effektiva statliga insats. Regeringen ser ett behov att om möjligt kunna utveckla hur politikområdet kan följas upp.

För att stärka förutsättningarna för en positiv utveckling på såväl individ- som områdesnivå måste utvecklingsarbetet ske såväl lokalt som i ett kommunalt och regionalt perspektiv.

Tillväxtperspektivet är grundläggande för att öka förutsättningarna för att även de stadsdelar som nu präglas av ett utanförskap på sikt i större utsträckning ska bidra till en ekonomisk tillväxt och en i övrigt hållbar utveckling samt stärkt konkurrenskraft för staden och regionen i dess helhet. IT-infrastrukturens tillgänglighet är en betydelsefull faktor för delaktighet och konkurrenskraft i storstäder och större städer. Frågor avseende urban utvecklingspolitik har i övrigt en stark anknytning till samhällsplanering, fysisk planering och hållbar stadsutveckling.

En urban utvecklingspolitik ska därtill följa hur ordinarie statlig politik påverkar storstäders och större städers konkurrenskraft till gagn för den omgivande regionen samt landet i helhet. Därtill kommer forskning såväl nationellt som internationellt inom området att följas och slutsatserna från (SOU 2005:29) Storstad i rörelse att beaktas. En central del i regeringens arbete inom politikområdet är samarbete med berörda och intresserade kommuner samt andra aktörer, liksom samordning av statliga myndigheter.

Insatser inom den urbana utvecklingspolitiken

Uppföljning, utvärdering och analys

Det finns tydliga fördelar med att hålla samman ett system för uppföljning, utvärdering och analys av framförallt den generella politikens effekt i stadsdelar präglade av utanförskap. Det ger möjlighet att på nationell och lokal samt europeisk nivå anpassa befintlig uppföljning hos kommuner, statliga myndigheter och EU för att möjliggöra geografiska jämförelser och analyser.

Regeringen ser för närvarande över värdet av att utveckla ett sådant system samt hur det konkret kan utformas och genomföras.

Samordning och samverkan

Lokala utvecklingsavtal erbjuds kommuner för att utveckla en mer strategisk samverkan än den tidigare projektbaserade samverkan mellan i huvudsak offentliga aktörer. Avtalen avser numera möjliggöra lokala partnerskap mellan statliga myndigheter, kommuner, privata aktörer och det civila samhället för genomförandet av det lokala utvecklingsarbetet.

Myndigheter som genom sina ordinarie uppdrag är aktiva inom områdena arbete, utbildning, trygghet och tillväxt ska få möjligheter till lokal flexibilitet i sin verksamhet och aktivt delta i de lokala partnerskapen.

De lokala partnerskapen ger kommuner möjligheter för att effektivare använda resurser från de europeiska strukturfonderna vad gäller

lokalt utvecklingsarbete i syfte att uppnå målen i bl.a. Lissabonagendan. På den nationella nivån ser regeringen ett värde i att samverkansformer utvecklas mellan stat, kommun och EU samt andra berörda aktörer.

Dialog och erfarenhetsutbyte

Det sker en snabb utveckling av dialog och utbyte av kunskap och erfarenheter mellan aktörer involverade i stadsutveckling på lokal, kommunal, regional, nationell och internationell nivå t.ex. inom European Urban Knowledge Network och Urbact, som är av ökad betydelse för svenska städer. Regeringen ser positivt på en sådan allmän utveckling.

6 Arbetsmarknadspolitik

6.1 Omfattning

Politikområdet omfattar platsförmedling, arbetsmarknadspolitiska program, bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd, insatser för personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga samt bidrag till lönegarantiersättning. Vidare ingår Europeiska socialfonden och Stiftelsen Utbildning Nordkalotten. Därutöver omfattar politikområdet

förvaltningskostnader för den nya myndigheten Arbetsförmedlingen som från årsskiftet ersätter Arbetsmarknadsstyrelsen och länsarbetsnämnderna. Vidare omfattas Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF), Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU) och Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet) samt de avgiftsfinansierade verksamheterna Tjänsteexport och Aske kursgård.

6.2 Utgiftsutveckling

Tabell 6.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet

Milljoner kronor (löpande priser)

	Utfall 2006	Anslag 2007 ¹	Utgifts- prognos 2007	Förslag anslag 2008	Beräknat anslag 2009	Beräknat anslag 2010
22:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	5 173,5	5 057,5	5 054,7	4 659,9	4 750,7	4 874,6
22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	43 708,4	38 618,3	33 163,5	28 831,2	27 185,2	27 559,6
22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader	4 777,3	3 120,9	3 520,9	5 503,3	5 970,2	6 023,1
22:4 Lönebidrag och Samhall m.m.	11 650,6	12 724,1	12 586,7	13 979,6	14 342,2	14 654,1
22:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	98,5	131,2	132,6	121,2	106,0	108,7
22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006	2 057,7	1 808,8	2 111,5	461,3	-	-
22:7 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007–2013 ²	-	290,0	19,6	970,0	970,0	1 095,0
22:8 Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering	20,4	22,0	21,6	26,3	27,0	27,8
22:9 Bidrag till administration av grundbeloppet	48,8	49,2	48,3	49,5	50,6	51,9
22:10 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	7,7	7,7	7,7	7,7	7,7	7,7
22:11 Bidrag till lönegarantiersättning	690,4	954,7	650,0	1 152,3	1 659,6	1 803,2
22:12 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	47,3	53,0	52,1	53,4	54,6	56,0
Totalt politikområdet Arbetsmarknadspolitik	68 280,5	62 837,5	57 369,2	55 815,7	55 123,7	56 261,8

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FIU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen 2007.

² Nytt anslag från 2007.

Utgifterna inom politikområdet påverkas av utvecklingen på arbetsmarknaden, som beror på både konjunkturen och den ekonomiska politiken. Arbetsmarknadsläget har kraftigt förbättrats framför allt sedan slutet av 2006. Den harmoniserade arbetslösheten var 7,1 procent år 2006 enligt preliminära siffror från Eurostat. Den öppna arbetslösheten, mätt med det officiella svenska måttet, var 5,4 procent 2006. Därutöver deltog 3,0 procent i konjunkturberoende arbetsmarknadspolitiska program. Jämfört med 2005 innebär detta endast en marginell minskning då den öppna arbetslösheten uppgick till 6,0 procent och andelen deltagare i program av arbetskraften uppgick till 2,7 procent. Såväl den öppna arbetslösheten som de konjunkturberoende programmen avspeglas direkt i utgifterna för arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd. Utgifterna för arbetslöshetsersättning minskade under 2006 med 4 024 miljoner kronor jämfört med 2005. Dels berodde detta på det förbättrade arbetsmarknadsläget, men främst på att antalet deltagare i program ökade kraftigt. Anslagsutgifterna för konjunkturberoende program ökade 2006 med 1 124 miljoner kronor och skatteutgifterna för dessa program med 1 801 miljoner kronor jämfört med 2005.

Under 2007 beräknas den öppna arbetslösheten falla till 4,4 procent och andelen personer i konjunkturberoende program av arbetskraften minska till 2,0 procent, enligt hittillsvarande sätt att mäta arbetslösheten. Regeringen avser att framgent redovisa bedömningar av harmoniserad arbetslöshet i enlighet med internationella rekommendationer.

Utgifterna 2007 bedöms bli 5 079 miljoner kronor mindre än vad som bedömdes i 2007 års budgetproposition. Orsaken är främst att arbetslösheten har minskat i väsentligt större utsträckning än förväntat.

Utgifterna bedöms minska också under 2008 och 2009, främst på grund av den fortsatt minskande arbetslösheten samt genomförda och aviserade förändringar inom arbetslöshetsförsäkringen. Utgifterna för program ökar dock genom satsningarna på jobb- och utvecklingsgarantin, jobbgarantin för ungdomar samt ökningen av de särskilda insatserna för funktionshindrade med nedsatt arbetsförmåga. Vidare ökar också utgifterna för program med anledning av att anställningsstöd och stöd till skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare (OSA) i denna budgetproposition föreslås lämnas som bidrag i

stället för kreditering av arbetsgivarnas skattekonto. Utgifterna för den statliga lönegarantieringen beräknas också öka.

6.3 Skatteutgifter

Skatteutgifter för utgiftsområdet utgår från förhållandena som gällde vid tiden för 2007 års ekonomiska vårproposition. Skatteförslagen i budgetpropositionen för 2008 kommer till den del det påverkar skatteutgifterna att redovisas i 2008 års ekonomiska vårproposition.

I avsnitt 2.3 redogörs för vad en skatteutgift är och varför den redovisas. Dessutom ges en samlad bild av det totala stödet i form av skatteutgifter inom utgiftsområdet. I detta avsnitt redovisas de enskilda skatteutgifterna inom politikområdet Arbetsmarknadspolitik.

Tabell 6.2 Skatteutgifter inom politikområdet Arbetsmarknadspolitik, netto

Miljoner kronor		
	Prognos 2007	Prognos 2008
Avdrag för ökade levnadsomkostnader vid tillfälligt arbete, dubbel bosättning och hemresor	810	830
Avdrag för resor till och från arbetet	5 590	5 830
Avdrag för inställelseresor	- ¹	-
Förmån av fri resa vid anställningsintervju	-	-
Förmån av fri utbildning vid personalutveckling m.m.	-	-
Avdrag för kostnader för resor till och från arbetet	-	-
Nedsättning av egenavgifter för personer som har fyllt 18 men inte 25 år	20	40
Nedsättning av arbetsgivaravgifter för personer som har fyllt 18 men inte 25 år	1 970	3 940
Skattereduktion för hushållstjänster	650	1 330
Anställningsstöd för långtidsarbetslösa och långtidssjukskrivna	1 802	40 ²
Skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare (OSA)	785	- ²
Utbildning av personal inom vård och äldreomsorg	300	u ³
Utbildningsvikariat	104	u ³
Plusjobb	4 295	2 483
Nystartsjobb	697	2 057
Totalt politikområdet Arbetsmarknadspolitik	17 023	16 550

¹ Skatteavvikelse kan inte beräknas.

² Redovisning flyttas till utgiftssidan av statsbudgeten.

³ Skatteutgiften har upphört eller beloppsmässigt ändrats sedan redovisningen i 2007 års ekonomiska vårproposition, bilaga 2.

Insatserna inom arbetsmarknadspolitiken redovisas i huvudsak som anslag på statsbudgetens utgiftssida. Vissa stöd lämnas dock på statsbudgetens inkomstsida i form av särregler i skattelagstiftningen som betecknas som saldpåverkande skatteutgifter. Det allmänna och förstärkta anställningsstödet samt plusjobb och utbildningsvikariat avvecklas från 2007. Vidare föreslår regeringen i denna budgetproposition att frångå nyttjandet av skattekrediteringar för stöd som är att likställa med utgifter. Syftet är att ge utgiftstaket dess avsedda betydelse. Särskilt anställningsstöd och stöd till skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare (OSA) kommer därför från 2008 att lämnas som bidrag under anslag i stället för i form av kreditering av arbetsgivarnas skattekonto. Utöver detta redovisas här även andra saldpåverkande skatteutgifter som kan härledas till politikområdet Arbetsmarknadspolitik.

Avdrag för ökade levnadsomkostnader vid tillfälligt arbete, dubbel bosättning och hemresor

Den som har tillfälligt arbete på annan ort än hemorten eller har flyttat till annan ort på grund av arbete, men har kvar den tidigare bostaden kan under vissa förutsättningar få avdrag för den ökning av levnadskostnaderna som därigenom uppkommer. Om den skattskyldige på grund av sitt arbete vistas på annan ort än hemorten kan avdrag för utgifter för en hemresa per vecka medges. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst.

Avdrag för resor till och från arbetet

Skatterättsligt anses kostnader för resor till och från arbetet i princip vara privata levnadskostnader och inte en kostnad för intäkternas förvärvande. Anledningen är att den skattskyldige själv anses kunna välja sin bostadsort. Då kostnader som överstiger 8 000 kronor är avdragsgilla vid inkomsttaxeringen utgör avdraget en skatteutgift avseende skatt på inkomst av tjänst.

Avdrag för inställelseresor

Om den skattskyldige har haft utgifter för resa mellan två platser inom EES i samband med till-

trädande eller frånträdande av anställning eller uppdrag, s.k. inställelseresa, har denne rätt till avdrag för utgifterna till den del de överstiger 8 000 kronor. Avdraget ska som huvudregel beräknas efter utgiften för det billigaste färdsatet. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst.

Förmån av resa vid anställningsintervju

Förmån av fri resa till eller från anställningsintervju eller kostnadsersättning för sådan resa är inte skattepliktig. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst och särskild löneskatt.

Förmån av fri utbildning vid personalavveckling m.m.

Förmån av fri utbildning vid personalavveckling m.m. är undantagen från skatteplikt om utbildningen är av väsentlig betydelse för att den skattskyldige ska kunna fortsätta att arbeta. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst och särskild löneskatt.

Avdrag för kostnader för resor till och från arbetet

Avser kostnader i näringsverksamhet. I övrigt se Avdrag för resor till och från arbetet.

Nedsättning av egenavgifter för personer som har fyllt 18 men inte 25 år

Nedsättningen innebär att egenavgifterna inklusive den allmänna löneavgiften, men exklusive ålderspensionsavgiften, på 10,21 procent, halveras. Nedsättningen motsvarar på detta sätt 11,11 procentenheter. Detta innebär att arbetsgivaravgifterna och den allmänna löneavgiften kommer att uppgå till 20,45 procentenheter.

Nedsättning av arbetsgivaravgifter för personer som har fyllt 18 men inte 25 år

Nedsättningen innebär att arbetsgivaravgifterna inklusive den allmänna löneavgiften, men exklusive ålderspensionsavgiften, på 10,21 procent, halveras. Nedsättningen motsvarar på detta sätt

11,11 procentenheter, om inte extra karenstid valts. Detta innebär att egenavgifterna och den allmänna löneavgiften kommer att uppgå till 21,31 procent av avgiftsunderlaget. För andra halvåret 2007 uppgår nedsättningen dock till 9,71 procentenheter.

Skattereduktion för hushållstjänster

Från och med den 1 juli 2007 ges en skattereduktion vid privatpersoners köp av hushållstjänster. Skattereduktionen uppgår till 50 procent av arbetskostnaden för den utförda tjänsten, dock maximalt 50 000 kronor per person.

Anställningsstöd vid anställning av långtidsarbetslösa och långtidssjukskrivna

Målgruppen är arbetslösa med mycket långa inskrivningstider på arbetsförmedlingen och långtidssjukskrivna. Stimulansen ges i form av särskilt anställningsstöd och anställningsstöd för långtidssjukskrivna. Stöden föreslås lämnas som bidrag under anslag från den 1 januari 2008. Övriga anställningsstöd avvecklas från 2007.

Skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare (OSA)

Målgruppen för stödet är arbetslösa med vissa funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga. Stödet föreslås lämnas som bidrag under anslag från den 1 januari 2008.

Utbildning av personal inom vård och äldreomsorg

Ett tidsbegränsat stöd för utbildning av personal inom vård och omsorg gäller från den 1 januari 2005 till och med den 31 december 2007.

Utbildningsvikariat

Tillfälligt stöd från 2006 i form av att skattekreditering lämnas till arbetsgivare inom gemensamt finansierad vård och omsorg till utbildningskostnader för personal samt lönekostnader för vikarier som ersätter de anställda under utbild-

ningstiden. Utbildningsvikariatet avvecklas sedan den 24 oktober 2006.

Plusjobb

Plusjobb infördes av den tidigare regeringen från och med den 1 januari 2006. Stödet gällde kvalitetshöjande arbetsuppgifter inom offentligt finansierad verksamhet i maximalt två år i samband med att arbetsgivare anställde en långtidsarbetslös. Plusjobben avvecklas sedan den 24 oktober 2006.

Nystartsjobb

Nystartsjobb infördes den 1 januari 2007 för att öka möjligheterna för dem som står långt från arbetsmarknaden att komma tillbaka till arbete. Nystartsjobben innebär att ett belopp motsvarande arbetsgivaravgifterna, inklusive ålderspensionsavgiften, krediteras arbetsgivarens skattekonto för de personer som kvalificerar till ett nystartsjobb.

6.4 Mål

Arbetsmarknadspolitiken har som övergripande mål att bidra till en väl fungerande arbetsmarknad. Detta mål är beslutat av riksdagen.

Den arbetsmarknadspolitiska verksamheten ska också bidra till att nå målen i EU:s sysselsättningsstrategi.

För närvarande pågår ett arbete med att effektivisera arbetsmarknadspolitiken och tydliggöra arbetslinjen. De arbetsmarknadspolitiska resurserna ska inriktas mot att matcha arbetssökande med lediga jobb samt bidra till att motverka utanförskap. Arbetslöshetsförsäkringens roll som en omställningsförsäkring för kortare perioder av arbetslöshet ska säkerställas. Resultaten av de arbetsmarknadspolitiska insatserna ska förbättras genom att uppföljning och utvärdering prioriteras inom, och erfarenheterna tas tillvara av, berörda myndigheter.

EU:s sysselsättningsstrategi

Varje år antas gemensamma sysselsättningsriktlinjer som ska ligga till grund för ländernas nationella sysselsättningspolitik. Arbetsmarknadspolitiken ska tillsammans med insatser inom

andra politikområden bidra till att uppsatta mål nås. För perioden 2005–2008 som antogs under 2005 integrerade sysselsättningsriktlinjer i samband med revideringen av Lissabonstrategin. Dessa ska omsättas i tydliga prioriteringar; att få in och behålla fler människor på arbetsmarknaden, öka arbetskraftsutbudet och modernisera de sociala trygghetssystemen, att förbättra arbetstgares och företags anpassningsförmåga samt öka investeringarna i humankapital genom bättre utbildning och färdigheter.

Länderna återrapporterar årligen den politik som har förts mot bakgrund av riktlinjerna. Förra året antogs ett nationellt handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning för perioden 2006–2008.

6.5 Resultat

Ny redovisning i Arbetskraftsundersökningen

Statistiska centralbyråns (SCB) arbetskraftsundersökningar (AKU) har redovisat arbetslösheten och sysselsättningen för befolkningen i åldern 16–64 år. Enligt nu gällande arbetslöshetsdefinition har arbetssökande heltidsstuderande inte räknats som arbetslösa. Detta innebär att den svenska arbetslöshetsstatistiken avviker från internationella rekommendationer som ligger till grund för exempelvis Eurostats statistik.

Regeringen beslutade i maj att förändra den svenska statistiken så att denna överensstämmer med internationella rekommendationer (A2007/4550/AE). Den nya ordningen träder i kraft i oktober 2007 och innebär dels att sysselsättnings- och arbetslöshetsbegreppen innefattar åldersgruppen 15–74 år, dels att arbetssökande heltidsstuderande innefattas i begreppet arbetslösa.

En konsekvens av detta är att arbetslösheten ökar relativt kraftigt, jämfört med den tidigare definitionen, vilket framgår av tabell 6.1. Att heltidsstuderande som har sökt arbete nu räknas som arbetslösa innebär att den procentuella arbetslösheten kommer att öka. För första halvåret

2007 uppgår ökningen till nära två procentenheter. Det förändrade åldersintervallet påverkar dock sysselsättningsgradens storlek mer än den relativa arbetslösheten.

Tabell 6.3 Olika mått på öppen arbetslöshet, genomsnitt för perioden jan–juni 2007

	AKU 16-24 år		AKU 15-74 år ¹	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Jan-juni 2007				
Båda könen	218 500	4,7	318 200	6,6
Kvinnor	102 000	4,7	156 200	6,8
Män	116 400	4,8	161 900	6,4

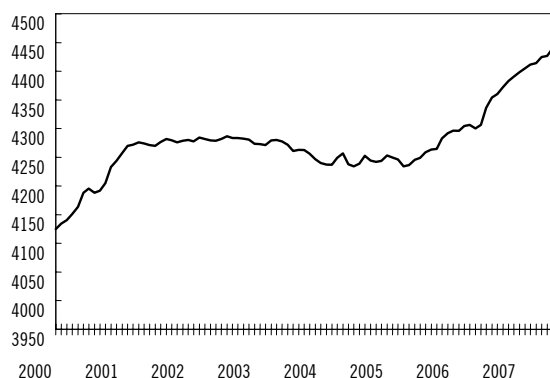
¹ Arbetssökande heltidsstuderande ingår.

Arbetsmarknadsläget

Arbetsmarknaden har i år fortsatt att utvecklas starkt. Både arbetskraftsdeltagandet och sysselsättningen har ökat kraftigt och arbetslösheten har minskat. Den öppna arbetslösheten har dock inte minskat i samma utsträckning som sysselsättningen har ökat eftersom arbetskraftsdeltagandet samtidigt har ökat och antalet deltagare i konjunkturberoende program har minskat. Både regeringen och externa bedömare förväntar sig en fortsatt hög ekonomisk tillväxt och positiv utveckling på arbetsmarknaden under 2007 och 2008. Dock finns indikationer på ökande arbetskraftsbrist i vissa branscher.

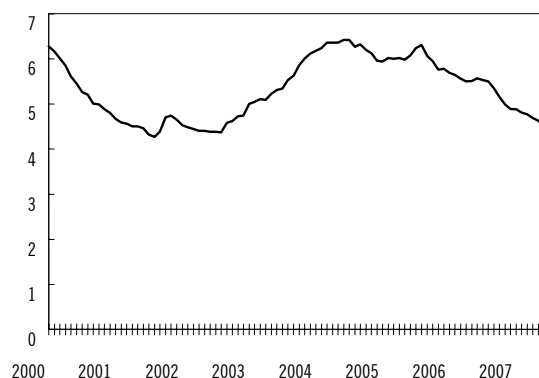
Sysselsättningens utveckling

Under årets första sex månader ökade sysselsättningsgraden i gruppen 16–64 år från 73,7 till 74,9 procent, jämfört med samma period föregående år. Detta motsvarar en sysselsättningsökning om i genomsnitt 110 000 personer. Sysselsättningen ökade bland både kvinnor (+52 000) och män (+57 000), in- (+76 000) och utrikes (+34 000) födda, personer under 25 (+42 000) och över 60 år (+20 000). Ökningen var emellertid störst bland människor i åldern 25–44, män och unga.

Diagram 6.1 Antalet sysselsatta januari 2000–juli 2007, 16–64 år

Källa: AKU,SCB

Anm. Länkade värden. Säsongrensade värden, 3 månaders glidande medelvärde.

Diagram 6.2 Öppen arbetslöshet januari 2000–juli 2007, 16–64 år

Källa: AKU,SCB

Anm. Länkade värden. Säsongrensade värden, 3 månaders glidande medelvärde.

Utvecklingen av arbetskraftsdeltagandet

Parallellt med att sysselsättningen har stigit har arbetskraftsdeltagandet, dvs. andelen sysselsatta plus aktivt arbetsökande i relation till befolkningen, ökat. Under första halvåret 2007 steg arbetskraftsdeltagandet i befolkningen (16–64 år) från 78,1 till 78,6 procent, jämfört med första halvåret 2006. Erfarenheten visar att arbetskraftsdeltagandet samvarierar med sysselsättningsutvecklingen och att fler människor söker sig till arbetsmarknaden när denna förbättras. Detta är en av förklaringarna till att den öppna arbetslösheten har minskat relativt sett mindre än vad sysselsättningen har ökat. Den andra förklaringen är att antalet deltagare i konjunkturberoende program har minskat kraftigt (44 000) jämfört med motsvarande period föregående år.

Arbetslöshetens utveckling

Under det första halvåret 2007 var den öppna arbetslösheten (16–64 år) 4,7 procent, vilket är en minskning med en procentenhet jämfört med första halvåret 2006. Detta innebär att antalet arbetslösa uppgick till 218 000 personer, eller 40 000 färre personer i jämförelse med första halvåret 2006. Adderas antalet personer i konjunkturberoende program till de öppna arbetslösa visar detta att den totala arbetslösheten minskade, från 8,8 procent under första halvåret 2006 till 6,8 procent under det första halvåret 2007.

Den öppna arbetslösheten i åldersgruppen 15–74 inklusive heltidsstudier som söker arbete uppgick under samma period till 6,6 procent, vilket är en minskning med 1,3 procentenhet jämfört med samma period 2006.

En ny arbetsmarknadspolitik

Regeringen har sedan den tillträdde under hösten 2006 vidtagit en rad kraftfulla åtgärder för att effektivisera arbetsmarknadspolitiken och tydliggöra arbetslinjen. Omläggningen av politiken innebär ett tydligt fokus på matchningen mellan utbud och efterfrågan på arbetsmarknaden. De arbetsmarknadspolitiska programmen ska i större utsträckning omfatta dem som befinner sig allra längst från arbetsmarknaden. Övergången till arbete för bl.a. dem som har varit arbetslösa en lång tid, långtidssjukskrivna och personer med sjuk- eller aktivitetsersättning (f.d. förtidspensionärer) ska underlättas i syfte att minska utanförskapet.

Detta är särskilt viktigt på ett par års sikt i en situation med ett högt resursutnyttjande i ekonomin och kommande stora demografiska förändringar, som bl.a. innebär att allt färre i yrkesverksam ålder ska försörja allt fler äldre.

Regeringens insatser syftar till att påverka tre relaterade områden. Det första är att stimulera arbetskraftsutbudet genom att säkerställa arbetslöshetsförsäkringens roll som omställningsförsäkring vid kortare perioder av arbetslöshet. Det sker genom att reducera överutnyttjandet av försäkringen, genom ersättningsnivåer som gör det mer lönsamt att arbeta och genom krav på att personer som uppbär arbetslöshetsersättning faktiskt är aktivt arbetsökande. Erfarenheten visar att deltagande i arbetsmarknadspolitiska program tenderar att reducera människors sökaktivitet. Detta, i kombination med den höga efterfrågan på arbetsmarknaden, är en av orsakerna till att regeringen

minskat volymerna av arbetsmarknadspolitiska program.

Det andra är att stimulera efterfrågan på arbetskraft som står långt från arbetsmarknaden. Det görs genom insatser som minskar arbetsgivarnas kostnader att anställa personer som av olika anledningar har särskilda svårigheter att komma in på arbetsmarknaden, som t.ex. ny-startsjobb, instegsjobb och halverade sociala avgifter för ungdomar.

Det tredje området är matchningen mellan arbetssökande och lediga arbeten, vilken måste effektiviseras. Reformeringen av AMV, inrättandet av jobb- och utvecklingsgarantin samt jobbgarantin för ungdomar ska ses mot denna bakgrund.

Matchningen i fokus

AMV har för 2007 fått en förenklad målstruktur och ett tydligt mål att verksamheten ska bidra till en väl fungerande arbetsmarknad.

Antalet arbetsmarknadspolitiska program och insatser har reducerats till antalet och flertalet åtgärder har minskat i omfattning. Efterfrågan på arbetskraft har ökat kraftigt de senaste åren. Arbetsförmedlingarna ska därför prioritera matchningen och primärt inte förmedla arbetsmarknadspolitiska program.

AMV:s verksamhet bidrar i stor utsträckning till att uppnå de arbetsmarknadspolitiska målen. Under 2006 hade AMV målet att bidra till att korta arbetslöshetstiderna. AMS gör ingen tydlig bedömning av huruvida detta mål uppnåtts. AMS rapporterar att det har skett en mycket marginell minskning av arbetslöshetstiden under 2006. AMS påtalar att arbetslöshetstiden påverkas både av arbetsförmedlingarnas insatser och av faktorer som ligger utanför förmedlingarnas kontroll. AMS har inte gjort någon mer ingående analys utifrån målsättningen.

AMS har på försök under 2006 satt ett mål om att andelen nyinskrivna som får ett arbete inom 90 dagar ska öka jämfört med året innan. Syftet med målet är, enligt AMS, att i högre grad styra resurserna i verksamheten mot tidiga matchningsinsatser. AMS konstaterar att man uppnått det uppsatta målet och att en bidragande orsak till detta är att efterfrågan på arbetskraft har ökat kraftigt. AMS gör ingen analys av verksamhetens bidrag till måluppfyllelsen. Detta mål gäller även 2007.

De arbetssökandes sökaktivitet är av betydelse för att korta den tid som de uppbär arbetslöshetsersättning. Därför är också ett av grundvillkoren för rätten till arbetslöshetsersättning att man aktivt söker arbete. Arbetsförmedlingen kan på olika sätt stimulera den sökande till detta, inte minst genom ett effektivt användande av handlingsplanerna.

I AMS sökandeundersökning, som genomförs varje månad, speglas sökaktiviteten bland annat via frågorna om hur mycket tid som används till att söka och leta jobb den senaste veckan respektive hur många jobb som söktes under den senaste månaden. Under både 2005 och 2006 ägnade de arbetssökande i genomsnitt 4,9 timmar per vecka åt aktivt arbetssökande. På grund av att denna fråga förändrades något mellan 2004 och 2005 går det inte att med säkerhet säga om tiden har ökat eller minskat i förhållande till 2004. Enligt AMS mätningar har det genomsnittliga antalet sökta jobb per månad förändrats marginellt mellan 2005 och 2006 genom en ökning från 5,3 till 5,4 sökta jobb per månad. Under 2004 var det genomsnittliga antalet sökta jobb något lägre, 4,3.

Sökandeundersökningen visar på stora regionala variationer i fråga om sökaktiviteten. Det är variationer som i huvudsak torde kunna förklaras av skillnader i arbetsmarknadsläget och att sökanden inte i tillräcklig utsträckning söker interlokalt. AMS kommenterar eller analyserar inte den marginella förändringen i de arbetssökandes sökaktivitet i förhållande till att antalet platser har ökat och att det nu enligt myndigheten även finns flaskhalsar på arbetsmarknaden. AMS gör inte heller någon analys av sökaktiviteten i relation till att antalet anvisningar har minskat.

Det är viktigt att den arbetssökande får ett omedelbart stöd av arbetsförmedlingen. Den individuella handlingsplan som upprättas gemensamt av arbetsförmedlingen och den arbetssökande är en viktig del i detta. Regeringen beslutade under hösten 2006 att en handlingsplan ska upprättas inom 30 dagar, mot tidigare 100 dagar.

I förmedlingsarbetet har arbetslöshetsförsäkringen en viktig roll som omställningsförsäkring. AMS har bedrivit ett omfattande utvecklingsarbete för att främja enhetlighet och rättssäkerhet i tillämpningen av regelverket för arbetslöshetsförsäkringen. Under 2006 har bl.a. riktlinjerna ändrats för när en anvisning ska ges. Dessutom har AMS skapat en förbättrad organisatorisk

stödstruktur för frågor om arbetslöshetsförsäkringen. Bland annat har det utsatts resurspersoner vid arbetsförmedlingskontoren med uppgift att bistå arbetsförmedlare i frågor om tillämpningen av regelverket. En ny organisatorisk enhet med samma uppdrag vid AMS har också etablerats under 2006.

AMV hade vidare målet att korta vakanstiderna för lediga platser. AMS bedömning är att myndigheten inte har nått målet under 2006. Detta beror enligt AMS på ökade flaskhalsproblem på arbetsmarknaden.

AMS framhåller att en brist i matchningsarbetet är att arbetsförmedlingen inte alltid haft tillräckliga kunskaper om de arbetslösas kompetens. Under året har ett arbete påbörjats för att komma till rätta med detta.

Den tidigare regeringen hade som målsättning för AMV att antalet arbetssökande med svag förankring på arbetsmarknaden som får ett osubventionerat arbete ska öka jämfört med året innan. AMS bedömning är att målet inte har uppnåtts.

Reformering av AMV

AMV ska reformeras från grunden. Det innebär att AMS och länsarbetsnämnderna avvecklas och att en ny samlad myndighet, Arbetsförmedlingen, kommer att inrättas från den 1 januari 2008.

Den befintliga myndighetsstrukturen på arbetsmarknadsområdet försvårar styrningen och minskar verksamhetens effektivitet. Syftet med reformeringen av AMV är att uppnå en mer effektiv, enhetlig och rättssäker verksamhet. Regeringen avser att följa upp och utvärdera om reformen får avsett resultat.

Regeringen har gett AMS i uppdrag att genomföra avvecklingen av den nuvarande organisationen och att förbereda inrättandet av den nya myndigheten. I uppdraget ingår att vidta alla de åtgärder som krävs för att den nya myndigheten ska kunna verka effektivt från och med den 1 januari 2008. Det innefattar bl.a. att dra upp riktlinjer för den nya myndighetens verksamhet med avseende på organisation, arbetsordning, bemanning, kompetens och arbetsform, att beakta möjligheterna till rationaliseringar och besparingar samt att i övrigt vidta de åtgärder som bedöms nödvändiga för bildandet av den nya myndigheten.

Fler kompletterande aktörer till den offentliga arbetsförmedlingen

Regeringens bedömning är att den offentliga arbetsförmedlingen bör kompletteras med flera olika aktörer. Därmed blir utbudet av förmedlingstjänster större och mer diversifierat vilket bör kunna underlätta matchningen samt ge förbättrad service till arbetslösa.

Ett första steg i denna riktning tog regeringen i och med att AMS fick uppdraget i regleringsbrevet för 2007 att mer aktivt använda kompletterande aktörer. AMS ska säkerställa och tydliggöra att kompletterande aktörer är en del av tjänsteutbudet.

AMS har mot denna bakgrund under 2007 påbörjat en försöksverksamhet med upphandlad privat jobbförmedling på tre ställen i landet (Malmö, Norrköping och Sundsvall/Härnösand/Timrå).

Försöksverksamheten omfattar drygt 1 000 personer i tre olika prioriterade grupper. Dessa är långtidsarbetslösa ungdomar, funktionshindrade med nedsatt arbetsförmåga och långtidsarbetslösa utrikes födda.

Försöksverksamheten startade i mitten av juli 2007 och utvärderas av Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU). Det är för tidigt att redovisa några resultat från försöksverksamheten. Försöksverksamheten är ett första steg för att öka upphandlingen av externa aktörer som ett komplement till den offentliga arbetsförmedlingen.

Arbetslöshetsförsäkringen

Förändringarna av arbetslöshetsförsäkringen har gjorts i två steg genom propositionerna (prop. 2006/07:15) *En arbetslöshetsförsäkring för arbete* och (prop. 2006/07:89) *Ytterligare reformer inom arbetsmarknadspolitiken*. Reformerna har varit avsedda att stärka arbetslöshetsförsäkringens roll som omställningsförsäkring och att öka individens drivkrafter att bryta arbetslösheten.

Reformerna innebär bl.a. ett ökat krav på arbete för att kvalificera till arbetslöshetsersättning, men även att mängden arbete som utförts före arbetslösheten har fått ökad betydelse för nivån på arbetslöshetsersättningen. Dessutom har ersättningsnivåerna förändrats och förhöjd dagpenning, förlängd ersättningsperiod samt möjligheten att begränsa arbetssökandet under de hundra första ersättningsdagarna avskaffats.

Mot bakgrund av att en del av reformerna nyligen trätt i kraft eller ännu inte hunnit träda i

kraft är det svårt att bedöma den samlade effekten av de förändringar som genomförts. Regeringen kan dock konstatera följande: Enligt Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) betalades cirka 1,4 miljarder kronor ut i arbetslöshetsersättning i juli, vilket är en minskning med 636 miljoner kronor jämfört med samma period 2006. Antalet personer som fick ersättning under juli var 181 000, vilket är 66 000 färre än samma period förra året. Vidare har IAF i en rapport, *Effekterna av förändringarna i arbetslöshetsförsäkringen* (2007:8), konstaterat att den samlade effekten av de förändringar som genomförts genom prop. 2006/07:15 är en minskad kostnad för arbetslöshetsförsäkringen med cirka 2,9 miljarder kronor. IAF betonar emellertid att det krävs en längre tids tillämpning för att effekten av förändringarna ska slå igenom fullt ut och beräknar att de långsiktigt minskade utbetalningarna, till följd av förändringarna sannolikt blir åtminstone tio procent lägre än vad det skulle ha blivit utan förändringarna.

Insatser för att motverka eventuellt fusk och felaktiga utbetalningar

I budgetpropositionen för 2007 (prop. 2006/07:1) aviserade regeringen att den avsåg att skärpa och se över regelverken inom arbetsmarknadspolitiken i syfte att minska eventuellt fusk och säkerställa att beslutade regler upprätthålls. En rad åtgärder har vidtagits med anledning av detta. Flera av dem har redovisats i 2007 års ekonomiska vårproposition (prop. 2006/07:100). Utöver dessa åtgärder har också bl.a. fortsatta förändringar inom arbetslöshetsförsäkringen under 2007 inneburit stramare regler och ett tydligare regelverk för när och hur ersättning ska lämnas vid arbetslöshet införts *Ytterligare reformer inom arbetsmarknadspolitiken* (prop. 2006/07:89).

Vidare har både AMS och IAF i sina respektive regleringsbrev fått i uppdrag att analysera omfattningen av, orsakerna till samt utvecklingen av felaktiga betalningar. Myndigheterna ska redovisa detta uppdrag till regeringen under oktober 2007.

I det löpande arbetet som myndigheterna bedriver ingår att kontrollera att inte fel uppstår eller att felaktiga utbetalningar sker. Både AMS och IAF har deltagit i den s.k. FUT-delegationens arbete (Delegationen mot felaktiga utbetalningar). I rapporten *Varför blir det fel* (rapport 5 2007) har de redovisat tänkbara orsaker till fel-

aktiga utbetalningar. Arbetet med att minska fusk och överutnyttjande i arbetslöshetsförsäkringen fortsätter och är en högt prioriterad fråga..

Nystartsjobb

Nystartsjobben infördes den 1 januari 2007. Nystartsjobb är en riktad efterfrågestimulans som privata arbetsgivare får vid anställning av någon som har varit utanför arbetslivet i mer än ett år. Nystartsjobb innebär att hela arbetsgivaravgiften, inklusive pensionsavgiften, kompenseras genom en kreditering på arbetsgivarens skattekonto. Ungdomar kan få nystartsjobb redan efter sex månaders arbetslöshet under längst ett år. Nystartsjobben får kombineras med andra efterfrågestimulanser, exempelvis de som finns för anställning av unga.

Nystartsjobben har ökat som planerat och i slutet av juli hade drygt 10 000 personer nystartsjobb. Dessutom är stödets träffsäkerhet för utsatta grupper god. Andelen som har fått ett nystartsjobb och har varit inskrivna på arbetsförmedlingen i mer än två år uppgick i slutet av juni till närmare 46 procent. Närmare 20 procent av nystartsjobben har gått till ungdomar under 25 år och knappt 30 procent har gått till utrikes födda personer. Närmare 13 procent av dem som har fått ett nystartsjobb har någon form av funktionshinder.

En stor majoritet, 80 procent, har kvalificerat sig för ett nystartsjobb genom arbetslöshet. Knappt tio procent har genom kombination av sjukskrivning och arbetslöshet eller enbart sjukskrivning kvalificerat sig för ett nystartsjobb. Knappt fyra procent utgörs av nyanlända invandrare. Drygt tre procent av dem som har fått ett nystartsjobb har tidigare haft en koppling till Samhall.

Könsfördelningen bland nystartsjobbarna är mycket ojämn, knappt 32 procent kvinnor och drygt 68 procent män. Regeringen avser att förändra regelverket för nystartsjobben från och med den 1 januari 2008 på så sätt att samtliga arbetsgivare inom den offentliga sektorn kan tillgodogöra sig den nedsättning av arbetsgivaravgifterna som nystartsjobben innebär. Dessutom kommer personer som varit deltidsarbetslösa minst två år och som går upp på en heltidsanställning tillfälligt under 2008 också kunna få nystartsjobb under längst ett år. Detta sammantaget bör leda till jämnare könsfördelning. Nedsättningen kommer också

för de flesta att motsvara dubbla arbetsgivaravgiften för dem som sedan minst ett år tillbaka fått sjukpenning, rehabiliteringspenning, sjuk- eller aktivitetsersättning. Fler långtidssjukskrivna bör därmed kunna få en anställning med hjälp av de särskilda nystartsjobb, så kallade nyfriskjobb som regeringen avser att införa från och med den 1 januari 2008.

Jobb- och utvecklingsgarantin

Den 2 juli i år ersatte jobb- och utvecklingsgarantin den s.k. aktivitetsgarantin. Uppbyggnaden av jobb- och utvecklingsgarantin sker nu i snabb takt. De personer som i aktivitetsgarantin hade programanvisningar också i andra program kommer in i jobb- och utvecklingsgarantin då dessa anvisningar löper ut. Målgruppen för jobb- och utvecklingsgarantin omfattar förutom dem som uppburit arbetslöshetsersättning även alla dem som har varit inskrivna vid arbetsförmedlingen i 18 månader eller mer. I enlighet med vad som aviserades i propositionen *Ytterligare reformer inom arbetsmarknadspolitiken* (prop. 2006/07:89) har regeringen övervägt frågan om att sänka tidsgränsen från 18 månader för dem som inte uppburit arbetslöshetsersättning. Regeringen bedömer att några förändringar inte är aktuella utan avser att följa upp denna fråga i samband med övrig uppföljning av införandet av garantin.

Särskilt anställningsstöd

Det särskilda anställningsstödet är det stöd som är riktat till de arbetslösa som stått utan arbete längst tid. Nyanvisning till särskilt anställningsstöd är därför reserverat för dem i jobb- och utvecklingsgarantin som avslutat garantins första fas, vilket bl.a. inkluderar kartläggning av arbets hinder. Från den 1 januari 2008 kommer stödet att redovisas som ett bidrag som belastar anslag 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader*.

Jobbgaranti för ungdomar

I dagsläget kan arbetslösa ungdomar under 20 år delta i kommunala ungdomsprogram (KUP). Ungdomar mellan 20 och 24 år kan delta i ungdomsgarantin (UG). Den sistnämnda kategorin kan dessutom delta i flertalet andra arbetsmarknadspolitiska program. De flesta uppföljningar och utvärderingar pekar på att ungdomsinsatserna har små eller inga effekter på ungdomarnas arbetssituation. Regeringen har i propositionen *En jobbgaranti för ungdomar* (prop. 2006/07:118)

föreslagit att ungdomsinsatserna KUP och UG ska avskaffas från och med den 1 december 2007. Regeringen avser att i stället vid samma tidpunkt införa en jobbgaranti för ungdomar. Denna garanti kommer att omfatta ungdomar mellan 16 och 24 år som har varit inskrivna som arbetssökande på arbetsförmedlingen i tre månader. Även deltidsarbetslösa och timanställda ungdomar med arbetslöshetsersättning kommer att omfattas av garantin. I jobbgarantin ska ungdomarna i första hand erbjudas intensifierat stöd med matchning och coaching, men efter en inledande period ska matchningsinsatserna kunna förstärkas med insatser som kan vara praktik eller utbildning.

Införandet av jobbgarantin utgör en del av den satsning som regeringen gör för att bekämpa ungdomsarbetslösheten. Flera andra åtgärder har redan vidtagits. Dit hör den halvering av socialavgifterna för ungdomar som fyllt 18 men inte 25 år som gäller från och med den 1 juli 2007. Ungdomar mellan 20 och 24 år kan dessutom kvalificera till nystartsjobb redan efter sex månaders arbetslöshet.

Integrationsinsatser

Den kraftiga sysselsättningsökningen slår igenom också bland utrikes födda. För utrikes födda män, 16–64 år, är ökningen mellan 2005 och 2006 till och med större än för inrikes födda män medan sysselsättningsutvecklingen för utrikes födda kvinnor inte har varit lika gynnsam. Utrikes födda mäns sysselsättningsgrad var i åldrarna 16–64 år 66,4 procent medan den för kvinnor uppgick till 58,5 procent under 2006. Även de stora skillnaderna i arbetslöshet mellan utrikes födda och inrikes födda består. Arbetslösheten för utrikes födda 16–64 år var 2006 mer än dubbelt så hög som för inrikes födda. Ungdomar som är utrikes födda har som grupp en sämre situation när det gäller etablering på arbetsmarknaden än jämnåriga svenskfödda ungdomar.

I 2007 års ekonomiska vårpropositionen presenterade regeringen ett särskilt integrationspaket syftande till att underlätta för nyanlända invandrare att snabbt komma in på arbetsmarknaden. I paketet ingick förslag om att från och med den 2 juli 2007 införa s.k. instegsjobb. Regeringen föreslog också en förstärkning av arbetsförmedlingens resurser för att säkerställa att nyanlända invandrare tidigt erbjuds en bedömning av tidigare yrkeserfarenheter samt en pilotverksamhet med validering av utländsk

kompetens enligt vissa branschmodeller. Dessa verksamheter påbörjades också vid halvårsskiftet. Det är ännu för tidigt att säga något om hur de aktuella initiativen har fallit ut.

I fråga om ”Prova-på-plats”, den särskilda form av arbetspraktik som tidigt efter registrering på arbetsförmedling ska kunna erbjudas utrikes födda, redovisar AMS att 1 350 personer under 2006 har lämnat insatsen. 90 dagar efter avslutad insats hade 40 procent arbete och 25 procent var åter arbetslösa.

Arbetsplatsintroduktion, som innebär förstärkt stöd inför och uppföljning efter en anställning till såväl arbetssökande som arbetsgivare, erbjöds under 2006 till 4 600 personer. Andelen som hade arbete 90 dagar efter avslutad insats var 71 procent.

Hittillsvarande erfarenheter från den försöksverksamhet som under två år bedrivs i tre län för nyanlända invandrare visar bl.a. att en utökad samverkan mellan kommunerna, landstingen, Försäkringskassan och Migrationsverket är angelägen. AMS redovisar vidare att det har tagit tid att komma fram till hur samverkan med framför allt kommunerna ska utformas. Det stora inflödet av nyanlända till kommunerna har i vissa fall minskat kommunernas möjligheter att avsätta tid för samverkan inom försöksverksamheten. Andra orsaker är att såväl uppdraget som målgrupper och målformuleringar skiljer sig mellan kommunerna och AMV. I slutet av maj 2007 deltog 1 800 nyanlända invandrare i försöksverksamheten. Av dem var 70 procent män. En enkät från AMS till deltagande kommuner om framgångsfaktorer och utvecklingsområden i arbetet ger en övervägande positiv bild, där vikten av individuellt anpassade insatser, utbildning, behovet av ökat arbetsmarknadsfokus inom Sfi samt effektiv kommunikation i samverkan lyfts fram. Försöksverksamheten avslutas i juni 2008.

Regeringen har den 1 juli i år, bl.a. mot bakgrund av nedläggningen av Integrationsverket, förtydligat AMS ansvar för nyanlända invandrare genom ett tillägg i förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Av denna framgår att AMS inom sitt verksamhetsområde ska verka för att nyanlända invandrare erbjuds insatser som främjar en snabb och effektiv etablering på arbetsmarknaden. AMS ska i detta arbete vara samordnande, stödjande och pådrivande i förhållande till övriga berörda parter.

AMS har tillsammans med Sveriges Kommuner och Landsting, Integrationsverket, Migrationsverket och Myndigheten för skolutveckling tagit fram riktlinjer för arbetsförmedlingens arbete med nyanlända invandrare. AMS redovisar i en rapport till regeringen i augusti 2007 att det vid utgången av maj 2007 fanns nästan 12 000 nyanlända utrikes födda registrerade vid arbetsförmedlingen. Drygt hälften av dessa fanns i storstadslänen.

Lokala utvecklingsavtal

Regeringen har under 2007 tecknat lokalt utvecklingsavtal med 21 kommuner om utveckling i stadsdelar som präglas av utanförskap. Inom ramen för dessa avtal har AMV tecknat samverkansöverenskommelser med Botkyrka, Halmstad, Huddinge, Jönköping, Norrköping, Sundsvall och Växjö kommun.

Samverkan med Försäkringskassan

För att minska utanförskap till följd av ohälsa har Försäkringskassan och AMS sedan 2003 i uppdrag att upprätta en nationell handlingsplan för arbetslivsinriktad rehabilitering för arbetslösa sjukskrivna. Verksamheten omfattar sedan 2005 även personer med sjuk- eller aktivitetsersättning och sedan 2006 sjukskrivna som har en anställning, men som behöver byta arbete på grund av ohälsa. Den nationella handlingsplanen följs upp med länsvisa planer. AMV:s insatser finansieras via de fem procenten av sjukpenninganslaget som kan användas för insatser i samverkan.

Arbetsförmedlingens kostnader för verksamheten uppgick under 2006 till 440,5 miljoner kronor, varav 233 miljoner kronor var förvaltningskostnader. Under 2006 var antalet nya deltagare 11 500, varav 36 procent fick arbete eller påbörjade utbildning. Det första halvåret 2007 påbörjades insatser i samverkan för omkring 6 200 personer. Målet för hela 2007 är 15 000 nya deltagare. Resultaten för det första halvåret 2007 är i nivå med 2006 års resultat. En granskning, som ska vara avslutad den 30 november 2007, av verksamheten för arbetslösa sjukskrivna pågår hos Riksrevisionen.

Förstärkta insatser i samverkan för dem som har varit sjukskrivna i mer än två år samt personer med tidsbegränsad sjuk- eller aktivitetsersättning (totalt 154 000 personer) bedrivs inom ramen för det s.k. Pila-projektet. Under 2006 bedrevs Pila i de två pilotlänen Västra Götaland och Västmanland. Utifrån erfarenheterna därifrån har myndigheterna beslutat att utvidga Pila

till resten av landet från och med den 1 mars 2007. Regeringen har uppdragit åt myndigheterna att i augusti 2007 inkomma med en resultatredovisning innan ställning tas till om verksamheten ska fortsätta. Av redovisningen framgår att den arbetsmodell som har utvecklats har en starkare betoning på arbetslinjen med tidsatta processer för att minimera ledtiderna. Fram till mitten av juni 2007 har det inom Pila-projektets ram granskats 37 000 ärenden och till årets slut uppskattas ytterligare 49 000 ärenden ha gått igenom. Projektet har inneburit ett utökat samarbete med arbetsförmedlingen beträffande insatser för dem som saknar arbete, vilket gällt drygt hälften av målgruppen. Myndigheterna bedömer att omkring 30 000 personer av den totala målgruppen på 154 000 personer kan komma i arbete eller söka arbete. Av de uppskattade 30 000 personerna bedömer myndigheterna drygt hälften vara en mer renodlad effekt av Pila. Effekten av Pila bedöms av myndigheterna vara betydligt större för den grupp som uppbär tidsbegränsad sjukersättning än den som har sjukpenning.

Arbetsförmedlingen samverkar också med Försäkringskassan till följd av de möjligheter som finns till finansiell samordning enligt lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser. Verksamheten omfattade under 2006 cirka 10 000 personer. Enligt en rapport från Statskontoret i maj 2007 (Stk 2007:6) deltar länsarbetsnämnderna i denna samordning i 58 samordningsförbund i 16 län. I verksamheten medverkar drygt 100 kommuner. Statskontoret anser att regeringen bör ge ett tydligare uppdrag till myndigheterna samt tydliggöra vilka resultat som förväntas av den finansiella samordningen. Statskontoret menar vidare att regeringen bör initiera en kartläggning av behovet av samordnad rehabilitering att ha som grund för framtida bedömningar av uppnådda resultat. Statskontoret är dessutom kritiskt till att det nationella systemet för uppföljning av samverkansinsatser (SUS) inte fungerar.

Insatser för funktionshindrade

AMS har tillsammans med 13 andra myndigheter utsetts till sektorsmyndighet med särskilt uppdrag att medverka till att regeringens mål för handikappolitiken uppnås. Sektorsansvariga myndigheter har särskilt ansvar för att de nationella målen för handikappolitiken förverkligas. Regeringens mål för handikappolitiken är ännu

inte uppfyllt. Sysselsättningsgraden för funktionshindrade som medför nedsatt arbetsförmåga uppgår till 52 procent medan sysselsättningsgraden för övriga befolkningen uppgår till 75 procent under 2006.

AMV har på den tidigare regeringens uppdrag satt ett antal etappmål för att kunna bidra till att uppnå regeringens mål för handikappolitiken. Etappmålen för funktionshindrade är inriktade på att öka sysselsättningsgraden, minska antalet långtidsinskrivna, öka arbetsgivarnas vilja att anställa funktionshindrade samt anpassa arbetsplatserna.

Regeringen kan konstatera att vid den årliga åiterrapporteringen kopplad till sektorsansvaret så har endast ett av AMV:s uppsatta etappmål uppnåtts.

Riksrevisionen har i sin inledande granskning av statens arbetsmarknadsstöd till funktionshindrade med nedsatt arbetsförmåga noterat brister i AMV:s arbete med etappmålen (dnr A2007/3399/A).

AMV hade under 2006 målsättningen att öka andelen övergångar från lönebidrag till osubventionerat arbete. AMV har uppnått målet.

Under 2006 har cirka 58 700 personer i genomsnitt per månad haft anställning med hjälp av lönebidrag. Antalet nya beslut uppgick till drygt 23 400 under 2006. Flertalet, 54 procent av alla i anställning med lönebidrag, fanns hos s.k. enskilda företag. Allmännyttiga organisationers andel utgjorde 18 procent.

Under 2006 deltog 552 personer i genomsnitt i utvecklingsanställning och vid årets slut fanns 1 253 personer i sådan anställning företrädesvis i enskilda företag (35 procent). Cirka 10 procent återfanns i allmännyttiga organisationer. Den genomsnittliga bidragsnivån uppgick till 78 procent. Den genomsnittliga bidragsnivån för anordnarbidraget uppgick till 98 kronor per dag. (Högst 100 kronor gällde under 2006).

År 2006 fick 205 personer i genomsnitt del av Trygghetsanställning och vid årets slut fanns 539 personer i sådana anställningar och då företrädesvis (47 procent) i enskilda företag. Den genomsnittliga bidragsnivån låg på 77 procent att jämföra med arbetsgivarkategorierna statliga myndigheter och allmännyttiga organisationer som låg på 81 procent. Genomsnittsnivån på anordnarbidraget var 94 kronor per dag. (Under 2006 var anordnarbidraget högst 100 kronor).

Under 2006 fick cirka 5 100 personer del av skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare

(OSA). Insatsen är riktad till funktionshindrade med socialmedicinska och psykiska funktionshinder.

Under året fick cirka 2 500 personer i särskilt introduktions- och uppföljningsstöd (SIUS), varav 40 procent kvinnor. I landet fanns 325 SIUS-konsulenter anställda till en sammanlagd kostnad av 146 miljoner kronor.

Kostnaden för bidrag för personligt biträde uppgick till knappt 163 miljoner kronor under 2006 och lämnades till cirka 5 400 personer (35 procent kvinnor och 65 procent män).

Under året har cirka 4 000 personer (60 procent kvinnor och 40 procent män) fått bidrag till hjälpmedel på arbetsplatsen till en kostnad av cirka 68 miljoner kronor.

Särskilt stöd för start av näringsverksamhet lämnades till 515 personer under 2006. Kostnaden för insatsen var 27 miljoner kronor.

Under 2006 anställde Samhall AB personer med funktionshinder för 24,7 miljoner arbetstimmar. Vid utgången av 2006 fanns det cirka 21 200 personer med funktionshinder anställda hos Samhall. Detta motsvarar cirka 18 000 årsanställda av vilka 46 procent var kvinnor. Ett villkor för bidraget under 2006 var att det till Samhall AB skulle rekryteras en minst lika stor andel personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga som föregående år från de prioriterade grupperna enligt de definitioner som Samhall AB och AMS enats om. Under 2006 rekryterades 44 procent personer med funktionshinder från de prioriterade grupperna vilket är en procentenhet över regeringens mål.

Ett ytterligare villkor till bidraget var att övergångar till arbete skulle motsvara minst fem procent brutto av de anställda inom ramen för skyddat arbete hos Samhall AB. Antalet övergångar uppgick till 1 044 personer eller 5,2 procent. Bolaget lyckades även uppnå ett positivt ekonomiskt resultat motsvarande 96 miljoner kronor.

Arbetslivsinriktad rehabilitering

Arbetslivsinriktad rehabilitering är ett program som riktar sig till arbetslösa som på grund av funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga eller som av andra skäl behöver extra stöd eller hjälp att närma sig arbetsmarknaden. Verksamheten omfattar vanligen fördjupad kartläggning eller arbetsprövning för att klarlägga omfattningen av individens arbetsförmåga. Under 2006 påbörjade cirka 37 000 personer en period i

arbetslivsinriktad rehabilitering, vilket är en ökning med cirka 5 000 personer jämfört med föregående år. Det förklaras med att insatserna för sjukskrivna arbetslösa har intensifierats genom det uppdrag som Försäkringskassan och AMS har av regeringen att samverka om en gemensam nationell handlingsplan för arbetslösa sjukskrivna. Omfattningen kan också beskrivas med att 10 370 personer i genomsnitt per månad deltog i rehabiliterande insatser under 2006. Den genomsnittliga arbetslöshetstiden före insatsen uppgick till 149 dagar för män och 145 dagar för kvinnor och tid i rehabiliteringsinsats var 94 dagar för män och 97 dagar för kvinnor. AMS redovisar också hur stor andel av deltagarna som fanns i arbete efter 30, 90 respektive 180 dagar. Efter 180 dagar hade 48 procent av männen och 41 procent av kvinnorna arbete med och utan stöd. Arbete utan stöd fick 8 procent av männen och 10,4 procent av kvinnorna.

Kostnaden för arbetslivsinriktad rehabilitering skiljer sig ifrån kostnaden för övriga program eftersom den delvis bedrivs i egen regi. Huvuddelen av tiden finns deltagaren i arbetsprövning eller praktik på arbetsplats varvid kostnader för aktivitetsstöd uppstår. AMS redovisar att kostnaden för aktivitetsstöd för deltagarna i arbetslivsinriktad rehabilitering under 2006 var 733 miljoner kronor vilket innebär en styckkostnad, genomsnittlig per deltagare och månad, på 10 300 kronor. Dessutom kan kostnader för hjälpmedel på arbetsplatsen tillkomma och därutöver kostnader för arbetspsykologiska eller andra utredningar.

Europeiska socialfonden

Europeiska socialfondens mål 3 och gemenskapsinitiativet Equal har omfattat programperioden 2000–2006. Projektverksamheten inom programmen fullföljs under 2007. Vissa aktiviteter för spridning av resultaten från Equal genomförs även i början av 2008.

Den övergripande strategin i mål 3-programmet, och motsvarande del av mål 1-programmet, har varit att stärka individens ställning på arbetsmarknaden genom kompetensutveckling av såväl sysselsatta som arbetslösa. Även andra insatser med syfte att komplettera och utveckla den nationella politiken och att stödja den europeiska sysselsättningsstrategin har genomförts. Programmet har också fokuserat på att främja

hälsan i arbetslivet. Bidraget från Socialfonden uppgår till cirka 7 020 miljoner kronor för programperioden; därtill ska läggas nationell medfinansiering om cirka 6 880 miljoner kronor. Av medlen inom programmet har 38 procent budgeterats för insatsområdet Kompetensutveckling för sysselsatta och 62 procent för övriga insatsområden som främst omfattar arbetslösa.

Från programstarten under 2000 till det sista beslutstillfället i mars 2007 har 48 300 projekt beviljats medel, exklusive avbrutna projekt. Dessa projekt har omfattat cirka 1 700 000 deltagare, varav 54 procent kvinnor och 46 procent män. Antalet individer som har deltagit i mål 3 kan uppskattas till drygt 1 100 000, eller cirka 24 procent av arbetskraften. Insatsområdet Kompetensutveckling för sysselsatta, som genomförts i två steg, svarar för merparten av deltagarna och projekten. Övriga insatsområden har omfattat 4 600 projekt. Antalet deltagare i dessa projekt uppgår till 272 000, varav 59 procent kvinnor och 41 procent män.

Gemenskapsinitiativet Equal har syftat till att genom transnationellt samarbete främja nya metoder för att motverka all slags diskriminering och ojämlikhet på arbetsmarknaden, avseende såväl arbetslösa som sysselsatta. Equal skulle fungera som ett försökslaboratorium för den europeiska sysselsättningsstrategin. Bidraget från Europeiska socialfonden uppgår till totalt cirka 790 miljoner kronor. Nationell medfinansiering med motsvarande belopp tillkommer. Equal i Sverige har omfattat 72 projekt, s.k. utvecklingspartnerskap, med en genomsnittlig budget om cirka 19 miljoner kronor. Inom Equal har vidare omfattande insatser gjorts för att på olika nivåer sprida resultaten av programmet och påverka de strukturer som bidrar till diskriminering.

Oberoende slututvärderingar av såväl mål 3 som Equal rapporterades under 2005 och har redovisats i budgetpropositionen för 2007.

Den tidigare regeringen uppdrog åt Svenska ESF-rådet att redovisa erfarenheter av mål 3 och Equal som myndigheten bedömer kan bidra till att utveckla den nationella politiken och verksamheten. Svenska ESF-rådet konstaterar i sin rapport i december 2006 att mål 3 och Equal har medverkat till finansiering av otraditionella utvecklingsinsatser i arbetsmarknads- och arbetslivspolitik. Insatserna har ofta varit av en karaktär som inte skulle ha varit möjliga inom ramen för reguljära anslag. Framgångsfaktorer har enligt Svenska ESF-rådets bedömning bl.a.

varit att projektens mål och målgrupper har varit klart definierade, att tilldelade resurser har möjliggjort mer individanpassade insatser och att projektanordnarna ofta har samverkat med andra aktörer för att hitta arbetstillfällen. Vidare har även aktörer inom den sociala ekonomin varit projektanordnare, vilka haft för arbetsmarknadspolitiken nya kontaktnät som bidragit till att nya vägar till sysselsättning har kunnat utvecklas. Svenska ESF-rådet pekar på ett flertal utvecklingsområden och metoder som tagits fram inom programmen. Några exempel är olika former av s.k. coachning, rekryteringsmodeller för att i större utsträckning anställa personer med utländsk bakgrund och nätverk för kompetensutveckling på arbetsplatserna.

Svenska ESF-rådet har under 2006, med utgångspunkt från en av myndigheten utarbetad strategi, genomfört en rad aktiviteter för spridning och påverkan av resultaten inom mål 3 och Equal. Som ett underlag för programperioden 2007–2013 genomförs en uppföljning av hur arbetet med spridning och påverkan kan utvecklas. Inom Equal har arbetet med spridning och påverkan organiserats i bl.a. åtta nationella temagrupper för att i högre grad kunna generalisera resultaten av programmet.

6.5.1 Analys och slutsatser

Regeringsskiftet 2006 innebar omgående en omställning till en arbetsmarknadspolitik med avsevärt större och tydligare fokus på matchning och på ett minskat utanförskap.

Det finns många tecken på att arbetsmarknaden för närvarande är god. Antalet nyanmälda jobb till arbetsförmedlingen med mer än tio dagars varaktighet var 45 procent högre under det första halvåret 2007 än under samma period 2006, antalet tillsvidareanställningar har ökat i större omfattning än visstidsanställningarna och antalet varsel under det första halvåret 2007 (14 800) var det lägsta för det första halvåret sedan 2000.

Att sysselsättningen ökar är positivt, men trots att arbetskraftsdeltagandet har stigit och att den öppna arbetslösheten fortfarande är hög indikerar såväl AMS som Konjunkturinstitutets undersökningar att det finns tendenser till arbetskraftsbrist, framför allt inom byggbranschen och vissa tjänstebanscher. Detta är allvarligt eftersom rekryteringssvårigheter kan påverka både

enskilda företags kostnader och sysselsättningsutvecklingen i stort.

För att komma till rätta med obalansen på arbetsmarknaden krävs en helhetssyn på ekonomin med en rad insatser inom olika politikområden. Övergången till arbete måste underlättas ytterligare för personer som i dag är arbetslösa, långtidssjukskrivna och förtidspensionerade, bl.a. för att motverka brist på arbetskraft och samtidigt minska utanförskapet.

Arbetsmarknadspolitiken ska fungera som ett "smörjmedel" för arbetsmarknaden. Den ska bidra till att snabbt sammanföra flödena av arbetsökande med lediga platser som finns på arbetsförmedlingen samt undanröja de obalanser som kan uppstå på arbetsmarknaden. Detta innebär att den viktigaste uppgiften för arbetsmarknadspolitiken är att bidra till en effektiv matchning och hjälpa dem som står allra längst från arbetsmarknaden att få ett arbete.

Enligt AMS resultatredovisning av verksamheten för 2006 finns det mycket att utveckla och förbättra för att få en effektivare matchning på arbetsmarknaden. Regeringen har i 2007 års regleringsbrev gett AMS förutsättningar att utveckla styrningen genom att bl.a. förenkla målstrukturen och ett större eget ansvar för att ta fram mål och indikatorer avseende verksamhetens effekter på arbetsmarknaden. AMS ska två gånger per år från och med 2007 publicera en rapport innehållande analyser av arbetsmarknadens funktionssätt och den egna verksamhetens effekter på matchningsprocessen. Regeringen utgår från att dessa nya förutsättningar kommer att bidra till en avsevärd förbättrad analys avseende verksamhetens effekter på arbetsmarknadens funktionssätt.

Regeringen utgår också från att ovanstående förändringar och reformeringen av myndigheten kommer att bidra till en förbättrad intern styrning och möjlighet att prioritera resurserna mer effektivt. En av förutsättningarna för att den nya myndigheten, Arbetsförmedlingen, ska lyckas med sitt uppdrag är att verksamheten anpassas efter behov och förutsättningar på de lokala och regionala arbetsmarknaderna.

AMS har påbörjat detta arbete. I jobb- och utvecklingsgarantin och jobbgarantin för ungdomar bör externa aktörer kunna nyttjas i betydande omfattning.

Regeringen har givit AMS uppdraget att utveckla upphandlingen av tjänster så att externa privata aktörer blir ett mer naturligt inslag i

tjänsteutbudet och kommer fler arbetssökande till del. En vidareutveckling av detta arbete är också en viktig del i regeringens ambition om att på sikt erbjuda alla arbetssökande coaching och förbättra matchningen på arbetsmarknaden.

Integrationsinsatser

Skillnaderna i sysselsättning och arbetslöshet mellan inrikes respektive utrikes födda är fortfarande oacceptabelt stora och en prioriterad politisk utmaning. I rapporten *Arbetsutbud och sysselsättning bland personer med utländsk bakgrund – En kunskapsöversikt* (Ds 2007:4) identifieras brister i kommunernas introduktionsverksamhet för nyanlända, undervisningen i svenska för invandrare, valideringsverksamheten, arbetsmarknadspolitiken och de kommunala insatserna för nyanlända invandrare. Rapportens slutsats är att åtgärder som riktas mot nyanlända utrikes födda bör ha en tydlig inriktning mot en snabb arbetsmarknadsetablering. Enligt rapporten bör åtgärderna i större utsträckning utgå från deltagarnas individuella förutsättningar och kopplas till arbetsmarknaden. Vikten av att ersättningsystemen för både dem som anordnar och dem som deltar i åtgärderna utformas så att de ger tydliga incitament till en snabb övergång till sysselsättning betonas också. Regeringen delar dessa bedömningar.

Arbetsförmedlingens arbete för att förbättra situationen för utrikes födda på arbetsmarknaden bör huvudsakligen bedrivas inom ramen för den generella verksamheten. Nystartsjobben är ett bra exempel på hur en insats, syftande till att generellt sänka den "tröskel" arbetsgivare upplever vid anställning, kommer dem med störst behov av stöd tillgodo. Även jobb- och utvecklingsgarantin kommer att innebära nya möjligheter för många utrikes födda som länge stått utanför arbetsmarknaden. En viktig uppgift för förmedlingen är att inom ramen för den reguljära förmedlingsverksamheten söka kompensera de individer som behöver det, för bristande kontakter och nätverk i Sverige.

Nyanlända invandrares situation skiljer sig i två, för arbetsmarknadsinträdet centrala, avseenden systematiskt från andra grupper. Så gott som alla nyanlända saknar såväl kunskaper i svenska språket som erfarenhet av svensk arbetsmarknad. Vid sidan av den generella politiken är säråtgärder för att skapa förutsättningar för en snabb arbetsmarknadsetablering därför motiverade för denna grupp. Regeringen har

därför bl.a. infört instegsjobb för nyanlända invandrare med en relativt hög subventionsgrad.

Funktionshindrade

För att få fler funktionshindrade i arbete aviserade regeringen i 2007 års ekonomiska vårproposition en ökning av anslaget 22.4 *Lönebidrag och Samhall m m.* med 558 miljoner kronor 2008. Detta motsvarar drygt 2 000 lönebidragsplatser och drygt 1 000 platser i Samhall. Därmed kan den tillfälliga ökningen av antalet lönebidragsplatser 2006 och 2007 bibehållas under 2008, och en ytterligare ökning ske från 2009. Utgiftsökningen beräknas till 768 miljoner kronor under 2009 och till 947 miljoner kronor under 2010.

Regeringen anser att det finns anledning för AMV att intensifiera arbetet med att få fler funktionshindrade i arbete. Regeringen utgår från att AMS analyserar de etappmål som har satts och att dessa anpassas till den nya mål- och myndighetsstrukturen. Regeringen förutsätter vidare att AMS analyserar de resultat som har uppnåtts och säkerställer att arbetsförmedlingarna bidrar till att funktionshindrade får arbete och därmed i ökad utsträckning till regeringens övergripande målsättning för handikappolitiken.

Samverkan med Försäkringskassan

Den enskilt största målgruppen för arbetsförmedlingens samverkan med Försäkringskassan är arbetslösa sjukskrivna. Insatserna bedrivs främst inom ramen för den nationella handlingsplanen mellan Försäkringskassan och AMS. Verksamheten har i begränsad omfattning gällt personer med sjuk- eller aktivitetsersättning och sjukskrivna anställda som behöver byta anställning på grund av ohälsa. Det finns enligt myndigheterna hinder som försvårar en effektiv samverkan mellan myndigheterna, bl.a. när det gäller bestämmelser i sjuk- respektive arbetslöshetsförsäkringen. Inom Regeringskansliet pågår för närvarande en granskning av dessa hinder. Försäkringskassan och AMS anser att samarbetet har utvecklats genom de överlämnings- och avstämningsmöten som myndigheterna genomför i samband med att en person övergår från att vara sjukskriven till att vara arbetssökande.

Det är angeläget att eventuell arbetsförmåga tas till vara hos dem som är långtidssjukskrivna eller har sjuk- eller aktivitetsersättning och att dessa människor ges stöd för återgång i arbete. Pila, som numera bedrivs i hela landet, har hittills inte visat på några entydiga resultat vilket bl.a.

beror på att få av dem som gått vidare till rehabiliteringsinsatser har lämnat sjukförsäkringen. Försäkringskassan har initierat en utvärdering av Pila som kommer att vara klar i slutet av 2007. Resultaten av denna utvärdering utgör ett viktigt underlag för Försäkringskassans och AMS:s bedömning av Pila:s fortsatta verksamhet under 2008. Regeringen förutsätter att de metoder och arbetssätt i Pila som bedöms vara effektiva implementeras i den reguljära ärendehandläggningen senast vid utgången av 2008.

Samverkan inom ramen för finansiell samordning (Finsam) bedrivs i allt fler kommuner. I budgetpropositionen för 2007 angav regeringen att samarbetet mellan olika huvudmän måste förbättras och att den finansiella samordningen måste göras mer flexibel samt kunna anpassas till lokala förhållanden. Riksdagen har ställt sig bakom denna inriktning (bet. 2006/07:SfU1). Det är, enligt regeringens uppfattning, angeläget dels med en finansiell samordning mellan sjukförsäkring och hälso- och sjukvård, dels att göra den nuvarande Finsam-lagen mer flexibel. Regeringen vill med anledning av att Statskontoret har påpekat att tydligare uppdrag bör ges till myndigheterna betona att myndigheterna redan har i uppdrag att stödja utvecklingen av finansiell samordning. I detta uppdrag ingår t.ex. att informera och sprida erfarenheter samt att vara ett stöd i administrativa, ekonomiska och juridiska frågor angående finansiell samordning. Regeringen anser att det är en fråga för berörda myndigheter att avgöra om det krävs ett mer formaliserat samarbete, t.ex. i form av ett nationellt råd, för att ge nödvändig stadga i arbetet.

Regeringen vill att individens funktionsförmåga tillmäts större betydelse vid bedömningen av arbetsförmåga. De bedömningskriterier som används inom socialförsäkringen och arbetsmarknadspolitiken liksom metoder för att bedöma funktions- och arbetsförmåga måste också bli mer enhetliga. Regeringen kommer att snarast tillsätta en utredning om dessa frågor och avsikten är att utredningen under 2008 ska lämna en delrapport.

Europeiska socialfonden

Regeringen beslutade i december 2006 om en nationell strategi för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007–2013. Strategin utgör den nationella strategiska referensramen för den europeiska sammanhållningspolitikens genomförande i Sverige. I strategin

anges riktlinjer för strukturfondsprogrammen under programperioden. Ett förslag till nationellt strukturfondsprogram inom strukturfondsområdet Regional konkurrenskraft och sysselsättning, vilket ska delfinansieras av Europeiska socialfonden (ESF), beslutades av regeringen den 1 mars 2007 och överlämnades därefter till Europeiska kommissionen. Förhandlingar mellan Sverige och kommissionen om programförslaget har ägt rum. Kommissionen förväntas i oktober 2007 anta ett operativt nationellt strukturfondsprogram för regional konkurrenskraft och sysselsättning i Sverige. Bidraget från Socialfonden för programmet uppgår till 691,5 miljoner euro eller cirka 6 224 miljoner kronor för perioden 2007–2013. Nationell offentlig medfinansiering med samma belopp tillkommer.

Det nationella strukturfondsprogrammet ska bidra till att uppfylla Lissabonstrategin och den europeiska sysselsättningsstrategin. Det övergripande målet för programmet är ökad tillväxt genom god kompetensförsörjning samt ett ökat arbetskraftsutbud. Adekvat kompetens i företag samt bättre integration i arbetslivet ska särskilt prioriteras liksom ungas etablering på arbetsmarknaden. Programmet är indelat i de prioriterade områdena Kompetensförsörjning och Ökat arbetskraftsutbud. Socialfondsmedlen, exklusive s.k. tekniskt stöd, fördelas däremellan med 30 respektive 70 procent. Insatserna ska bidra till kompetensutveckling som underlättar för sysselsatta att utvecklas i takt med arbetslivets krav och till att personer som står långt från arbetsmarknaden utvecklas och kommer i arbete. Vidare ska insatserna bidra till likabehandling i arbetslivet, liksom till att underlätta för unga och för personer med utländsk bakgrund att etablera sig i arbetslivet. Insatserna ska även bidra till att underlätta en återgång i arbete för personer som är eller har varit långtidssjukskrivna.

Inom ramen för det nationella strukturfondsprogrammet ska åtta regionala ESF-planer utarbetas. Dessa planer ska säkerställa att regional kunskap och regionala behov beaktas i programgenomförandet, liksom förhållanden i stadsdelar präglade av utanförskap i storstäder och större städer samt de glest befolkade områdena i norra Sverige. Vidare bör kulturens betydelse för bl.a. sysselsättningen beaktas i arbetet med de regionala ESF-planerna.

Stor vikt ska, i programmet, läggas vid uppföljning och utvärdering, bl.a. för att bidra till lärande.

6.6 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen (RiR) har lämnat revisionsberättelser utan invändning för AMV, Svenska ESF-rådet, IFAU och IAF. RiR har därmed bedömt att myndigheternas årsredovisningar för räkenskapsåret 2006 i allt väsentligt är rättvisande.

RiR har genomfört ett antal granskningar inom det arbetsmarknadspolitiska området. Nedan redovisas dessa i kronologisk ordning.

Arbetslöshetsförsäkringen – kontroll och effektivitet (RiR 2005:3)

Granskningen visar att kravet på en enhetlig och rättssäker tillämpning av arbetslöshetsförsäkringen inte är uppfyllt. Arbetsförmedlingen rapporterar cirka 20 procent av regelbrotten till arbetslöshetskassorna. Granskningen visar också på allt lägre träffsäkerhet i arbetsförmedlingens anvisningar till lediga platser (endast 2,8 procent ledde till anställning) och att endast hälften av alla platsanvisningar följs upp.

Granskningen visar vidare påtagliga brister och variationer i utrednings- och inrapporteringsrutiner. RiR lämnar ett antal rekommendationer till AMS, IAF och arbetslöshetskassorna genom deras samorganisation (SO).

Arbetslöshetsförsäkringen har sedan RiR:s granskning genomgått stora förändringar. IAF bildades under 2004 och har sedan dess utvecklat metoder och rutiner för en effektiv granskning av arbetslöshetsförsäkringen och de aktörer som hanterar den. Regeringen menar vidare att den del av granskningen som avser AMV:s organisation inte längre kommer att vara relevant från och med årsskiftet 2007/08 då hela organisationen förändras för att bättre och mer ändamålsenligt hantera arbetsmarknadspolitiken. Regeringen har därmed beaktat RiR:s granskning.

Arbetsmarknadsverkets insatser för att minska deltidsarbetslösheten (RiR 2006:1)

RiR menar att AMS inte tillräckligt klargjort syftet med, och förutsättningarna för, arbetsförmedlingens samverkan med arbetsgivare. Underlaget för prioriteringen mellan olika grupper av deltidsarbetslösa är bristfälligt. AMS bör ge länsarbetsnämnder och arbetsförmedlingar tydliga riktlinjer för samverkan med arbetsgivare. För att lättare kunna bedöma de deltidsarbetslösas behov av service bör AMS vidareutveckla sin verksamhetsstatistik. Slutligen anser RiR att

länsarbetsnämnderna inte gjort vad som krävs för att arbetsförmedlingens kontroll av ersättningsvillkoren ska fungera tillfredsställande. Länsarbetsnämnderna bör därför se till att arbetsförmedlingen – vid prövning av rätten till ersättning – tillämpar gällande regler om deltidsintyg, handlingsplan och underlag till arbetslöshetskassan.

RiR rekommenderar regeringen att utforma sina specifika mål och uppdrag till AMV så att deras relation till det övergripande målet om minskad arbetslöshet blir tydlig. Regeringen bör vidare basera sin rapportering till riksdagen om utvecklingen av deltidsarbetslösheten på SCB:s officiella arbetsmarknadsstatistik på samma sätt som man redovisar utvecklingen av arbetslöshet och sysselsättning.

Regeringen menar att de brister som RiR påtalar i många delar hänger samman med hur AMV har organiserats och styrts. AMV:s organisation kommer från och med årsskiftet 2007/08 att väsentligt förändras i och med att den nya myndigheten, Arbetsförmedlingen, inrättas. I fråga om RiR:s rekommendation gällande redovisningen till riksdagen i fråga om arbetsmarknadsstatistiken avser regeringen att återkomma. I övrigt bedömer regeringen att rapporten har beaktats.

Arbetsförmedlingen och de kommunala ungdomsprogrammen (RiR 2006:14)

RiR menar att de kommunala programmen ofta får ersätta de insatser som skulle ha gjorts på arbetsförmedlingen. Flera arbetsförmedlingar stöder inte ungdomarnas arbetssökande under tiden i programmen. Detta riskerar att påverka ungdomarnas möjlighet att så snabbt som möjligt komma i arbete eller reguljär utbildning. Bristerna innebär också att ungdomarna inte behandlas på ett likvärdigt sätt. Det är viktigt att betona de stora skillnaderna mellan olika arbetsförmedlingar.

Regeringen har föreslagit riksdagen att avveckla de ungdomsprogram som granskats av RiR. Regeringen bedömer att granskningen därmed har beaktats.

Den offentliga arbetsförmedlingen (RiR 2006:22)

RiR har granskat den offentliga arbetsförmedlingens effektivitet, produktivitet samt dess roll i matchningsprocessen. Även åtgärder som har vidtagits för att förbättra effektiviteten har granskats. RiR:s samlade bedömning är att

bristerna är så omfattande att regeringen bör genomföra en övergripande översyn av arbetsförmedlingen.

Regeringens bedömning är att granskningen har beaktats i och med beslutet om att reformera AMV. Den nya myndigheten, Arbetsförmedlingen, inrättas den 1 januari 2008.

Arbetsmarknadsverkets interna styrning och kontroll av informationssäkerheten (RiR 2006:24)

RiR har granskat AMV:s arbete med informationssäkerheten vid verket. AMV:s IT-system hanterar betydande penningströmmar, omfattande integritetskänsliga personuppgifter samt uppgifter om företag och lediga platser. Om systemen inte är tillräckligt säkra kan detta leda till felaktig information i registren, att känsliga uppgifter röjs eller att IT-stöd inte är tillgängligt för matchning mellan arbetssökande och lediga arbeten. Därför ställs höga krav på att AMV:s ledning ser till att uppgifter och tjänster i IT-systemen skyddas. RiR:s granskning visar att AMV:s ledning inte arbetar tillräckligt systematiskt med verkets informationssäkerhet. Flera beslut om säkerhetsåtgärder har inte genomförts eller följts upp. Riskanalysen saknar väsentliga delar och personalen utbildas inte systematiskt i informationssäkerhet.

Regeringens har beaktat RiR granskningsrapport och utgår från att myndigheten åtgärdat de allvarliga brister som påtalats. Regeringen kommer att följa upp myndighetens arbete med informationssäkerhet.

Anställningsstöd (RiR 2006:28)

RiR har granskat anställningsstödens effekter på den reguljära sysselsättningen och arbetsförmedlingens hantering av stöden. Granskningen visar att stöden har begränsade sysselsättnings effekter, bland annat till följd av att stödanställningarna tränger undan andra reguljära anställningar. Arbetsförmedlingens kontroll av arbetsgivarna inför beslut om anställningsstöd är bristfällig och kontrollen bedrivs inte på ett enhetligt sätt. Det finns även brister i arbetsförmedlingens rutiner för att motverka överutnyttjande, konkurrensnedvridning och korrupcion. RiR har rekommenderat regeringen att överväga förändrad reglering av hur AMV motverkar överutnyttjande, konkurrensnedvridning och subventionering av oseriös verksamhet.

Regeringens bedömning är att rapporten har beaktats i och med att regeringen preciserat den

kontrollnivå som AMV ska hålla i relation till arbetsgivaren. Förändringen trädde i kraft den 2 juli 2007. Övriga rekommendationer i RiR:s rapport är tillgodosedda eftersom flertalet anställningsstöd har avskaffats.

Hur förbereds arbetsmarknadspolitiken? En

granskning av regeringens underlag (RiR 2007:12)

RiR har granskat vilket beslutsunderlag som regeringen har haft för regelförändringar och nya program och insatser inom arbetsmarknadspolitiken. Granskningen omfattar bl.a. i vilken mån nya aktiviteter utvärderats samt i vilken mån utvärderingar utnyttjas vid förändringar av arbetsmarknadspolitiska aktiviteter. Granskningen visar att det funnits omfattande brister i befintligt beslutsunderlag, enligt RiR.

RiR:s samlade bedömning är att regeringen bör tillse att underlaget för beslut om nya eller förändrade arbetsmarknadspolitiska aktiviteter innehåller förväntade effekter av dessa.

För att förbättra beslutsunderlaget bör regeringen systematiskt följa upp och utvärdera arbetsmarknadspolitiska aktiviteter. Regeringen bör införa krav på utvärderingar, inklusive grundläggande utformning av dessa, i lagförslag och förordningar om arbetsmarknadspolitiska aktiviteter. Vidare bör regeringen underlätta och uppmuntra användandet av utvärderingsmetoder som försöksverksamheter, t.ex. kontrollerade experiment.

Regeringen har uppfattningen att underlaget för beslut om regelförändringar och nya program ska innehålla analyser av förväntade effekter och att reformer systematiskt ska följas upp och utvärderas. Regeringen håller med RiR om att användandet av utvärderingsmetoder som försöksverksamhet, t.ex. kontrollerade experiment bör kunna användas oftare då det är möjligt och lämpligt. Mot denna bakgrund är regeringens bedömning att rapporten har beaktats.

6.7 Politikens inriktning

Arbetsmarknadsläget fortsätter att kraftigt förbättras. Sysselsättningen ökar och arbetslösheten sjunker på bred front. Detta tillsammans med en rad genomförda insatser skapar goda förutsättningar för regeringens målsättning att bryta utanförskapet och bidra till den långsiktiga målsättningen full sysselsättning. Matchningsfunk-

tionen står i fokus och resurser prioriteras till dem som befinner sig långt från arbetsmarknaden.

Genomgripande förändringar har gjorts inom arbetsmarknadspolitiken och stora ansträngningar återstår för att fullfölja bl.a. jobb- och utvecklingsgarantin, införandet av jobbgarantin för ungdomar och etablerandet av den nya myndigheten Arbetsförmedlingen. Reformerna är också viktiga delar i regeringens arbete med att minska arbetslösheten för ungdomar och förbättra integrationen.

Regeringen föreslår i denna proposition ytterligare reformer för att stimulera arbetsutbudet och efterfrågan på arbetskraft och därmed varaktigt öka sysselsättningen och minska utanförskapet. Det andra steget i jobbskatteavdraget ger ytterligare drivkrafter för arbete. Åtgärder genomförs för de grupper som till följd av ohälsa står utanför arbetsmarknaden. Exempelvis föreslår regeringen att särskilda nystartsjobb, så kallade nyfriskjobb införs den 1 januari 2008. Regeringen genomför också förändringar för att öka försäkringsmässigheten i arbetslöshetsförsäkringen och för att öka arbetskraftsutbudet. Vidare motiverar den ökade efterfrågan på arbetskraft och det gynnsamma konjunkturläget en neddragning av de konjunkturberoende programmen i förhållande till vårpropositionen. Till följd av att ensamstående föräldrar med barn under 18 år ska kunna arbeta deltid inom jobb- och utvecklingsgarantin ökas antalet programplatser med cirka 1 000 platser 2008 och cirka 3 000 platser från 2009. Sammantaget minskas programvolymerna med cirka 13 000 platser 2008 och med cirka 7 000 platser per år för 2009 och 2010 i jämförelse med 2007 års ekonomiska vårproposition.

Det finns fortfarande ett stort behov av ytterligare reformer inom arbetslöshetsförsäkringen för att öka arbetskraftutbudet och regeringen aviserar därför i denna proposition ytterligare reformer i arbetslöshetsförsäkringen.

De genomförda förändringarna inom arbetslöshetsförsäkringen har ställt stora krav på arbetslöshetskassorna vilket lett till justeringar av arbetslöshetskassornas administrativa system samt till ökade administrativa kostnader i övrigt. Regeringen föreslår därför på tilläggsbudget i samband med denna budgetproposition att 250 miljoner kronor tillförs anslaget 22.2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* 2007 för

att kompensera arbetslöshetskassorna för de administrativa kostnader som uppkommer med anledning av de regelförändringar som genomförts och aviserats inom arbetslöshetsförsäkringen.

En viktig uppgift för arbetsmarknadspolitiken är att bidra till att personer som befinner sig långt från arbetsmarknaden ska kunna återgå till arbetslivet. Detta gäller i synnerhet nyanlända invandrare, långvarigt sjuka och de som uppbär sjuk- eller aktivitetsersättning samt personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga.

I fråga om nyanlända invandrare måste politiken i än högre grad inriktas på arbetslivsinriktade insatser som sker parallellt med svenskt utbildning så snart som möjligt efter ankomsten till Sverige. En utgångspunkt bör vara att bättre ta till vara de kunskaper och erfarenheter som individen har med sig till Sverige. En förutsättning också för detta är en väl fungerande samverkan med kommunerna och andra berörda myndigheter, organisationer och näringslivet.

Utanförskapet kan till över 50 procent hänföras till ohälsa. Det är av yttersta vikt att åtgärder vidtas så att fler sjukskrivna och fler personer med sjuk- eller aktivitetsersättning kan komma tillbaka till arbete. Arbetsförmedlingen har här en viktig uppgift tillsammans med Försäkringskassan.

Det finns anledning att pröva nya åtgärder i syfte att ge fler personer förutsättningar att återfå arbetsförmåga och återgå i arbete.

Privata aktörer bör i ökad utsträckning anlitas för att genomföra de insatser som behövs för en återgång till arbetslivet. Den ekonomiska ersättningen till de privata aktörerna bör vara tydligt kopplad till uppnådda resultat. Arbetsmarknadsstyrelsen och Försäkringskassan kommer att ges i uppdrag att under två år bedriva en försöksverksamhet för att låta privata företag medverka till att långtidssjukskrivna återfår arbetsförmågan och återgår i arbete. Försöksverksamheten ska bl.a. fokusera på ungdomar med aktivitetsersättning.

Regeringen presenterar i denna proposition ett samlat åtgärds paket för att få en välfungerande sjukförsäkring med flera vägar tillbaka till arbete. Ambitionen är att sådana förslag ska kunna redovisas i sin helhet under hösten 2007 och att de kan träda i kraft senast under 2008. Härvid kommer också konsekvenser för arbetsmarknadspolitiken att analyseras. För

närmare beskrivning av huvuddragen i de planerade förändringarna i sjukförsäkringen, se utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp, avsnitt 3.6 Politikens inriktning.

Begränsad möjlighet till arbetslöshetsersättning vid deltidarbetslöshet

Regeringens bedömning: Regeringen avser att begränsa möjligheten att uppbära arbetslöshetsersättning vid deltidarbetslöshet. Från den 1 januari 2008 kommer antalet ersättningsdagar som kan användas vid deltidarbetslöshet att begränsas till 75 dagar.

Skälen för regeringens bedömning: I dag kan hela ersättningsperioden om 300 ersättningsdagar (450 för föräldrar till barn under 18 år) användas vid deltidutfyllnad. Den som får deltidutfyllnad får ersättning för de timmar som han eller hon saknar arbete och ersättningsperioden kan därför motsvara en mycket lång tid. För den som före arbetslösheten arbetat heltid och får ett deltidarbete motsvarande halvtid räcker en ersättningsperiod på 300 dagar i drygt två år. För den som får ett deltidarbete på 80 procent räcker en ersättningsperiod på 300 dagar i nästan sex år. Med 75 ersättningsdagar som begränsning kan den som arbetar halvtid få arbetslöshetsersättning i cirka 30 veckor och den som arbetar 80 procent i 75 veckor. Dessutom är det vanligt att deltidarbetslösa upparbetar ett nytt arbetsvillkor och får då en ny ersättningsperiod när den första är slut.

Sedan hänsyn tagits till ökade kostnader på grund av att en del av dem som uppbär arbetslöshetsersättning på deltid kan komma att uppbära ersättning på heltid beräknas förslaget innebära att utgifterna minskar med 898 miljoner kronor 2008, 3 928 miljoner kronor 2009 och 4 108 miljoner kronor 2010.

Deltidssysselsättning för ensamstående föräldrar som uppbär arbetslöshetsersättning vid deltidarbetslöshet

Regeringens bedömning: Ensamstående föräldrar med försörjningsansvar för barn under 18 år kommer att erbjudas deltidssysselsättning inom jobb- och utvecklingsgarantin sedan de 75 ersättningsdagarna har förbrukats.

Skälen för regeringens bedömning: För dem som berörs av förslaget om begränsning i möjligheten att få arbetslöshetsersättning på deltid blir förändringarna av den disponibla inkomsten i vissa fall relativt stora. Av fördelningspolitiska skäl avser regeringen att införa en möjlighet för ensamstående föräldrar med försörjningsansvar för barn under 18 år att erhålla fortsatt ersättning. Denna grupp kommer att erbjudas deltidsysselsättning inom jobb- och utvecklingsgarantin sedan de 75 ersättningsdagarna har förbrukats. Det innebär att de får möjlighet att delta i aktiviteter och få aktivitetsstöd de dagar de inte arbetar i enlighet med sitt arbetsutbud.

Detta beräknas öka anslaget 22.2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* med 82 miljoner kronor 2008 samt 245 miljoner kronor 2009 och 2010. Därutöver ökar anslaget 22.3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* med 23 miljoner kronor 2008 och 70 miljoner kronor 2009 och 2010.

Ytterligare två karensdagar i arbetslöshetsförsäkringen

Regeringens bedömning: Från den 1 juli 2008 bör ytterligare två karensdagar införas i arbetslöshetsförsäkringen. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med detta förslag under våren 2008.

Skälen för regeringens bedömning: För att öka incitamenten för redan sysselsatta att undvika mellanliggande arbetslöshetsperioder i samband med arbetsbyte bör ytterligare två karensdagar införas. Detta innebär att karenstiden kommer att uppgå till sju dagar. Förändringen beräknas innebära att utgifterna minskar med 60 miljoner kronor under 2008 och 110 miljoner kronor från 2009.

Ytterligare differentierad egenfinansiering inom arbetslöshetsförsäkringen

Regeringens bedömning: Den förhöjda finansieringsavgiften för arbetslöshetskassorna bör ersättas med en arbetslöshetsavgift som motsvarar 33 procent av arbetslöshetskassans utbetalningar av inkomstrelaterad arbetslöshetsersättning. Förändringen bör gälla från den 1 juli 2008 och regeringen avser att återkomma till riksdagen med detta förslag under våren 2008.

Skälen för regeringens bedömning: Förändringen är avsedd att ytterligare stärka drivkrafterna för arbetstagarorganisationer att vara ansvarsfulla i löneförhandlingarna och för arbetslöshetskassorna att öka kontrollen för att undvika felaktiga utbetalningar. Eftersom den nya arbetslöshetsavgiften tydligare kopplar arbetslöshetsförsäkringens avgifter till utbetald arbetslöshetsersättning i respektive arbetslöshetskassa stärks dessa drivkrafter. Försäkringsmässigheten ökar till följd av förslaget.

Slopad arbetslöshetsavgift för arbetslösa sjukskrivna

Regeringens bedömning: De som saknar arbete och som får sjukpenning bör, från den 1 juli 2008, befrias från arbetslöshetsavgiften. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med detta förslag under våren 2008.

Skälen för regeringens bedömning: Detta innebär att arbetslösa som är sjukskrivna behandlas på samma sätt som övriga heltidsarbetslösa.

Nystartsjobb för deltidsarbetslösa

Regeringens bedömning: Nystartsjobb bör från den 1 januari 2008 också omfatta arbetsgivare som anställer dem som under minst två år varit inskrivna på arbetsförmedlingen som deltidsarbetslösa – inklusive bland annat timanställda – under förutsättning att nystartsjobbet innebär heltidsanställning. I de fall den arbetssökande av medicinska skäl inte har möjlighet att arbeta heltid bör istället nystartsjobbet täcka hela arbetsutbudet. De som vid anställningstillfället är heltidsarbetslösa och som under de senaste två åren varit antingen heltidsarbetslösa eller deltidsarbetslösa under hela tvåårsperioden bör också kunna kvalificera sig för nystartsjobb. Möjligheten att ansöka om denna form av nystartsjobb bör gälla fram till den 31 december 2008. Nedsättningen bör ges under högst tolv månader, och bör vara 50 procent av den i vanliga nystartsjobb.

Skälen för regeringens bedömning: Begränsningen av arbetslöshetsersättningen vid deltidsarbetslöshet innebär ökade drivkrafter för de deltidsarbetslösa att ta ett heltidsarbete. Under en övergångsperiod kan förändringen

dock innebära en ekonomisk försämring för dem som inte lyckas få en heltidsanställning innan möjligheten till arbetslöshetsersättning upphör. Därför är det viktigt att under 2008 underlätta för de deltidsarbetslösa att så fort som möjligt kunna hitta ett heltidsarbete. Inte minst är det viktigt att förmå arbetsgivare att erbjuda sina befintliga deltidsanställda heltidsanställning.

För att åstadkomma detta föreslår regeringen att deltidsarbetslöshet längre än två år bör kvalificera den sökande för nystartsjobb, under förutsättning att nystartsjobbet innebär heltidsanställning. I de fall den sökande av medicinska skäl inte har möjlighet att arbeta heltid bör istället krävas att nystartsjobbet täcker hela arbetsutbudet. De som vid anställningstillfället är heltidsarbetslösa och som under de senaste två åren varit antingen heltidsarbetslösa eller deltidsarbetslösa under hela tvåårsperioden bör också kunna kvalificera sig för nystartsjobb.

Denna form av nystartsjobb bör ges under högst ett år, och bör också gälla om en deltidsarbetslös går upp till heltid hos den nuvarande arbetsgivaren. Nedsättningen av arbetsgivaravgifterna bör vara hälften så stor som för vanliga nystartsjobb. Eftersom behovet är störst i samband med förändringen av arbetslöshetsersättningen vid deltidsarbetslöshet bör reformen införas tillfälligt under 2008.

Nystartsjobb i offentlig sektor

Regeringens bedömning: Nystartsjobb bör från den 1 januari 2008 utvidgas till att omfatta anställningar i offentlig sektor, även till arbetsgivare som inte bedriver affärsverksamhet.

Skälen för regeringens bedömning: Nystartsjobben har under året ökat i den omfattning som regeringen beräknade i 2007 års ekonomiska vårproposition. AMS statistik visar att såväl utlandsfödda som funktionshindrade har fått en relativt stor andel av nystartsjobben, medan kvinnor är underrepresenterade. Cirka en tredjedel av nystartsjobben har gått till kvinnor. Genom att öppna nystartsjobben för offentlig sektor från och med den 1 januari 2008 förbättras möjligheterna för långtidsfrånvarande kvinnor att kunna få ett nystartsjobb.

Särskilda nystartsjobb, så kallade nyfriskjobb, för långtidssjukskrivna och personer med sjuk- eller aktivitetsersättning

Regeringens bedömning: Särskilda nystartsjobb, så kallade nyfriskjobb, bör införas fr.o.m den 1 januari 2008. Dessa bör gälla för dem som sedan minst ett år på heltid beviljats sjukpenning, rehabiliteringspenning, sjuk- eller aktivitetsersättning. Nedsättningen av arbetsgivaravgifterna bör vara dubbelt så stor som den för vanliga nystartsjobb, utom för sektorer och grupper med reducerade arbetsgivaravgifter där nedsättningen blir något lägre.

Skälen för regeringens bedömning: Det har visat sig att långtidssjukskrivna och personer med sjuk- eller aktivitetsersättning utgör en relativt liten andel av dem som hittills fått nystartsjobb. Därför avser regeringen att från och med den 1 januari 2008 införa särskilda nystartsjobb, så kallade nyfriskjobb, för dem som sedan minst ett år på heltid fått sjukpenning, rehabiliteringspenning, sjuk- eller aktivitetsersättning. Nedsättningen av arbetsgivaravgifterna i dessa nystartsjobb bör vara 32,24 % av lönen precis som i vanliga nystartsjobb, plus ett belopp som motsvarar de arbetsgivaravgifter arbetsgivaren faktiskt betalar in. Vanligen är dessa också 32,24 procent av lönen, men i vissa fall, till exempel när det gäller ungdomar, är de något lägre.

Ekonomiska konsekvenser av förändringarna i nystartsjobsreglerna

De ovan beskrivna förändringarna av reglerna för nystartsjobb – nystartsjobb i offentlig sektor, nystartsjobb för deltidsarbetslösa samt särskilda nystartsjobb, så kallade nyfriskjobb – påverkar inte ramen för utgiftsområdet, men beräknas innebära ökade skatteutgifter på 310 miljoner kronor 2008 vilka belastar statsbudgetens inkomstsida.

Finansieringsbidrag vid arbetspraktik slopas

Regeringens förslag: Det finansieringsbidrag som den som anordnar arbetspraktik i vissa fall ska betala tas bort. Förslaget ska gälla från den 1 januari 2008.

Skälen för regeringens förslag: Efter förslag i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition beslutade riksdagen att det finansieringsbidrag som den som anordnar arbetspraktik i vissa fall ska betala tas bort under perioden juli 2006 – december 2007. Finansieringsbidraget innebar att den som anordnar arbetspraktik betalar 3 000 kronor per månad och praktikplats. Syftet med bidraget har varit att motverka att praktikplatserna tränger undan ordinarie jobb. Regeringen har kunnat föreskriva att vissa praktikplatser undantagits från finansieringsbidrag för att säkerställa att personer som har det allra svårast att få ett jobb i tillräcklig utsträckning kan få arbetspraktik. Det har i praktiken inneburit att endast en mindre del av praktikplatserna omfattades av finansieringsbidrag eftersom bl.a. praktik inom den tidigare aktivitetsgarantin samt praktik för funktionshindrade med nedsatt arbetsförmåga var undantagna.

Finansieringsbidraget motverkade arbetsgivarnas vilja att anordna arbetspraktik vilket var bakgrunden till att den förra regeringen slopade bidraget på försök. Därutöver har finansieringsbidraget också inneburit en administrativ kostnad för såväl arbetsförmedlingen som för arbetsgivare som anordnar praktikplatser.

Mot bakgrund av att praktikplatser i likhet med övriga insatser framöver i huvudsak ska gå till dem som står långt från arbetsmarknaden bör finansieringsbidraget tas bort permanent. Risken för att praktikplatser tränger undan ordinarie jobb bedöms kunna motverkas genom samrådsförfarande mellan arbetsförmedlingen och lokal arbetstagarorganisation inför anvisningar till praktik. Förslaget påverkar inte ramen för utgiftsområdet. Förslaget bör gälla från den 1 januari 2008.

En ny lag om kommuners medverkan i arbetsmarknadspolitiska åtgärder

Regeringens förslag: En ny lag om kommuners medverkan i arbetsmarknadspolitiska åtgärder införs som ger kommuner möjlighet att medverka i arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Ärendet och dess beredning: I propositionen *En jobbgaranti för ungdomar* (prop. 2006/07:118) aviserade regeringen att den avsåg återkomma i budgetpropositionen för 2008 med lagförslag om kommuners eventuella medverkan i aktiviteter inom arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

En arbetsgrupp inom Regeringskansliet har i promemorian *Kommunernas medverkan i arbetsmarknadspolitiska åtgärder* lämnat ett förslag om att införa en lag om kommunernas medverkan i arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Promemorian har remissbehandlats. De skriftliga remissyttrandena, ett protokoll från remissmötet och en sammanställning av remissyttrandena finns tillgängliga i lagstiftningsärendet i Arbetsmarknadsdepartementet (dnr A2007/4915/A). Den föreslagna lagen faller inte inom Lagrådets granskningsområde.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser som har yttrat sig, förutom *Företagarna*, ställer sig positiva till förslaget om att införa en ny lag om kommuners medverkan i arbetsmarknadspolitiska åtgärder eller har inget att erinra mot förslaget. *Landsorganisationen i Sverige* är positiv till förslaget under förutsättning att kommunernas verksamhet följs upp och utvärderas. *Företagarna* avstyrker förslaget. Förutom remissinstanserna har *Svenskt Näringsliv* och *Bemanningsföretagen* inkommit med vissa synpunkter.

Skälen för regeringens förslag: I dag anordnas merparten av åtgärderna i arbetsmarknadspolitiska program av arbetsförmedlingen, eller av kommuner och andra arbetsgivare.

En grundläggande förutsättning för att en kommun ska kunna ägna sig åt en verksamhet är att det finns lagstöd för att bedriva verksamheten. Verksamheten måste antingen vara förenlig med den så kallade allmänna kompetensen i 2 kap. 1 § kommunallagen (1991:900) eller med den särskilda kompetens som följer av speciallagstiftning. En annan grundläggande förutsättning i sammanhanget är att arbetsmarknadspolitik huvudsakligen är en statlig uppgift. Kommunerna har givits viss allmän kompetens genom lagen (1944:475) om arbetslöshetsnämnd och viss specialreglerad kompetens genom lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program som innehåller bestämmelser som bl.a. reglerar förutsättningarna för kommuners deltagande i de arbetsmarknadspolitiska insatserna kommunala ungdomsprogram och ungdomsgarantin. Dessa insatser föreslås i proposition 2006/07:118 att upphöra att gälla samtidigt som jobbgarantin för ungdomar införs den 1 december 2007.

Arbetsmarknadspolitik är såsom nämnts ovan huvudsakligen en statlig uppgift och det krävs lagstöd för att kommunerna ska kunna bedriva sådan verksamhet. Upphävs bestämmelserna som reglerar kommunernas verksamhet inom

ramen för kommunala ungdomsprogram och ungdomsgarantin behövs därför annat lagstöd för att kommunerna ska ha möjlighet att inom ramen för arbetsmarknadspolitiska åtgärder kunna anordna aktiviteter för arbetslösa. Dessutom behövs lagstöd för att bryta det principiella förbudet mot att en kommun ger understöd till enskild. Kommunerna kan t.ex. inte erbjuda praktikplats som ett led i en arbetsmarknadspolitisk insats utan ett kompetensutvidgande lagstöd då det skulle kunna anses vara ett otillåtet stöd till enskild.

Regeringen har bl.a. mot bakgrund av ett tillkännagivande av riksdagen (bet. 2005/06:AU1, rskr. 2005/06:109) gett AMS i uppdrag att använda kompletterande aktörer för att tillhandahålla arbetsmarknadspolitisk verksamhet i syfte att förbättra matchningen och motverka utanförskap för arbetssökande. Det bör dock finnas möjlighet för kommunerna att, under vissa förutsättningar, delta i arbetsmarknadspolitisk verksamhet. Förslaget lagstöd syftar därför till att ge kommuner möjlighet att vid behov och efter överenskommelse med Arbetsförmedlingen anordna insatser för deltagare i olika arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Främst avser lagstödet att ge kommuner möjlighet att erbjuda insatser som praktikplatser m.m., men det kan inte uteslutas att andra insatser kan bli aktuella.

Sveriges Kommuner och Landsting, Malmö Stad och *Östersunds kommun* framhåller att en viktig förutsättning för att kommuner ska kunna åta sig ansvar för aktiviteter inom arbetsmarknadspolitiska åtgärder är att klara befogenheter och stabil finansiering överförs från Arbetsförmedlingen till kommunerna vilket de anser saknas i dag. Enligt dessa remissinstanser bör det slutas bindande avtal mellan stat och kommun som reglerar under vilka villkor kommunerna åtar sig att genomföra olika uppgifter. Remissinstanserna anser vidare att kommunerna bör kompenseras fullt ut, i enlighet med finansieringsprincipen, för de kostnader som uppstår till följd av avtalen. Även *Linköpings kommun* efterlyser en mer långsiktig och stabil samverkan mellan Arbetsförmedling och kommunerna.

När det gäller ersättning till kommunerna vill regeringen klargöra att kommunerna inte kommer att få någon ersättning då de anordnar praktikplatser. Det är Arbetsförmedlingen eller andra kompletterande aktörer som kommer att tillhandahålla jobbcoacher för praktikanterna och

därmed handledning av deltagarna. Deltagaren erhåller ersättning i form av aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning. Att kommunerna inte erhåller ersättning vid tillhandahållandet av praktikplatser utesluter inte att kommunerna kan komma att ersättas för tillhandahållandet av andra insatser inom de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna som kan bli aktuella.

När det gäller formen av överenskommelser mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna bör den föreslagna lagen kompletteras med bestämmelser i förordning som närmare anger under vilka förutsättningar Arbetsförmedlingen får ingå sådana överenskommelser samt hur dessa bör utformas. Det bör i sammanhanget erinras om att det inte är fråga om civilrättsligt bindande avtal utan om viljeyttringar som syftar till att klargöra förutsättningarna för att på lokalnivå genomföra den del av den statliga arbetsmarknadspolitiken som nu är i fråga.

Företagarna avstyrker förslaget och anser att kommunerna inte ska ges någon möjlighet att medverka i arbetsmarknadspolitiska åtgärder. *Företagarna*, liksom *Svenskt Näringsliv* och *Bemanningsföretagen*, påpekar att lagen inte får innebära att kommunerna likställs med privata eller andra kompletterande aktörer när det gäller upphandling av jobbförmedlingstjänster och motsvarande tjänster och därmed resulterar i konkurrenssnedvridning. Regeringen vill betona att den föreslagna lagen endast gäller kommuners möjlighet att anordna aktiviteter inom ramen för arbetsmarknadspolitiska åtgärder som inte kan anordnas genom upphandlingsförfarande och där det inte kan uppstå en konkurrenssnedvridning i förhållande till andra aktörer. Regeringen har i detta sammanhang inte för avsikt att föreslå ändringar i gällande upphandlingslagstiftning.

Regeringen instämmer emellertid med flertalet remissinstanser om att det krävs uppföljning och utvärdering av Arbetsförmedlingens överenskommelser med kommunerna för att förhindra konkurrenssnedvridande effekter. Regeringen avser att meddela föreskrifter som tillgodoser detta.

Regeringen föreslår att det införs en ny lag om kommuners medverkan i arbetsmarknadspolitiska åtgärder som ger kommuner möjlighet att medverka i arbetsmarknadspolitiska åtgärder. I samma lag införs en bestämmelse som upplyser om att regeringen meddelar föreskrifter om under vilka förutsättningar som Arbetsförmed-

lingen får ingå sådana överenskommelser med kommunerna samt om innehållet i dessa överenskommelser.

Regeringen instämmer med flera remissinstanser i att det är angeläget att lagen träder i kraft så snart som möjligt. Detta kan dock enligt regeringen ske tidigast den 1 januari 2008 med hänsyn till riksdagsbehandlingen av lagförslaget.

Lagen föreslås därför träda i kraft den 1 januari 2008.

Förbättrad milersättning

Regeringens bedömning: Milersättningen när egen bil används av den som anvisats till ett arbetsmarknadspolitiskt program bör höjas till 185 öre per kilometer. Endast kostnader som överstiger 600 kronor per månad för resor ersätts.

Skälen för regeringens bedömning: Regeringen har för avsikt att förbättra milersättningen för resor till den som anvisas till ett arbetsmarknadspolitiskt program. Ersättningen har inte höjts de senaste åren. Ersättningen är i dag 110 öre per kilometer och bör höjas till 185 öre per kilometer vilket kommer att motsvara den ersättning som gäller för statligt anställda. Samtidigt kommer endast kostnader som överstiger 600 kronor per månad (i dag 300 kronor) för resor ersättas till den som anvisats ett arbetsmarknadspolitiskt program.

Riksdagens tillkännagivande om lönebidrag i en pågående anställning

Riksdagen har som sin mening givit regeringen till känna att den bör överväga om det finns situationer när det kan vara befogat med lönebidrag i ett bestående anställningsförhållande (bet. 1999/2000:AU1, rskr. 1999/2000:83).

I regeringens uppdrag (dir 2002:22) Arbetsmarknadspolitiska program för personer med nedsatt arbetsförmåga till en särskild utredare ingick också ett uppdrag att överväga för- och nackdelar med att bevilja lönebidrag för anställda

som under sin anställning på grund av skada eller sjukdom har förlorat stora delar av sin arbetsförmåga. Utredaren föreslog i sitt betänkande Arbetskraft (SOU 2003:95) att AMS skulle få i uppdrag att under en försöksverksamhet få bevilja lönebidrag i ett pågående anställningsförhållande.

Regeringen har inte lämnat något sådant uppdrag till AMS. Däremot beslutade den tidigare regeringen den 1 december 2005 om tilläggsdirektiv till Utredningen om vissa delar av arbetsgivarens rehabiliteringsansvar (S 2005:05). Utredaren fick då i uppdrag att analysera konsekvenserna för arbetsgivarens rehabiliteringsansvar om det i ett befintligt anställningsförhållande lämnades lönebidrag då en arbetstagarare drabbas av ett funktionshinder där arbetsförmågan blivit så nedsatt att arbetsgivaren överväger uppsägning. Utredaren har genomfört denna analys och redogjort för olika konsekvenser men inte tagit ställning till om ett lönebidrag i ett befintligt anställningsförhållande är en lämplig lösning eller ej.

För att en arbetsgivare över huvud taget ska kunna överväga uppsägning av en arbetstagarare på grund av sjukdom krävs enligt förarbetena till lagen (1982:80) om anställningsskydd att det måste vara fråga om en stadigvarande nedsättning av arbetsförmågan som är så väsentlig att arbetstagararen inte längre kan förväntas utföra arbete av någon betydelse för arbetsgivaren.

För att kunna bevilja ett lönebidrag i en sådan situation skulle arbetsförmedlingen tvingas att avgöra om arbetsgivarens tänkta skäl för uppsägning har saklig grund. En ytterligare komplikation i sammanhanget är frågan om vilken typ av arbetsuppgifter som arbetstagararen skulle kunna genomföra om lönebidrag kunde lämnas. Om sådana arbetsuppgifter finns saknas dessutom s.k. saklig grund för uppsägning.

Regeringen har därmed övervägt om det finns situationer där det kan vara befogat att bevilja lönebidrag i en pågående anställning och har funnit att så inte är fallet och föreslår därför ingen ändring i regelverket för lönebidrag.

6.8 Budgetförslag

6.8.1 22:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader

Tabell 6.4 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	5 173 520	Anslags-sparande	115 817
2006	Utfall	5 173 520	Anslags-sparande	115 817
2007	Anslag	5 057 506 ¹	Utgifts-prognos	5 054 681
2008	Förslag	4 659 912		
2009	Beräknat	4 750 702 ²		
2010	Beräknat	4 874 640 ³		

¹ Inklusiv tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 4 642 708 tkr i 2008 års prisnivå.

³ Motsvarar 4 642 708 tkr i 2008 års prisnivå.

Ändamålet för anslaget avser kostnader för personal och lokaler samt andra förvaltningskostnader vid Arbetsförmedlingen samt de avgiftsfinansierade verksamheterna Aske kursgård och Tjänsteexport. Från den 1 januari 2008 avvecklas AMS och länsarbetsnämnderna och ombildas till en ny sammanhållen myndighet benämnd Arbetsförmedlingen. Samtidigt avbryts försöksverksamheten med vidgad samordnad länsförvaltning i Gotlands län i den del som avser att Länsstyrelsen i Gotlands län fullgjort länsarbetsnämndens uppgifter. Anslaget får även användas för viss medfinansiering som svarar mot utbetalningar från anslaget 22:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006* och 22:7 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007–2013*.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 6.5 Aske Kursgård

Tusental kronor

	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat
Utfall 2006	27 054	- 25 863	1 191
Prognos 2007	26 000	- 26 000	0
Budget 2008	27 000	- 26 500	500

Verksamheten vid Aske kursgård är avgiftsfinansierad. Huvuduppgiften är att vara kursgård för Arbetsförmedlingens kurser och konferenser. Överbliven kapacitet säljs i konkurrens på den öppna marknaden. Intäkterna har ökat väsentligt under 2006. Den interna beläggningen har minskat de senaste åren och de externa marknadsaktiviteterna intensifierats. Det

negativa ekonomiska resultatet till följd av den kraftiga resultatförsämringen för 2005 har vänts till ett överskott men vid årsskiftet uppvisade det ackumulerade resultatet alltså ett underskott om 571 000 kronor. Arbetet fortsätter därför med att bredda kundunderlaget för att ytterligare stärka en positiv resultatutveckling.

Tabell 6.6 Tjänsteexport

Tusental kronor

	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat
Utfall 2006	23 197	- 20 058	3 139
Prognos 2006	27 329	- 25 805	1 524
Budget 2008	24 883	- 22 067	2 816

Tjänsteexporten finansieras från SIDA och EU. Verksamheten sker i enlighet med inriktningen för det svenska biståndet och EU:s prioriterade områden. Arbetet har bedrivits i länderna i centrala och östra Europa, Ryssland, Kaukasus, Balkan och norra Afrika. Insatserna har bestått i att utveckla styrning, organisation, tjänster och metoder på arbetsförmedlingar samt arbetslivs-inriktad rehabilitering.

Regeringens överväganden

Anslagssparandet under 2006 uppgick till närmare 116 miljoner kronor. På tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition anvisades 4,5 miljoner kronor för försök med s.k. nystartscentrum.

Beslut i tabell 6.7 för härledning av anslagsnivån avser en minskning av anslaget med drygt 200 miljoner kronor från 2008 med anledning av att de tillfälliga personalförstärkningarna på arbetsförmedlingen som anvisades i samband med 2006 års budgetproposition upphör. I enlighet med 2007 års budgetproposition minskas också anslaget utifrån ombildningen av AMS och länsarbetsnämnderna till den nya myndigheten Arbetsförmedlingen från den 1 januari 2008.

På tilläggsbudget i samband med denna budgetproposition minskas anslaget med 4 500 000 kronor med anledning av att finansieringen av försöksverksamheten med s.k. nystartscentrum flyttas till utgiftsområde 24 Näringsliv. För 2008 minskas anslaget av samma anledning med 9 000 000 kronor vilket redovisas som överföring i tabellen nedan. Samtidigt ökas det under utgiftsområde 24 Näringsliv uppförda

anslaget 38:2 *Näringslivsutveckling m.m.* med motsvarande belopp.

Av anslagsbeloppet för 2008 beräknas 17 miljoner kronor för AMV:s pågående försöksverksamhet för nyanlända invandrare.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag på 4 659 912 000 kronor för budgetåret 2008.

Tabell 6.7 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för, 22:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	5 057 506	5 057 506	5 057 506
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	44 724	163 407	299 611
Beslut	- 433 318	- 470 001	- 482 263
Överföring till/från andra anslag	- 9 000	- 209	- 215
Förslag/beräknat anslag	4 659 912	4 750 702	4 874 640

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

6.8.2 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

Tabell 6.8 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2006	Utfall	43 708 391		588 294
2007	Anslag	38 618 302 ¹	Utgifts-prognos	33 163 482
2008	Förslag	28 831 200²		
2009	Beräknat	27 185 165		
2010	Beräknat	27 559 639		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition

² Av beloppet avser 2 614 462 tkr statlig ålderspensionsavgift för 2008, varav 54 000 tkr avser regleringsbelopp för 2005.

Ändamålen för anslaget är bidrag till arbetslöshetsersättning, aktivitetsstöd och utvecklingsersättning för personer som deltar i arbetsmarknadspolitiska program, bidrag till arbetslöshetskassor samt statliga ålderspensionsavgifter. Aktivitetsstöd och utvecklingsersättning får även användas för viss nationell medfinansiering som svarar mot utbetalningar från anslagen 22:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006* och 22:7 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007–2013*. Likaså får aktivitetsstöd och utvecklingsersättning användas för medfinansie-

ring av regionala tillväxtprogram för insatser som ryms inom ramen för de arbetsmarknadspolitiska reglerna och med utgångspunkt i de mål och prioriteringar som finns uppsatta för arbetsmarknadspolitiken. Av medlen under anslaget får högst 400 miljoner kronor användas för utgifter enligt ändamålet för anslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader*. Syftet är att AMV ska kunna ha en viss flexibilitet i medelsanvändningen i avvägningen mellan programplatser med aktivitetsstöd och upphandling av arbetsmarknadsutbildning m.m. Utgifterna påverkas främst av antalet öppet arbetslösa, omfattningen av programmen samt ersättningsnivåerna. Aktivitetsstödet motsvarar nu den arbetslöshetsersättning som deltagarna skulle ha fått om de varit öppet arbetslösa. De som inte är berättigade till arbetslöshetsersättning får 223 kronor per dag i aktivitetsstöd. För dem som saknar rätt till arbetslöshetsersättning och deltar i jobbgarantin för ungdomar som införs den 1 december 2007 lämnas en utvecklingsersättning på 1 050 kronor eller 2 528 kronor per månad beroende på ålder och utbildningsbakgrund.

Bidrag till arbetslöshetsersättning

I genomsnitt var 211 000 personer per månad inskrivna som arbetslösa vid arbetsförmedlingen 2006. Av dessa var 97 000 kvinnor och 114 000 män. Detta var totalt 30 000 färre än under 2005. År 2006 utbetalades sammanlagt 27 089 miljoner kronor i arbetslöshetsersättning vilket var 4 024 miljoner kronor mindre än år 2005. Utgifterna för utjämningsbidrag uppgick till 78 miljoner kronor.

Att utgifterna har reducerats beror på att antalet öppet arbetslösa ersättningstagare har sjunkit, både till följd av den minskade arbetslösheten och på grund av att andelen av de arbetslösa som får arbetslöshetsersättning har minskat.

Antalet deltidsarbetslösa som fick arbetslöshetsersättning minskade mellan 2005 och 2006 från 53 400 till 47 700. Även antalet timanställda som fick arbetslöshetsersättning minskade mellan 2005 och 2006 från 72 100 till 68 000.

Jämfört med den bedömning som gjordes i 2006 års budgetproposition blev utgifterna för arbetslöshetsersättningen 790 miljoner kronor lägre än beräknat. Anslagssparandet 2006 för arbetslöshetsersättning som förts bort som en indragning av anslagsbelopp uppgick trots detta till endast 67 miljoner kronor. Detta beror på att

723 miljoner kronor av anslagskrediten 2005 utnyttjades vilket minskat tillgängliga medel 2006 med motsvarande belopp. Under första halvåret 2007 har 11 258 miljoner kronor utbetalats, vilket är 3 357 miljoner kronor lägre än för motsvarande period föregående år.

Regeringen beräknar att under budgetåret 2007 kommer i genomsnitt 206 000 personer per månad att vara öppet arbetslösa enligt SCB:s arbetslöshetsdefinition, vilket motsvarar 4,4 procent av arbetskraften. Utgifterna för arbetslöshetsersättning beräknas för 2007 uppgå till 21 837 miljoner kronor.

Aktivitetsstöd

Under 2006 ökade omfattningen av de arbetsmarknadspolitiska programmen kraftigt fram till hösten när den nya regeringen tillträdde. I genomsnitt uppgick antalet programplatser under 2006 till drygt 138 000 platser per månad, varav 91 000 platser där aktivitetsstöd lämnades. Det var 16 000 fler platser jämfört med 2005 och av detta stod program med aktivitetsstöd för 4 000 platser av ökningen. Resterande ökning gällde främst anställningsstöd i form av plusjobb som innebär skatteutgifter på statsbudgetens inkomstsida. Från hösten 2006 minskade regeringen omfattningen av de arbetsmarknadspolitiska programmen. Första halvåret 2007 har i genomsnitt 96 000 personer deltagit i program vilket var drygt 44 000 färre än första halvåret 2006. Antalet deltagare med aktivitetsstöd uppgick första halvåret i år till 55 000 personer i genomsnitt per månad vilket var 41 000 personer färre jämfört med i fjol.

Utgifterna för aktivitetsstöd uppgick till 12 101 miljoner kronor för 2006 vilket innebar en ökning med 655 miljoner kronor jämfört med 2005. Anslagssparandet för aktivitetsstöd 2006 uppgick till 522 miljoner kronor och har förts bort som en indragning av anslagsbelopp.

Som en följd av den lägre programvolymen har utgifterna för aktivitetsstöd under första halvåret 2007 minskat kraftigt och uppgick till 3 630 miljoner kronor, vilket var 2 390 miljoner kronor lägre än under samma period föregående år. Det totala antalet deltagare i program under 2007 beräknas uppgå till i genomsnitt 94 000 personer per månad, varav 56 000 personer bedöms uppbära aktivitetsstöd. Utgifterna under 2007 beräknas till 6 700 miljoner kronor.

Bidrag till arbetslöshetskassor

För att utjämna de administrativa kostnaderna vid arbetslöshetskassorna har regeringen under våren 2007 med stöd av 93 a § lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor beslutat att lämna ett bidrag till arbetslöshetskassorna på 49,2 miljoner kronor. Vidare föreslås på tilläggsbudget till denna budgetproposition att anslaget ökas med 250 miljoner kronor för att arbetslöshetskassorna ska kompenseras för de justeringar som gjorts i det administrativa systemet, samt för administrativa kostnader i övrigt som uppkommer med anledning av de regelförändringar som genomförts och aviserats inom arbetslöshetsförsäkringen.

Statliga ålderspensionsavgifter

Arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd är belagda med statliga ålderspensionsavgifter som inbetalas av AMS till Försäkringskassan. Den beräknade ålderspensionsavgiften utbetalas med en tolfedel av anslagsbeloppet per månad. Utbetalningen under anslaget för dessa avgifter uppgick 2006 till 4 441 miljoner kronor, inklusive regleringsbelopp för budgetåret 2004. Regleringsbeloppet innebär en justering av avgiften med ett belopp motsvarande skillnaden mellan faktisk och beräknad ålderspensionsavgift som fastställs med viss eftersläpning. Utgifterna i år beräknas uppgå till 4 347 miljoner kronor. För 2008 beräknas utgifterna uppgå till 2 614 miljoner kronor varav regleringsbeloppet för 2005 uppgår till drygt 54 miljoner kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

I samband med budgetpropositionen för 2003 gjorde den förra regeringen bedömningen att något bemyndigande om ekonomiska åtaganden för aktivitetsstöd inte var nödvändigt och avstod därför från att begära ett sådant bemyndigande. Behov av bemyndigande för de utgifter under anslaget som avser bidrag till arbetslöshetsersättning har inte heller bedömts vara aktuellt i likhet med andra liknande transfereringar t.ex. inom socialförsäkringsområdet. Mot bakgrund av regeringens arbete för att förbättra tillämpningen och redovisningen av bemyndiganden med anledning av den kritik riksdagen riktat mot att regeringen och dess myndigheter i vissa fall ingått ekonomiska åtaganden utan stöd av vare sig ett särskilt bemyndigande eller ett anvisat anslag har regeringen gjort en ny prövning av om

ett bemyndigande för aktivitetsstöd som belastar anslaget är nödvändigt. Utgifterna för aktivitetsstöd avser försörjning för dem som deltar i arbetsmarknadspolitiska program. Ersättningsnivåer och antalet deltagare följer i huvudsak av reglerna inom arbetslöshetsförsäkringen. Inom Regeringskansliet pågår också ett arbete med att så långt som möjligt undanröja skillnader i de två ersättningssystemen arbetslöshetsersättning respektive aktivitetsstöd. Personer som inte är berättigade till arbetslöshetsersättning får 223 kronor per dag i aktivitetsstöd. För deltagare i jobbgarantin för ungdomar som träder i kraft den 1 december 2007 och som saknar rätt till arbetslöshetsersättning kommer det att lämnas en utvecklingsersättning på 2 528 kronor eller 1 050 kronor per månad. Anslaget används till en fjärdedel för aktivitetsstöd. Aktivitetsstöd beslutas för en tolv månadersperiod för deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin och i normalfallet för cirka 6 månader för övriga deltagare i program. Beroende på när beslutet fattas medför det ekonomiska åtagandet under en del av följande budgetår. Storleken på dessa åtaganden uppskattas till sammanlagt högst en halvårseffekt av de beslut som under ett år fattas om aktivitetsstöd. Dessa åtaganden, som utgör en liten del av anslaget, är således inte av långsiktig karaktär utan utgifterna är snarare av löpande karaktär. Regeringen gör mot bakgrund av detta samma bedömning som tidigare och avstår därför även fortsättningsvis från att begära ett särskilt bemyndigande för anslaget.

Regeringens överväganden

Tabell 6.9 Beräknad öppen arbetslöshet och deltagare i program¹

	2008	2009	2010
Öppet arbetslösa ²	185	191	203
Öppet arbetslösa ³	4,0	4,1	4,3
Konjunkturberoende program ²	89	91	91
Konjunkturberoende program ³	1,9	1,9	1,9

¹ Konjunkturberoende program samt Instegsjobb.

² Tusental personer.

³ I procent av arbetskraften.

I enlighet med vad regeringen aviserat i 2007 års ekonomiska vårproposition kommer omfattningen av de arbetsmarknadspolitiska programmen vara större än vad som bedömdes i 2007 års budgetproposition. Ökningen uppgår till cirka 18 000 platser med anledning av införandet av jobb- och utvecklingsgarantin jobbgarantin för ungdomar och instegsjobb. Mot bakgrund av den positiva utvecklingen på arbetsmarknaden, främst den kraftigt minskade ungdomsarbetslösheten, bedöms dock behovet av programplatser bli lägre jämfört med bedömningarna i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition. Regeringen beräknar att antalet deltagare i konjunkturberoende arbetsmarknadspolitiska program kommer att uppgå till i genomsnitt 89 000 personer per månad under 2008. Av dessa beräknas drygt 65 000 platser vara i program där aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning lämnas. Resterande del av programplatserna utgörs av särskilt anställningsstöd, kvarvarande plusjobb, instegsjobb samt 4 000 platser som finansieras under utgiftsområde 10 *Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp*.

Beslut i härledningstabellen av anslagsnivån avser förändrade programvolymmer samt genomförda och aviserade regelförändringar inom arbetslöshetsförsäkringen som redovisas under avsnitt 6.7. Med anledning av att ensamstående deltidsarbetslösa föräldrar med försörjningsansvar för barn under 18 år kommer att få delta i jobb- och utvecklingsgarantin efter det att deras 75 ersättningsdagar med deltidsutfyllnad löpt ut föreslås att anslaget ökas med 82 miljoner kronor 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget ökas med 245 miljoner kronor (se avsnitt 6.7).

Makroekonomiska förändringar avser effekten av förändringar i antalet öppet arbetslösa och förändrade belopp för ålderspensionsavgifter inklusive regleringsbelopp.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 28 831 200 000 kronor för budgetåret 2008. Av detta belopp beräknas 19 176 miljoner kronor för bidrag till arbetslöshetsersättning, 7 040 miljoner kronor för aktivitetsstöd och utvecklingsersättning samt 2 614 miljoner kronor för statliga ålderspensionsavgifter.

Tabell 6.10 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	38 368 302	38 368 302	38 368 302
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	- 4 947 970	- 6 216 350	-981 709
Övriga makroekonomiska förutsättningar	- 4 589 132	- 4 966 787	-9 826 954
Förslag/beräknat anslag	28 831 200	27 185 165	27 559 639

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

6.8.3 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader

Tabell 6.11 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	År	Slagslag	Belopp
2006	Utfall	4 777 315		Anslags-sparande	590 828
2007	Anslag	3 120 877 ¹		Utgifts-prognos	3 520 877
2008	Förslag	5 503 336			
2009	Beräknat	5 970 225			
2010	Beräknat	6 023 134			

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2008.

Ändamålen för anslaget är i huvudsak köp av arbetsmarknadsutbildning, anställningsstöd, förberedande utbildning och övriga kringkostnader vid arbetsmarknadspolitiska program. Vidare lämnas under anslaget bidrag för instegsjobb. Anslaget får användas för viss nationell medfinansiering som svarar mot utbetalningar från anslagen 22:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006* och 22:7 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007–2013*. Anslaget får även användas för medfinansiering av de regionala tillväxtprogrammen och de lokala utvecklingsavtalen inom storstadspolitiken, t.ex. för att vidareutveckla de samverkansöverenskommelser som träffats.

Av anslaget får högst 400 miljoner kronor användas för ändamål enligt anslaget 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd*. Syftet är att AMV ska kunna ha en viss flexibilitet i medelsanvändningen i avvägningen mellan programplatser med aktivitetsstöd och upphandling av arbetsmarknadsutbildning m.m.

Anslaget får även användas för jobbcoachning i Arbetsförmedlingens regi inom jobbgarantin för ungdomar. Övervägande delen av resurserna

för jobbcoachning kommer dock att användas för externa aktörer.

Antalet deltagare i program uppgick till 139 000 personer i genomsnitt per månad under 2006. Det var 15 000 fler platser jämfört med året före. Utgifterna för köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader ökade med 264 miljoner kronor under 2006 jämfört med 2005 och uppgick till sammanlagt 4 777 miljoner kronor. Anledningen till att utgifterna inte ökade mer trots en större omfattning på de arbetsmarknadspolitiska programmen var att huvuddelen av ökningen var anställningsstöd i form av plusjobb som innebär skatteutgifter på statsbudgetens inkomstsida. Av anslagssparandet från budgetåret 2006 får AMS disponera 285 miljoner kronor. Resterande belopp har förts bort som en indragning av anslagsbelopp.

På tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition minskades anslaget med sammanlagt 104 miljoner kronor främst på grund av att det från den 15 mars 2007 inte längre lämnas merkostnader för pågående plusjobb.

De arbetsmarknadspolitiska programmen har minskat kraftigt under 2007. Under första halvåret 2007 utbetalades 1 731 miljoner kronor under anslaget, vilket var 586 miljoner kronor lägre än utgifterna under samma period i fjol. Omfattningen av de arbetsmarknadspolitiska programmen beräknas i år minska till i genomsnitt 94 000 personer per månad inklusive cirka 5 000 platser där deltagarna har rehabiliteringspenning finansierat från det under utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp uppförda anslaget 19:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* Utgifterna under 2007 beräknas uppgå till sammanlagt 3 521 miljoner kronor.

I denna budgetproposition föreslås att särskilt anställningsstöd och anställningsstöd för långtidssjukskrivna från den 1 januari 2008 lämnas som ett bidrag under anslaget i stället för en kreditering av arbetsgivarnas skattekonto. I genomsnitt under 2006 var närmare 38 000 personer per månad anställda med någon form av anställningsstöd eller deltog i utbildningsvikariat. Det var närmare 13 000 fler än under 2005. Under 2006 uppgick skatteutgifterna för anställningsstöd och utbildningsvikariat som belastar statsbudgetens inkomstsida till 4 815 miljoner kronor. Jämfört med 2005 innebar detta en ökning med 1 661 miljoner kronor. Allmänt, förstärkt och särskilt anställningsstöd i form av plusjobb

avvecklas. De anställningsstöd som finns kvar och till vilka nya anvisningar kan ske är särskilt anställningsstöd och anställningsstöd för långtidssjukskrivna. Vidare finns från och med juli 2007 instegsjobb som är en form av särskilt anställningsstöd.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Arbetsmarknadspolitiska program där det lämnas ersättning för kringkostnader löper i nor-

malfallet under cirka sex månader. Det innebär att åtaganden under anslaget kan medföra utgifter under kommande budgetår. Regeringen bör därför bemyndigas att för 2008 besluta om åtaganden under anslaget som medför framtida utgifter. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för anslaget under 2008 ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 000 000 000 kronor under 2009–2011.

Tabell 6.12 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2006	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010–2011
Ingående åtaganden	1 533 191	2 429 795	2 000 000	-	-
Nya åtaganden	2 207 463	515 000	2 495 000	-	-
Infriade åtaganden	-1 310 859	-944 795	-1 495 000	-1 505 000	-1 495 000
Utestående åtaganden vid årets slut	2 429 795	2 000 000	3 000 000	-	-
Erhållet/föreslaget bemyndigande	3 000 000	2 000 000	3 000 000	-	-

Regeringens överväganden

De arbetsmarknadspolitiska programmen beräknas till i genomsnitt 94 000 personer per månad 2007 varav cirka 5 000 platser avser deltagare med rehabiliteringspenning finansierat från det under utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp uppförda anslaget 19:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* Under 2008 beräknas 89 000 personer delta i program eller ha ett instegsjobb varav cirka 4 000 platser avser deltagare med rehabiliteringspenning. De beräknade programvolymerna under 2008–2010 framgår under avsnitt 6.8.2.

Beslut i tabellen nedan utgör satsningarna på jobb- och utvecklingsgarantin och jobbgarantin för ungdomar samt ökningen med anledning av att särskilt anställningsstöd och anställningsstöd för långtidssjukskrivna från 2008 lämnas som bidrag under anslaget i stället för en kreditering av arbetsgivarnas skattekonto som belastat statsbudgetens inkomstsida. Med anledning av att deltidsarbetslösa föräldrar med försörjningsansvar för barn under 18 år får delta i jobb- och utvecklingsgarantin efter det att deras 75 ersättningsdagar med deltidsutfyllnad löpt ut ökas anslaget med 23 miljoner kronor 2008 och 70 miljoner kronor från 2009 (se avsnitt 6.7).

Som en del av de omprioriteringar av resurser som genomförs för införandet av jobb- och utvecklingsgarantin avser regeringen att från 2008

avveckla bidrag till förhöjda dagsverkskostnader i samband med anställningsstöd vilket beräknas minska utgifterna med 248 miljoner kronor.

Vidare minskas anslaget med 1,2 miljoner kronor under 2008 och med 2,6 miljoner kronor från 2009 för att finansiera det ökade resursbehovet för det under utgiftsområde 14 Arbetsliv uppförda anslaget 23:5 *Internationella arbetsorganisationen (ILO)*.

De belopp som i tabellen redovisas som makroekonomiska förändringar avser minskningen av programplatser utanför jobb- och utvecklingsgarantin och jobbgarantin för ungdomar. Rättigheten för deltidsarbetslösa ensamstående föräldrar att få deltidsysselsättning i jobb- och utvecklingsgarantin kommer att leda till något högre volymer i denna.

På tilläggsbudget i samband med denna budgetproposition minskas anslaget med 5,5 miljoner kronor med anledning av att finansieringen av försöksverksamheten med s.k. Nystartscentrum flyttas till utgiftsområde 24 Näringsliv. För 2008 minskas anslaget av samma anledning med 11 miljoner kronor vilket redovisas som överföring i tabellen nedan. Samtidigt ökas det under utgiftsområde 24 Näringsliv uppförda anslaget 38:2 *Näringslivsutveckling m.m.* med motsvarande belopp.

Av anslagsbeloppet 2008 beräknas 18 miljoner kronor för AMV:s pågående försöksverksamhet för nyanlända invandrare.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 5 503 336 000 kronor för budgetåret 2008. Av detta belopp beräknas cirka 2 miljarder kronor för bidrag till särskilt anställningsstöd och särskilt anställningsstöd i form av instegsjobb.

Tabell 6.13 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader

Tusental kronor			
	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	3 235 377	3 235 377	3 235 377
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	2 874 800	3 009 400	3 023 400
Övriga makroekonomiska förutsättningar	- 595 841	- 274 552	- 235 643
Överföring till/från andra anslag	- 11 000	0	0
Förslag/beräknat anslag	5 503 336	5 970 225	6 023 134

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

6.8.4 22:4 Lönebidrag och Samhall m.m.

Tabell 6.14 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
År	Slagslag	Belopp	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2006	Utfall	11 650 605	105 452	
2007	Anslag	12 724 146 ¹		12 586 662
2008	Förslag	13 979 604		
2009	Beräknat	14 342 205		
2010	Beräknat	14 654 115		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Ändamålet för anslaget är i huvudsak bidrag till anställningar med lönebidrag, bidrag till skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare (OSA) utvecklingsanställning, trygghetsanställning, bidrag till Samhall AB. Vidare lämnas under anslaget bidrag för särskilt introduktions- och uppföljningsstöd (SIUS), projektmedel för personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga och stöd till hjälpmedel och personligt biträde på arbetsplatsen, särskilda insatser för syn- och hörselskadade, särskilt stöd vid start av näringsverksamhet samt för att utveckla ny teknik och datorbaserade hjälpmedel åt handikappade. Anslaget får även användas för viss nationell medfinansiering som svarar mot

utbetalningar från anslagen 22:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006* och 22:7 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007–2013*.

Utgifterna under anslaget påverkas främst av omfattningen av antalet lönebidrag och anställda vid Samhall AB samt av den genomsnittliga bidragsnivån för de stöd som utbetalas under anslaget. Från den 1 augusti 2003 har bidrag till skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare lämnats i form av en kreditering på arbetsgivarnas skattekonto och belastat statsbudgetens inkomstsida. I denna budgetproposition föreslås dock att stödet återigen ska lämnas som ett bidrag under anslaget.

Under budgetåret 2006 blev 198 miljoner kronor av de tilldelade medlen för trygghetsanställningar och utvecklingsanställningar outnyttjade. När det gäller medel för lönebidrag förbrukades dock 93 miljoner kronor mer än vad som tilldelats vilket minskat de tilldelade medlen för lönebidrag med motsvarande belopp under 2007. Sammantaget innebär detta ett anslags-sparande motsvarande drygt 105 miljoner kronor under 2006. Anslagssparandet har förts bort som en indragning av anslagsbelopp.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Beslut om särskilda insatser för personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga omfattar normalt sett högst ett år men kan sträcka sig en längre period. Det innebär att åtaganden under anslaget kan medföra kostnader för kommande budgetår. Regeringen bör därför bemyndigas att för 2008 besluta om förpliktelser under anslaget som medför framtida utgifter. Bemyndiganderamen bör fastställas med viss marginal i förhållande till beräknade utestående åtaganden utifrån den osäkerhet som finns i beräkningen av dessa åtaganden. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för anslaget under 2008 ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 7 908 293 000 kronor under 2009–2011.

Tabell 6.15 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2006	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010–2011
Ingående åtaganden	4 377 843	5 132 487	5 832 487	6 322 487	
Nya åtaganden	4 504 211	4 600 000	5 590 000		
Infriade åtaganden	-3 749 567	-3 900 000	-5 100 000	-5 150 000	-1 172 487
Utestående åtaganden vid årets slut	5 132 487	5 832 487	6 322 487		
Erhållet/förslaget bemyndigande	5 400 000	7 162 500	7 908 293		

Regeringens överväganden

Under budgetåret 2006 har i genomsnitt 80 800 personer per månad haft en anställning med lönebidrag, OSA eller hos Samhall jämfört med 79 400 under 2005. Siffrorna avser personmånader i lönebidrag och OSA samt årsanställda hos Samhall. Under 2006 tillkom även 757 utvecklings- och trygghetsanställningar. I regleringsbrevet för 2006 fanns anslagsvillkoret att den genomsnittliga bidragsnivån för lönebidrag inte skulle överstiga 63,2 procent. Detta villkor uppfylldes inte då bidragsnivån hamnade på 63,3 procent.

Utgifterna under anslaget uppgick under 2006 till 11 650 miljoner kronor. Utgifterna för bidrag till Samhall utbetalas från den 1 januari 2006 från anslaget och uppgick till drygt 4 186 miljoner kronor 2006.

Skatteutgifterna för OSA uppgick under 2006 till 739 miljoner kronor. Regeringen föreslår i denna budgetproposition att OSA ska omvandlas från ett stöd som lämnas till arbetsgivare som en kreditering på deras skattekonto till ett bidrag. Anslaget ökas därför med 785 miljoner kronor från 2008, vilket redovisas under beslut i tabell 6.16. Samtidigt innebär detta att skatteutgifterna på statsbudgetens inkomstsida minskar med motsvarande belopp.

Den högsta bidragsgrundande lönen för lönebidrag och OSA höjdes den 1 januari 2007 från 15 200 till 16 700 kronor i månaden.

Regeringen aviserade i 2007 års ekonomiska vårproposition en ökning av insatserna för personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga som en följd av införandet av jobb- och utvecklingsgarantin. När det gäller lönebidrag var sedan tidigare beslutat en tillfällig ökning motsvarande 2 000 anställningar med lönebidrag under 2006 och 2007. Ökningen permanentas från 2008 och ytterligare ökningsberäknas för 2009 och 2010, vilket redovisas under beslut i tabell 6.16. Sammantaget förslås därför utgifterna öka med 558 miljoner kronor 2008, och beräknas öka med 768 miljoner kronor 2009 och 947 miljoner kronor 2010.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 13 979 604 000 kronor för budgetåret 2008. Av dessa medel beräknas 4 219 817 000 kronor för bidrag till Samhall AB för att sysselsätta personer med funktionshinder under motsvarande 23,7 miljoner arbetstimmar. Detta motsvarar uppskattningsvis 17 600 årsanställda eller 20 200 anställda vid årets slut. Vidare beräknas 1 084 232 000 kronor för utvecklingsanställningar och trygghetsanställningar.

Tabell 6.16 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 22:4 Lönebidrag och Samhall m.m.

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	12 601 146	12 601 146	12 601 146
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	1 239 982	1 449 982	1 628 982
Övriga makroekonomiska förutsättningar	138 476	291 077	423 987
Förslag/beräknat anslag	13 979 604	14 342 205	14 654 115

¹Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU21). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

6.8.5 22:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige

Tabell 6.17 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2006	Utfall	98 509	Anslags- sparande	2 609
2007	Anslag	131 194 ¹	Utgifts- prognos	132 623
2008	Förslag	121 209		
2009	Beräknat	105 977 ²		
2010	Beräknat	108 722 ³		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 103 597 tkr i 2008 års prisnivå.

³ Motsvarar 103 597 tkr i 2008 års prisnivå.

Ändamålet för anslaget är förvaltningskostnader vid Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet) och kostnader för nationell medfinansiering av s.k. tekniskt stöd inom vissa av de berörda programmen. Svenska ESF-rådet är förvaltande och attesterande myndighet för det nationella strukturfondsprogrammet för regional konkurrenskraft och sysselsättning avseende programperioden 2007–2013. Svenska ESF-rådet är även förvaltande myndighet för Europeiska socialfondens mål 3 och gemenskapsinitiativet Equal avseende programperioden 2000–2006. Vidare är Svenska ESF-rådet ansvarig myndighet för Europeiska fonden för integration av tredjelandsmedborgare inom EU:s ramprogram för solidaritet och hantering av migrationsströmmar.

Regeringens överväganden

Svenska ESF-rådet beräknar att de första besluten om projekt inom det nationella strukturfondsprogrammet kommer att kunna fattas under det första kvartalet 2008.

Projektverksamhet inom mål 3 och Equal planeras fortgå till och med 2007. Vissa aktiviteter för spridning av resultaten inom Equal fortgår även in på 2008. Avslutande åtgärder för programperioden 2000–2006 ska dessutom vidtas av Svenska ESF-rådet och AMS fram till och med 2009.

Under 2007 har Svenska ESF-rådet vidtagit fortsatta förberedelser för det nationella strukturfondsprogrammet. Förberedelserna har bl.a. avsett inrättandet av en utbetalande funktion inom myndigheten, liksom en funktion som svarar mot rollen som attesterande myndighet. Vi-

dare har en betydande regional omställning genomförts. Denna omställning innebär att regionala enheter inom Svenska ESF-rådet har lokaliserats till åtta orter inom de områden som motsvarar den geografiska indelningen av de regionala planerna inom det nationella strukturfondsprogrammet och av de regionala strukturfondsprogrammen inom Europeiska regionala utvecklingsfonden. Dessa enheter täcker hela landet. Svenska ESF-rådets tidigare organisation omfattade 20 regionala enheter i 17 län. Regeringen bedömer att omställningen inom Svenska ESF-rådet har fungerat väl under gällande förutsättningar.

Gemensamma strukturfondspartnerskap för programprioriteringar inom det nationella strukturfondsprogrammet och de regionala strukturfondsprogrammen har bildats inom de åtta programområdena. Strukturfondspartnerskapen har enligt lagen (2007:459) om strukturfondspartnerskap till uppgift att, bland de ansökningar som har godkänts av de förvaltande myndigheterna, yttra sig över vilka ansökningar som ska prioriteras. Partnerskapens prioriteringar är bindande i den förvaltande myndighetens fortsatta handläggning.

Regeringen har utsett Svenska ESF-rådet till ansvarig myndighet för Europeiska fonden för integration av tredjelandsmedborgare inom EU:s ramprogram för solidaritet och hantering av migrationsströmmar. En redogörelse för denna fond lämnas under avsnitt 4.6. Svenska ESF-rådets förvaltningsanslag bör ökas med 0,7 miljoner kronor för arbetet med fonden.

Vidare bör Svenska ESF-rådets förvaltningsanslag som tidigare beräknats, med anledning av att det nya nationella strukturfondsprogrammet ska täcka hela landet, tillföras 2,2 miljoner kronor. Det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse uppförda anslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.* bör minskas med motsvarande belopp. Avslutandet av programperioden 2000–2006 medför minskade utgifter på detta anslag.

Till följd av förändringarna inom Svenska ESF-rådet, vilka ska innebära en administrativ effektivisering, samt avslutandet av programperioden 2000–2006 beräknas dock sammantaget ett minskat anslagsbehov under 2008–2010.

Hänsyn har i beräkningarna av anslaget tagits till att medel kommer att avsättas inom programbudgeten för det nationella strukturfondsprogrammet för s.k. tekniskt stöd som får täcka vissa administrativa kostnader. Detta stöd ska

medfinansieras under anslaget. Hänsyn har även tagits till vissa administrativa medel inom den Europeiska fonden för integration av tredjelandsmedborgare.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 121 209 000 kronor för budgetåret 2008.

Tabell 6.18 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 22:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	131 194	131 194	131 194
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	596	3 624	7 116
Beslut	-11 281	-29 557	-30 323
Överföring till/från andra anslag	700	716	735
Förslag/beräknat anslag	121 209	105 977	108 722

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006

Tabell 6.19 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2006	2 057 665		952 598
2007	1 808 821 ¹		2 111 463
2008	Förslag	461 261	

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Under anslaget redovisas utbetalningarna av stöd från Europeiska socialfonden för programperioden 2000–2006. Utbetalningarna avser delfinansiering av insatser inom strukturfondsmålen 1, 2 och 3 samt gemenskapsinitiativet Equal. Från anslaget utbetalas även den statliga medfinansieringen av insatsområdena Kompetensutveckling för sysselsatta och Lokal utveckling i mål 3 samt motsvarande åtgärder i mål 1. AMS är utbetalande myndighet för mål 3 och Equal. Fem länsstyrelser ansvarar för utbetalningarna inom målen 1 och 2, som delfinansieras av flera strukturfonder.

Socialfondsmedlen inom målprogrammen och Equal uppgår till totalt 1 086,4 miljoner euro för programperioden. Beräknat på en valutakurs om 9 kronor per euro motsvarar detta belopp cirka

9 780 miljoner kronor. Utbetalningar av dessa medel kan göras till och med 2008.

De genom beslut intecknade socialfondsmedlen per april 2007 uppgår till nära 100 procent av den totala ramen. Motsvarande andel utbetalade socialfondsmedel är 80 procent.

Från årets början till och med juli har totalt 1 299 miljoner kronor, inklusive den berörda statliga medfinansieringen, betalats ut under anslaget till stödmottagarna. Regeringen beräknar att totalt 2 111 miljoner kronor kommer att betalas ut under året.

En övergripande redovisning av samtliga strukturfondsprogram lämnas inom utgiftsområde 19 Regional utveckling.

Regeringens överväganden

Regeringen bedömer med ledning av andelen intecknade respektive hittills utbetalade socialfondsmedel att ett högt utnyttjande av den totalt beräknade ramen för programperioden kommer att uppnås.

Regeringen föreslår mot denna bakgrund att riksdagen anvisar ett ramanslag om totalt 461 261 000 kronor för budgetåret 2008. Till följd av att 2008 är det sista året för utbetalningar inom programmen beräknar regeringen inga utgifter under anslaget från och med 2009.

6.8.6 22:7 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007–2013

Tabell 6.20 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Anslag	Utgifts-prognos
2007	290 000 ¹	19 642
2008	Förslag	970 000
2009	Beräknat	970 000
2010	Beräknat	1 095 000

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Under anslaget redovisas utbetalningarna av stöd från Europeiska socialfonden för programperioden 2007–2013. Utbetalningarna avser delfinansiering av det nationella strukturfondsprogrammet för regional konkurrenskraft och sysselsättning. Från anslaget ska även den statliga medfinansieringen av insatser, inom programmet, för

kompetensutveckling av sysselsatta utbetalas. Svenska ESF-rådet svarar för utbetalningarna under anslaget.

Bidraget från Europeiska socialfonden uppgår till cirka 691,5 miljoner euro för programperioden. Beräknat på en valutakurs om 9 kronor per euro motsvarar detta belopp cirka 6 224 miljoner kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Verksamheten inom det nationella struktur-fondsprogrammet omfattar bl.a. fleråriga projekt. Åtaganden under anslaget kan således medföra utgifter för kommande budgetår. Regeringen föreslår mot denna bakgrund att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 ingå ekonomiska förpliktelser för anslaget som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 350 000 000 kronor under 2009–2015.

Tabell 6.21 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010–2015
Ingående åtaganden	0	15 000	-	-
Nya åtaganden	15 000	1 105 000	-	-
Infriade åtaganden	0	- 13 000	-740 000	-367 000
Utestående åtaganden vid årets slut	15 000	1 107 000	-	-
Erhållet/förslaget bemyndigande	900 000	1 350 000	-	-

Regeringens överväganden

Europeiska kommissionen beräknas i oktober 2007 anta det operativa nationella struktur-fondsprogrammet för regional konkurrenskraft och sysselsättning i Sverige, varefter verksamheten i programmet kan startas.

Mot denna bakgrund föreslår regeringen att riksdagen anvisar ett ramanslag om totalt 970 000 000 kronor för budgetåret 2008.

Tabell 6.22 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 22:7 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007–2013

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	290 000	290 000	290 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	680 000	680 000	805 000
Förslag/beräknat anslag	970 000	970 000	1 095 000

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

6.8.7 22:8 Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering

Tabell 6.23 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	20 356	Anslags-sparande	2 057
2006	Utfall	20 356	Anslags-sparande	2 057
2007	Anslag	22 041 ¹	Utgifts-prognos	21 646
2008	Förslag	26 278		
2009	Beräknat	26 966 ²		
2010	Beräknat	27 754 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 26 278 tkr i 2008 års prisnivå.

³ Motsvarar 26 278 tkr i 2008 års prisnivå.

Ändamålet för anslaget är kostnader för projekt, personal, lokaler och andra förvaltningskostnader vid Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU). IFAU:s uppdrag är att bidra till att politikområdets och verksamhetsområdets mål uppfylls genom att främja, stödja och genomföra utvärderingsstudier av arbetsmarknadspolitiskt motiverade åtgärder, arbetsmarknadens funktionssätt samt vilka effekter åtgärder inom utbildningsväsendet har på arbetsmarknaden. Till myndighetens uppdrag hör att kontinuerligt följa och utvärdera de nya initiativ regeringen tar inom politikområdet. IFAU har under 2006 uppnått goda resultat. De rapporter och Working papers som myndigheten har publicerat har haft hög trovärdighet och kvalitet. Kostnaderna för de tre huvuduppgifterna fördelade sig under 2006 på följande sätt: 56 procent för utvärdering av arbetsmarknadspolitik, 27 procent för studier av arbetsmarknadens funktionssätt och 17 procent för utvärderingar av åtgärder inom utbildningsväsendet, vilket innebär ett ökat fokus på utvärdering av arbetsmarknadspolitik i förhållande till de övriga två uppgifterna.

IFAU får åta sig såväl bidragsfinansierad som avgiftsbelagd utvärdering. IFAU finansierade 2006 en fjärdedel av sin verksamhet med hjälp av externa anslag och avgifter, totalt 5 400 000 kronor, vilket är en ökning jämfört med 2005 då bidrag och avgiftsintäkter uppgick till 3 600 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

För 2006 beviljade myndigheten bidrag för externa projekt på sammanlagt 3 900 000 kronor. Bidragen kan omfatta mer än ett budgetår. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 22:8 *Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför framtida behov av anslag på högst 10 800 000 kronor under 2009–2011. Bemyndiganderamen bör utökas som en konsekvens av att myndigheten har fått ett utvidgat uppdrag.

Tabell 6.24 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2006	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010-2011
Ingående åtaganden	4 317	6 568	6 960		
Nya åtaganden	6 211	4 600	9 240		
Infriade åtaganden	- 3 960	- 4 222	- 5 400	- 5 400	- 5 400
Utestående åtaganden	6 568	6 946	10 800		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	7 000	7 000	10 800		

Regeringens överväganden

Arbetsmarknadspolitiska program utgör en stor offentlig utgift. Det är därför viktigt, vilket även riksdagen har påtalat, att följa upp och utvärdera insatsernas och arbetsförmedlingens effektivitet. IFAU utgör en viktig resurs i detta arbete.

Från och med den 1 juli 2007 har IFAU:s uppdrag utvidgats till att även omfatta utvärdering av socialförsäkringssystemets effekter på arbetsmarknaden. IFAU:s anslagskredit för 2007 har därför utökats med 1 000 000 kronor. För 2008 föreslår regeringen

att anslaget ökar med 4 100 000 kronor för utvärderingar av socialförsäkringssystemet. Av detta belopp föreslås 3 100 000 kronor användas för myndighetens verksamhet under 2008. Reserverande 1 000 000 kronor föreslås användas för att täcka ett förväntat utnyttjande av 2007 års anslagskredit. Från 2009 beräknas anslaget öka med 4 100 000 kronor per år för utvärderingar av socialförsäkringssystemet. Av dessa beräknas 3 100 000 kronor finansiera den egna verksamheten och 1 000 000 kronor finansiera externa forskningsprojekt.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 26 278 000 kronor för budgetåret 2008.

Tabell 6.25 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 22:8 Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007 ¹	22 041	22 041	22 041
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	137	718	1 383
Beslut	4 100	4 207	4 330
Förslag/beräknat anslag	26 278	26 966	27 754

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

6.8.8 22:9 Bidrag till administration av grundbeloppet

Tabell 6.26 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2006	48 768		0
2007	Anslag	49 186 ¹	48 304
2008	Förslag	49 541	
2009	Beräknat	50 616 ²	
2010	Beräknat	51 887 ³	

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 49 541 tkr i 2008 års prisnivå.

³ Motsvarar 49 541 tkr i 2008 års prisnivå.

Ändamålet för anslaget är bidrag till förvaltningskostnader i den kompletterande arbetslöshetskassan ALFA. Utgifterna avser administrationen av grundbeloppet för de personer som inte är medlemmar i eller anslutna till någon arbetslöskassa.

Regeringens överväganden

Under 2006 uppgick antalet ersättningstagare i Alfa-kassan till cirka 74 500 personer varav de som inte var anslutna uppgick till cirka 49 400 personer. Andelen kvinnor var 51 procent av det totala antalet ersättningstagare. I gruppen av de icke anslutna var andelen kvinnor 49 procent. Mellan 2005 och 2006 ökade antalet anslutna med 7,6 procent medan och de som inte var anslutna minskade med 8,3 procent.

De förändringar i arbetslöshetsförsäkringen som skett under år 2007 har inneburit att Alfa-kassan har förlorat och kommer att förlora många av sina ersättningstagare vilket har resulterat i rationaliseringar av verksamheten med bl.a. uppsägningar som följd. Då flera av Alfa-kassans avtal för bl.a. lokaler löper under flera år kommer kostnader dock att belasta kassan under dessa år.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) har på regeringens uppdrag granskat effekterna av borttagandet av studerandevillkoret för arbetslöshetskassan Alfa (IAF 2007:1). Enligt IAF har kassans ärendevolyminskat, och kommer att minska ytterligare under 2007, emellertid får förändringen full effekt först på sikt eftersom ersättningsärenden under en ersättningsperiod kan hållas vid liv under lång ledertid.

IAF har under flera år följt handläggningstider och tillgänglighet hos Alfa-kassan då det tidigare funnits problem inom området. IAF konstaterar i sin årsredovisning att tillgängligheten har förbättrats och handläggningstiderna blivit kortare. Vid årsskiftet 2006/2007 var den genomsnittliga handläggningstiden två veckor.

Administrationsavgiften som tas ut från dem som inte är anslutna uppgår från och med april 2007 till 10 kronor per ersättningsdag och avgiftsinkomsterna beräknas under 2007 uppgå till drygt 24 miljoner kronor. Detta täcker emellertid inte kassans kostnader och regeringen gör bedömningen att anslagsnivån bör vara i nivå med innevarande år.

Regeringen föreslår mot denna bakgrund att riksdagen anvisar ett ramanslag om 49 541 000 kronor för budgetåret 2008.

Tabell 6.27 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 22:9 Bidrag till administration av grundbeloppet

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007 ¹	49 186	49 186	49 186
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	355	1 430	2 701
Förslag/beräknat anslag	49 541	50 616	51 887

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU 10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2005 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

6.8.9 22:10 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten

Tabell 6.28 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	7 703	Anslags-sparande	0
2006	Utfall	7 703		
2007	Anslag	7 703 ¹	Utgifts-prognos	7 703
2008	Förslag	7 703		
2009	Beräknat	7 703		
2010	Beräknat	7 703		

Ändamålet för anslaget är bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten för de åtaganden svenska staten har för verksamheten samt kompensation för de ökade kostnader som uppstår för Finland och Norge till följd av att utbildningstjänsterna är mervärdesskattepliktiga i Sverige. Stiftelsen Utbildning Nordkalotten är en svensk statlig stiftelse som enligt en överenskommelse med Finland och Norge från 1990 anordnar utbildningar. Syftet är att främja åtgärder som bidrar till att utveckla arbetsmarknaden och att stärka det regionala samarbetet för i första hand de nordligaste delarna av Finland, Norge och Sverige. Stiftelsen ska uppnå sitt ändamål genom att bl.a. utveckla, organisera och genomföra utbildningar inom avtalade områden. Samtliga medverkande länder har numera en riksrekrytering till utbildningarna. Förutom statsbidraget finansierar stiftelsen verksamheten genom intäkter från kurs- och uppdragsverksamhet. Utöver stiftelsens stadgar regleras verksamheten av en fyraårig överenskommelse mellan länderna. Under 2006 har stiftelsen varit föremål för en utvärdering som Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet) i Sverige ska initiera vart fjärde år med sikte på eventuella förändringar av överenskommelsen. Utvärderingen resulterade i fortsatt förtroende och ett nytt fyraårigt avtal tecknades för åren 2007–2010.

Regeringens överväganden

Verksamheten under 2006 har i huvudsak avsett tillhandahållande av arbetsmarknadsutbildningar, gymnasieutbildningar samt anpassade företagsutbildningar. Under 2006 har elevtillströmningen på stiftelsens 300 utbildningsplatser varit mycket god från samtliga länder och den totala beläggningen har varit 106 procent. Även om överinskrivningar tillämpats föreligger köer av

sökanden till stiftelsens utbildningar. Avtalade årsplatser har fördelats mellan länderna på följande sätt; Finland 70, Norge 85 och Sverige 145 årsplatser. Andelen kursdeltagare som tre månader efter avslutad utbildning har fått arbete är 62 procent för Finland, 67 procent för Norge och 64 procent för Sverige. Totalt har 567 kursdeltagare avslutat sin utbildning under 2006.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 7 703 000 kronor för 2008.

6.8.10 22:11 Bidrag till lönegarantier-sättning

Tabell 6.29 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	690 383	Anslags-sparande	288 016
2006	Utfall	690 383		
2007	Anslag	954 749 ¹	Utgifts-prognos	650 000
2008	Förslag	1 152 319		
2009	Beräknat	1 659 576		
2010	Beräknat	1 803 192		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget avser ersättningar till arbetstagare för lönefordringar enligt lönegarantilagen (1992:497) vid konkurs och vid företagsrekonstruktion enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion. Anslaget ska även täcka administrativa kostnader hos Kammarkollegiet för förvaltning av anslaget. Från anslaget ersätts också länsstyrelserna för arbetet med att betala ut ersättning för lönefordringar. Anslaget är nettobudgeterat, vilket innebär att belopp som återkrävs vid konkurser och företagsrekonstruktioner förs till anslaget och får användas för utbetalning av ersättning.

Tabell 6.30 Nettoutgifter m.m. för anslaget 22:11 Bidrag till lönegarantiersättning första halvåret 2005 respektive 2006

Miljoner kronor

	Bruttoutgifter	Inkomster	Nettoutgifter
1:a halvåret 2006	525	171	355
1:a halvåret 2007	477	176	301

För helåret 2006 uppgick bruttoutgifterna för lönegarantiersättningen till 1 045 miljoner kronor, de administrativa utgifterna till 7 miljoner kronor och inkomsterna till 354 miljoner kronor. Inkomsterna under första halvåret 2007

ökade med drygt 3 procent samtidigt som brutoutgifterna minskade med drygt 9 procent jämfört med motsvarande period 2006. Nettoutgifterna minskade därmed med 15 procent första halvåret 2007 jämfört med motsvarande period 2006. Anslagssparandet från 2006 har förts bort som en indragning av anslagsbelopp.

Som ett led i arbetet med att förbättra förutsättningarna för små- och medelstora företag har regeringen tillsatt en utredning för att utreda förutsättningarna för en förstärkt företagsin-teckning i syfte att underlätta för företag att låna pengar (dir 2007:13 En starkare företagsin-teckning). Utredningen ska även utreda om för-månsrätten för statens återkrav avseende löne-garanti helt eller delvis bör avskaffas. Sådana ändringar innebär att konkurser kommer att be-lasta statens finanser i större utsträckning än i dag, främst genom att statens intäkter på åter-kravsfordringar avseende utbetald löne-garanti kommer att minska. Utredningen ska redovisa sitt uppdrag senast den 30 september 2007.

De viktigaste utgiftsstyrande faktorerna för anslaget är utvecklingen av antalet konkurser och företagsrekonstruktioner där det finns anställda, de lönenivåer som de anställda har, liksom det genomsnittliga antalet dagar som löne-garantiersättningen uppbärs per person. Inkomstsidan påverkas av hur stora tillgångar som kan återkrä-vas vid konkurser och företagsrekonstruktioner.

Löne-garantiersättningen utgör ett skydd om arbetsgivaren går i konkurs eller genomgår en företagsrekonstruktion och den anställda har utestående lönefordringar.

Antalet företagskonkurser uppgick till 3 000 under första halvåret 2007 och har därmed minskat med 5 procent jämfört med motsva-rande period 2006 (se tabell 6.31). Antalet an-ställda i de aktuella företagen uppgick till 6 600 och är därmed 10 procent lägre än motsvarande period.

Löne-garanti vid företagsrekonstruktion inför-des den 1 juni 2005. Antalet rekonstruktioner uppgick till 64 under första halvåret 2007 och har därmed minskat med knappt 50 procent jämfört med motsvarande period 2006. Antalet berörda anställda i företagsrekonstruktioner uppgick till 1 800 personer och har därmed minskat med knappt 25 procent jämfört med motsvarande pe-riod 2006.

Antalet personer som fått löne-garantiersätt-ning vid konkurs eller företagsrekonstruktion uppgick till 16 600 personer under perioden juli

2006–juni 2007 (se tabell 6.32). Den genom-snittliga ersättningen per person, inklusive ar-betsgivaravgift, uppgick till 59 400 kronor under denna period och har därmed ökat jämfört med budgetåret 2006. Det genomsnittliga antalet da-gar med löne-garantiersättning vid konkurs och företagsrekonstruktion uppgick till 50 under pe-rioden och är därmed en mindre minskning jämfört med budgetåret 2006. Statistik för ge-nomsnittsvärdena finns ännu ej tillgänglig för att särskilja löne-garantin för konkurser och före-tagsrekonstruktion.

Tabell 6.31 Företagskonkurser m.m. budgetåret 2004 –första halvåret 2007

	2004	2005	2006	Första halv- året 2007
Antalet företags- konkurser	7 600	6 800	6 200	3 000
Antalet företags- rekonstruktioner			200	64
Antalet anställda berörda av före- tagskonkurser	21 200	14 800	13 800	6 600
Antalet anställda berörda av före- tagsrekonstruk- tioner			3 800	1 800

Källa: ITPS och Kammarkollegiet

Tabell 6.32 Antalet personer med löne-garantiersättning m.m. budgetåret 2004 – första halvåret 2007

	2004	2005	2006	Juli 2006 – Juni 2007
Antalet personer med löne-garan- tiersättning	24 300	19 500	17 100	16 600
Genomsnittlig ersättning per person	66 400	59 900	57 100	59 400
Genomsnittligt antal ersätt- ningsdagar per person	49	57	51	50

Källa: Kammarkollegiet

Regeringens övervägande

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 1 152 319 000 kronor för budget-året 2008.

Med anledning av de ändringar av statens regressrätt som kan bli en följd av utredningens förslag beräknar regeringen att utgifterna ökas med 150 000 000 kronor 2008. Utgiftsökningen beräknas till 350 000 000 kronor per år för åren 2009 och 2010. Ändringen av förmånsrättsreg-

lerna som kommer att ske beräknas öka behovet av medel med 200 000 000 kronor 2008 och 500 000 000 kronor från och med 2009.

Tabell 6.33 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 22:11 Bidrag till lönegarantiersättning¹

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	954 749	954 749	954 749
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	350 000	850 000	850 000
Övriga makroekonomiska förutsättningar	- 152 430	- 145 173	- 1 557
Förslag/beräknat anslag	1 152 319	1 659 576	1 803 192

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

6.8.11 22:12 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Tabell 6.34 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Utgifter	Anslags-sparande
2006	Utfall	47 277	3 753
2007	Anslag	52 979 ¹	52 098
2008	Förslag	53 381	
2009	Beräknat	54 613 ²	
2010	Beräknat	56 034 ³	

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 53 381 tkr i 2008 års prisnivå.

³ Motsvarar 53 381 tkr i 2008 års prisnivå.

Ändamålet för anslaget är kostnader för personal, lokaler och andra förvaltningskostnader vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF).

IAF är tillsynsmyndighet för arbetslöshetsförsäkringen och ska utöva tillsyn över arbetslöshetskassorna samt över AMV:s hantering av ärenden som påverkar arbetslöshetsförsäkringen.

Regeringens överväganden

Av anslagssparandet från 2006 har 2,2 miljoner kronor förts bort från anslaget.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 53 381 000 kronor för budgetåret 2008.

Tabell 6.35 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, 22:11 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	52 979	52 979	52 979
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	402	1 634	3 055
Förslag/beräknat anslag	53 381	54 613	56 034

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.